

BERXWEDAN

HER TİŞT Jİ BO ENÎYA RÎZGARÎYA NETEWA KURDÎSTAN

Sayı 43 / 30 Kasım 1987 / 2.50 DM

PKK'NİN KURULUŞUNUN 10. YILI GÖRKEMLİ BİR ŞEKİLDE KUTLANDI

Kürdistan Ulusal Direniş Gecesine 8.000 civarında devrimci-yurtsever kitle katıldı

Geceye çok sayıda dayanışmacı güç de katıldı. PKK ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesiyle dayanışma mesajlarını da sundular

Sekiz saat süren gecede Kürtçe, Türkçe ve Almanca siyasal konuşmalar yapıldı

Gecede koro, ozanlar, folklor ekipleri, müzik grupları ve tiyatro ekibi temsiller verdiler

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile dayanışma geceleri devam ediyor

YAZISI 4. ve ...

Türkiye'de Neler Oluyor?

Türk faşist rejimi her bakımdan derin bir bunalım ve çöküşü yaşıyor. Ekonomik, sosyal ve siyasal bunalımı derinleşen Türk devletinin, bu bunalımdan çıkış şansı da bulunmamaktadır. İşsizlik, yoksulluk, pahalılık hadsafhaya ulaştı. Artan dış borç yükü altında Türk ekonomisinin uzun süre dayanması mümkün görünmemekte.

Türk faşist cuntası artan bunalıma ve yaşadığı derin krize rağmen, karşısında güçlü bir devrimci çıkış olmamasından dolayı varlığını devam ettirmektedir. Kürdistan'da gelişen gerilla savaşına, Türkiye'de de devrimci-demokratik gelişmelerin eşlik etmesi ve burada güçlü bir devrimci çıkışın yaşanması, Türk faşist cuntasının ömrünü daha da kısaltacaktır.

YAZISI 8. SAYFADA

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - IV

Kemalist Burjuvazinin Kürdistan'a Egemen Olması ve Kürdistan Politikası

Kemalist burjuvazinin neden olduğu büyük göçleri kavrayabilmek için, Türk burjuva sömürgeciliğinin Kürdistan politikasını kavramamız gerekir. Çünkü, kemalist burjuvazinin yol açtığı göçler birkaç defaya mahsus değildir. Göç, doğrudan Kürt halkını tarihten silmenin bir uygulaması olarak alınmış ve günümüze dek sistemli olarak sürdürülmektedir. Bu gerçeği gözardı ettiğimizde, Türkiye'ye yerleştirilen milyonlarca ve başka ülkelere göçettirilen yüzbinlerce Kürdistan insanının gerçeğini kavrayamayız.

YAZISI 10. SAYFADA

PKK'nin Kuruluşunun 10. Yılı Halkımıza Kutlu Olsun

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin öncü gücü PKK, soylu kazanımlarla dolu dokuz yılını geride bıraktı.

PKK'nin siyasal örgüt olarak varolduğu 1970'li yılların ilk yarısında, halkımız dünya halkları ile çelişkili bir durumu yaşıyordu.

PKK, Kürdistan halkının yeniden doğuş sürecini gerçekleştirdi. Daha kuruluşunu ilan ettiği 1978 Kasım ayı üzerinden iki yıl gibi bir süre bile geçmeden, Kürdistan halkının ulusal bağımsızlık mücadelesini kitlesel bir karaktere kavuşturdu.

Esas olarak PKK'yi imha etme amacıyla 12 Eylül 1980'de darbe ile iktidar olan Türk faşist cuntasına karşı devrimin, ulusalcılığın ve direnişin bekçisi yine PKK oldu.

PKK, 15 Ağustos 1984'te silahlı direnişi başlattı. Her türlü işbirlikçiliği ve teslimiyeti aştı. Halk ordusunun çekirdeği olan HRK'yi yarattı. Ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesini, 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi - ERNK'nin kuruluşu ile taçlandırdı.

Ekim 1986'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde bir dönüm ve örgütsel-politik zirve olan III. Kongresini gerçekleştirdi: Halk Kurtuluş Ordusu ARGK'nin kuruluşunu ilan etti.

Bu güçlü kararlar, 1987 yılında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin askeri, siyasal ve örgütsel atılımında yankısını buldu. ERNK, kitlesel birliklerine kavuşarak, Kürdistan halkının birlik ve mücadele zemin oldu.

Halkımızın, PKK öncülüğünde ulusal kurtuluş devriminin zaferine kavuşacağının kararlılığını bir kez daha yinelediği PKK'nin 10. yılına girişi tüm Kürdistan halkına kutlu olsun.

İçindekiler

ULUSAL KONGREYE DOĞRU

Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan -YJWK-

Program Taslağı'nı bu sayımızda da yayınlamaya devam ediyoruz.

YAZISI ORTA SAYFADA

Avrupa Konseyi'nde Kürdistan Sorunu Gündeme Geldi

25-27 Kasım tarihlerinde Avrupa Konseyi'nde göçmen işçi ve ilticacıların sorunlarının değerlendirildiği toplantılara ERNK adına bir heyet katıldı.

YAZISI 4. SAYFADA

Zafer Halkımızın Ellerinde Büyüyor

Artan kış koşullarına ve sömürgecilerin yoğunlaştırdıkları bütün operasyonlara rağmen devrimci eylemliliğimiz devam ediyor; ulusal savaşımız yeni mevziler kazanıyor. Yaz ve sonbahar mevsimlerinde Kürdistan'ın bütün alanlarında yoğun bir eylemlilik yaşandı. Ulusal kurtuluş savaşının bu yoğun gelişimi karşısında Türk sömürgecileri büyük bir darbe aldılar.

Yakınlaşan kış koşullarının ağırlığını da dikkate alan sömürgeciler özellikle de son aylar içerisinde operasyonlara ağırlık vermeye başladılar. Özel tim ve ve köy korucularını yeni silahlarla donatan sömürgeciler; ulusal kurtuluş savaşımıza karşı yeni saldırılara girişmektedirler. Bölge valisi sık sık yaptığı açıklamalarla, yeni düzenlemelere git-

Devamı 3. sayfada

İhanet Durağında, Valizleriyle Bekleyen İşbirlikçi Kürt Milliyetçilerinin Sonu Hüsran Olacaktır

TKP, Türkiye ve Kürdistan emekçilerine İhanet etti. Ancak bu ihanetin sınırlarının iyi çizilmesi gerekiyor. İşin aslına bakılırsa —ki önemli olanda budur— TKP, 67 yıldır Türkiye ve Kürdistan emekçilerine ve sosyalizme ihanet ediyor. TKP'ye dönek denilmemeli. Dönek, bir davadan dönene denir. TKP, hiçbir zaman sosyalist ve devrimci bir güç olmadı ki dönekliği hakketsin.

Kapsamı geniş ama sonuçları net olan ihanetin, kendini ele veren yönü Kürt halkının özgürlüğü konusunda tutulan yoldur.

Devamı 9. sayfada

Türk Devletinin ABD Uşaklığının Yeni Bir Örneği; Bir İtiraf ve Uğur Mumcu'nun Türk Faşizmini Aklama Çabaları...

ABD'nin dünya halklarına karşı işlediği cinayet ve komplo planlarının çok azı basına yansımaktadır. Yansıyanlar bile, bu cani planların boyutlarını göstermeye yetmektedir.

Bunların bir yenisi "İrangate" skandalı olarak bilinen ve ABD yönetiminde bunalım yaratan, CIA'nın İran'a silah satma operasyonuydu.

CIA, bir yandan İran'a ambargo uygular ve silahlı, siyasal baskı altında tutarken, diğer yandan İran yönetiminin içinde daha muhafazakar kesimleri destekleyerek (Humeyni'nin yerine bunların geçeceğini hesaplayarak) İran üzerinde etkin olmak istiyor. Hem İran, hem de ABD'deki siyasal koşullar bu ilişkiyi kaldırmayınca, silah satışı bir skandala dönüştürüldü. İki yönetim de kurban aradılar ve bazılarının başını yediler. Daha çok, başarısız kalan ABD kanadında olanlar büyük oldu. Her ne kadar CIA'nın etkin kişilerinden ve kontr-gerilla uzmanı Yarbay North ve General Secord gibi kişiler suçlu sandalyesine oturtulduysalar da, işin içinde Beyaz Saray eski güvenlik danışmanı Robert Macfarlane, Dışişleri Bakanı Shultz ve Başkan Reagan da vardı.

Türk Faşizminin Rolü

Türk devlet yöneticileri CIA komplosunda temel halka oldular. Tebriz'e indirilen DC-8 uçakları Türk hava sahasından geçti; Türk yetkililerinin izni ile. General Secorn diye bilinen emekli CIA kadrosu, İsviçre bankalarına operasyonlarına ortaklık eden Türk generallerinin hesabına 147.000 dolar yatırdı. İrangate skandali ile ilgili hazırlanan raporda, aracı Türkiye 16. ülke olarak geçiyor.

Yarbay North denilen kişi, İran'a karşı operasyon ve faaliyetlerin başını çekiyor. Adana-İncirlik, Van vb. üsleri evi gibi kullanıyor. Bu arada Türk yetkilileri ile beraber İran'daki SAVAK ajanlarını ve rejime karşı olanları Ağrı vb. yerlerde kamplarda eğitiyor.

Faşist Türk Devletinin CIA Komplosuna Ortaklık Nedeni: Kürdistan

21 Kasım tarihli Cumhuriyet, Hava Kuvvetleri Merkez Dairesi Başkanlığı yayını "Hava Kuvvetleri" dergisinin Ekim 1987 sayısından şu alıntıları alıyor:

"Bölgede İran lehine gelişmeler, ABD'nin evrensel çıkarlarına kesinlikle aykırıdır. ABD'nin bu amaçla yıllardır hazırladığı çevik kuvvetlerin bölgeye müdahalesi ciddi bir olasılıktır. Böyle bir müdahalede İncirlik Üssü, harekatın atardamarı olacaktır... Böyle bir gelişme Türkiye'yi Körfez'de sıcak çatışmaların içine sokabilir.

"Kuzey Irak'ta faaliyet gösteren ayrılıkçı Kürtler, Türkiye'deki APO'culara destek oluyorlar. Bu grupları destekleyen İran, savaşı kazanırsa bölgede ya özerk ya da bağımsız kukla Kürt devleti kurdurtacak. Bu durum Türkiye'nin Güneydoğu'daki güvenliğini kesinlikle tehlikeye düşürecektir. Bu Kürt devletinin sınırlarını Türk topraklarını da içine alacak şekilde genişletmek hevesinde olacağı herkesin bildiği bir gerçek. Türkiye'nin böyle bir gelişmeye seyirci kalması mümkün değil...

"Irak, Türkiye'nin en büyük ticaret ortaklarından. Ticaret hacmimiz 2 milyar dolar. Irak'ın düşmesi demek, pazarın büyük ölçüde kaybolması demek olacaktır.

"Türkiye, petrol ihtiyacının %40'ını Irak'tan karşılıyor. Kerkük-Yumurtalık boru hattının Kürt bölgesinden geçmesi, petrolün durması anlamına geliyor. Türkiye'nin böyle bir duruma tahammül etmesi mümkün değildir."

İleri sürülenler net. Buna göre Türk devleti: "1. ABD, İran'a savaş açarsa ben otomatikmen içindeyim, 2. Kürtler özerklik alırsa yine içindeyim, 3. Irak yönetimi yıkılırsa zaten içindeyim" diyor.

ABD yetkilileri son demeçlerinde, "Türk ordusunun rolü, Körfez'de çatışma ve savaş ihtimaline göre artmaktadır" diyorlar ve var güçleriyle Türk ordusunu donatıyor. Diyarbakır, Batman, Van, Erzurum'a ek olarak Muş ve Antep askeri havaalanlarını genişletiyorlar.

Son dönemde İran-Irak savaşıyla ilgili olarak ABD kongresine sunulan bir rapor, "gündemde var olan tehlike, Körfez'de savaştan çok Irak yönetiminin düşmesi olasılığıdır" şeklinde yer verdi.

Çıkarları ABD emperyalizmine bağımlı Türk burjuvazisi, çok açık olarak Kürdistan'daki gelişmelere bağlı olarak, maceralara hazırlanıyor.

Uğur Mumcu gibi halis MİT elemanları da sanki oynanan oyun açık değilmiş gibi, Türk generallerini aklamaya çalışıyor. 24.11.1987 tarihli Cumhuriyet'te, İrangate olayı ile ilgili olarak hazırlanan raporda, "ABD Savunma Bakanlığının 'Kürt Ayaklanmalarını Destekleme Programı' ile ilgili bölüm bulunduğunu" ileri sürerek, 147.000 dolar'dan Kuzey-Batı-Kürdistan'ın da payını ayırmayı ihmal etmiyor.

Bu çılgın bilim kurgucu MİT kalemşörü, aklınca 1961-75 Barzani hareketi-ABD ilişkilerini örnek veriyor. Ancak unuttuğu birşey var. Bu ilişkilerin içinde Türk MİT'i de vardı. Bu ilişkiler bugün de şu ya da bu şekilde mevcuttur. Ama buradan hareket ederek otonom bir hareketle, ulusal bağımsızlıkçı bir hareketi birbirine karıştırma hüneri, binbir planın peşinde olan faşizmin demokrat kılıflı kalemşörü Uğur Mumcu tarafından sergileniyordu.

Bir Olayın İç Yüzü...

Eşkıyaya büyük tokat *PKK'cı konuştu, 18 hain ele geçti*

Ortalığı kana bulayacaktık

İTİRAFLAR

Temmuz ayında Mardin'deki görkemli ARGK taarruzu karşısında Türk devleti çaresiz kaldı. Mardin'e faşist ordunun yetkilileri yanında T. Özal, E. İnönü ve B. Ecevit gibi halkımızın düşmanları da gitti. Ama gidişleri onlar için hüsran oldu.

Türk devleti ve basını güçsüzlüklerini gizlemek için balon haberler yaydılar. Bunlardan biri güya Pınarcık vd. eylemlerinin sorumlusu bir ARGK militanının Yunanistan'a geçiş yaparken yakalandığıydı...

Bir yurtsever okuyucumuz, olayın içyüzünü yolladığı bir mektupla aktarmış. Burjuva basın, MİT kaynaklı haberlerinden dolayı utanacak mı acaba?

Adı geçen şahıs, ARGK'nin askerlik yasası ile alınıyor. Bu arada babası, "Oğlum 'terörist'lere katıldı" diye şikayet ediyor. Askerler köye gençleri toplamak üzere geliyorlar. Oğlu ARGK'ye katılan yurtseverleri topluyorlar. Gerillaların yanında birkaç gün kalan bu genç, isteksiz ve ayak uyduramıyor. Bunun üzerine köyüne yollanıyor. Bazı köylüler bu durumu tasvip etmiyor.

Gencin babası, "Ben seni şikayet ettim" diyor oğluna. Yakalanmaması için Türkiye'ye yolluyor. Babası yine rahat durmuyor, oğlunun adresini askerlere veriyor. Faşist ordu bu fırsatı kaçırır mı! Tam da zamanı. Çünkü faşist ordu üst üste hezimete uğruyor.

Adresinde (Ayvalık) yakalanan Adil Alp, ondan sonra Türk basınının robotu oluyor. Üst üste röportajlar, sıradan insanları yakalatmalar vd.'leri... Olayın iç yüzü budur. Bu 'zavallı' yaratıkla, Türk devleti kendi zavallılığını gidermeyi hedefledi...

"İhanetin Sonu Bozgun Direnişin ise Zaferdir"

Ben Haziran 1981'den Nisan 1986 yılına kadar Diyarbakır askeri cezaevinde PKK sempatizanı Kürdistanlı bir yurtsever olarak bazı tasfiyeci ajan provokatörlerin PKK hareketine karşı geliştirilmek istenen tasfiyeciliğin, sömürgeci Türk devletinin istihbaratı ile içiçe geliştirdiğine kanıt sayılabilinecek bir olayı tüm ilerici, devrimci, demokrat ve yurtseverlere aktarmayı yurtseverliğin bir gereği sayıyorum.

Şöyle ki: Kürdistan, Ortadoğu ve Avrupa'da PKK'ye yönelik tasfiyeciliğin bir şey elde etmemesi sonucu, bu tasfiyeci ajan provokatörler sömürgeci devletin kolluk kuvvetleri ile direkt (İsveç'ten-Diyarbakır) temasa geçip, bu ihanetlerini direnişlerin temeli sayılan Diyarbakır askeri cezaevinde uygulamaya çalıştılar. Bu da Semir provokatörünün cezalandırılmasından hemen sonra oldu. Avrupa sosyal demokrasisine (İsveç) sığınan ajan provokatörler Cemile (Seher ve suç ortakları)'nin vasıtasıyla Diyarbakır askeri cezaevi yöneticileriyle direkt İsveç'ten telefon görüşmesi sağlanıp bazı devrimcileri kendi ihanetlerine ortak etme emeline girişirler.

Cemile (Seher) haini suç ortakları ile birlikte telefonda cezaevi yöneticileri ile anlaştıktan sonra ihanetçiler koğuşundan (38. Koğuş) insanlık onurunu bir tas çorbaya satmış olan ihanetçi Yıldırım Merkit'i telefona getirirler. Bunlar konuştuktan sonra Y. Merkit ihanetçisi idare vasıtasıyla hücrelerde bulunan, idam cezasına çarptırılan PKK savaşçısı Hamili Yıldırım'la görüşme isteğini Hamili'ye iletir. Ancak Hamili haberi getiren görevli subaya Y. Merkit ihanetçisinin görüşme isteğini reddeder.

Bunun üzerine Hamili'nin tüm görüşme itirazlarına rağmen, hücrede bulunan sorumlu arkadaşlar tarafından Hamili görüşmeye gitmek için görevlendirilir.

Cemile'nin telefon konuşması:

"Bak Hamili arkadaş; PKK dağıldı, bitti. PKK diye kimse kalmadı. Öyle anladık ki, Apo kendi koltuğundan başka bir şey düşünmüyor. Tek derdi kendi şahsi prestijidir. Sadece sonsasyon yaratmak istiyor. Etrafında kalan birkaç çapulcudan başka kimse yoktur. Apo, kan dökmek için bu tür eylemleri reklam olarak kullanıyor. Ayrıca etrafında kalan bu birkaç adamı kendisinden ayrılanları öldürmekle görevlendirilmiş. Bizim de peşimize adamlarını göndermiş. Bizim aileden ve Şahin (Ş. Dönmez)'in ailesinden birçok kişiyi öldürttü. Biz geçmişte aldandık, onlarla birlikte hareket ettik. Ancak yanlış bir yol izlediğinin geç de olsa farkına vardık, ve ayrılıp kendimize doğru bir yol bulduk. Onun için geçmişte bizim gibi sen de Apoculuğa alet oldun. Şimdi sana doğru yolu gösterip seni de bu bataklıktan kurtarmak istiyoruz. İdam cezası aldığını biliyoruz. Bunun için üzülme, zaten uzun bir zamandır cezaevinde yatıyorsun. Şayet çıkmak istiyorsan ve yanlış yolda olduğunun farkına varırsan dışarı çıkmak için bunu mahkemede de açıklarsın. İnanıyorum ki senin idam cezanı bozarlar ve zaten yattığın süreyi de gözönünde bulundurursan kısa bir zaman sonra serbest bırakılırsın. Onun için bu konuda hem kendine hem de bize yardımcı olmak istiyorsan Yıldırım sana gereken izahatta bulunur."

Hamili'nin telefon konuşması:

"Evet biz dört duvar arasında, parmaklıklar arasındayız. Fakat az da olsa dışarıdaki gelişmelerden haberdar olabiliyoruz. PKK'nin ve devrimci mücadelenin dağıldığı sizin hayal ürününüzdür. PKK, dışarıda tükense de, buradan yeşerip dışarıya dalbudak salacak. Öldürmeler konusuna gelince; PKK bugüne kadar haksız yere hiç kimseyi öldürmemiş ve de öldürmez. Şahin ve sizin ailelerinize gelince onlar hakkettikleri cezayı daha almamışlar, ama ne zaman olsa alırlar. Size gelince; tükenmiş olabilirsiniz, inancınızı yitirmiş olabilirsiniz, doğaldır. Fakat, yerinize oturup normal bir insan gibi yaşantınıza bakmanız halinde hiç kimse kılınıza dokunmaz ve size karışmaz. Aksine düşmanla işbirliği yapıp bu mücadele aleyhinde faaliyet yürütmeniz halinde değil Avrupalar da saklanmak, yedikat yerin dibine dahi girseniz halk yine cezanızı verir. Bana yardımcı olmanız konusuna gelince; idam cezamı bozdurabileceğinize inancım sonsuzdur. Ama ben PKK mücadelesi uğruna aldığım idam cezasından dolayı gururlanıyorum. Evet içinde yer aldığınız namussuzluk cephesinde yer almam halinde az bir cezayla yakamı kurtarabilirim. Ama ne yazık ki, içinde yer almış olduğunuz ve efendileriniz olan sömürgeci yetkililerin de içinde bulunduğu bu ihanet ve namussuzluk cephesinde yer almam mümkün değildir."

Hamili bunları söyledikten sonra, yüzbaşı ayağa fırlayarak (Hamili arkadaşın devlete çatmasıyla yüzbaşı tarafından telefona elkonur); *"Hamili fazla ileri gittin"* der.

Hamili ise; *"hayır yüzbaşı gerekeni söyledim"* ve Yıldırım Merkit hainini yüzbaşıya işaret ederek *"bir daha sakın bu namussuzu karşıma çıkarma, yoksa olacaklardan sen sorumlu olursun"* der. Bu arada Yıldırım Merkit haini adım adım gerileyerek odanın kapısına çıkmış ver gardiyanlara sığınmıştı.

Bu telefon konuşmaları hücrelerdeki arkadaşlar tarafından yazılı olarak hastahaneye gidip gelenler vasıtasıyla gizlice koğuşlara iletilmiş ve çoğaltılarak PKK'li militanlara okutulmak üzere birçok koğuşa iletilmiştir.

Neuss / Hamit

Zafer Halkımızın Ellerinde Büyüyor

Baştarafı 1. sayfada

tiklerini ve modern silahlar aldıklarını ve kesin sonuca yaklaştıklarını belirtmektedir. Bir propaganda değeri bile bulunmayan bu sözler, sık sık tekrar edilen konuşmalar niteliğindedir. İlk günden bu yana Türk sömürgecileri hep benzeri açıklamaları yapagelmişlerdir. Ama sonuç, tam da bunların tersi olmuştur. Bugün de sonucun bundan farklı olmayacağı açık bir gerçektir.

Ulusal kurtuluş savaşımızın her gün kazandığı yeni mevziler karşısında, Türk sömürgecileri yeni askeri birlikler oluşturarak ve modern silahları orduya alarak ayakta durmaya çalışıyorlar. Orduya yeni silahlardan zırhlı panzerler, mayına karşı zırhlı araçlar vb.'leri alındı. Bütün bu gelişmeler de çok açık bir şekilde gösteriyorki, Türk sömürgecileri çöküş içerisinde bulunuyor. Bunu, silahlara dayanarak önlemeye çalışıyordu.

ABD'nin de son derece modern silahları vardı. Vietnam halkı karşısında bu silahların hepsi işlevsiz kaldı. Aynı akibet, bugün Türk sömürgecileri tarafından yaşanmaktadır.

Son aylar içerisinde, ulusal kurtuluş mücadelemizin şehir merkezlerinde ortaya çıkan yoğun etkisini engellemek için ise, operasyon ve tutuklamalara ağırlık verilmeye başlandı. Diyarbakır başta olmak üzere, birçok şehir merkezinde yurtseverlere karşı yaygın bir tutuklama başlatıldı. PKK militanları olarak lanse edilen, bu Kürt insanları ulusal kurtuluş savaşıdan etkilenmemeleri için yoğun baskı altında bulunuyorlar.

Türk sömürgecilerinin gündemleştirdiği bütün bu saldırılara rağmen, ulusal kurtuluş savaşımızın etkinliği her alanda gelişiyor. Kitleler her zamankinden daha fazla ulusal kurtuluş saflarına akın ediyorlar. Mücadelemiz saflarına akın eden kitleler, her zamankinden daha çok, ulusal kurtuluş için silahlanıyor, savaşıyor ve her türlü fedakarlığı yaparak desteğini sunuyor. Zaferin elde edilmesi için büyük bir güçle mücadeleye atılıyorlar.

Bitlis'te Düşman Konvoyuna Mayınlı Tuzak

Bitlis'e bağlı Kanalga köyü yoluna döşenen mayının patlaması sonucu, düşman konvoyundan çok sayıda ölü ve yaralı kaybı meyanda geldi.

18 Kasım günü Kanalga köyüne operasyon amacı ile bir düşman birliğinin harekete geçtiğini haber alan ARGK gerilla grubu, Kanalga köyü yakınlarında yola tuzaklı mayın döşedi. Tahrip gücü oldukça yüksek olan patlayıcının patlaması sonucu düşman konvoyunda yer alan bir araç tamamen tahrip olurken, birkaçı da kısmen tahrip oldu.

Saat 12.30 sıralarında mayına çarpan düşman birliğinde ölü ve yaralı sayısının oldukça yüksek olduğu bildirilmektedir. Faşist Türk sömürgecileri, kayıplarını 1 asker ölü, 7 yaralı olarak verdiler. Yaralılar arasında köy muhtarı Şakir Akbaş, Jandarma Üsteğmeni Rafet Değerli, Astsubay Çavuş Doğan Güngör, Astsubay Ömer Alp Beşikçi de bulunuyor. Yörede gelen haberlerde ise, alay komutanın da içinde bulunduğu düşman konvoyunda ölü ve yaralıların sayısının daha fazla olduğu bildirilmektedir.

Bitlis alanında gerçekleştirilen bu eylemle birlikte, ulusal kurtuluş savaşımızın etkinliğinin daha geniş bir kesime yayıldığı daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Savaş cepheleri günden güne büyümekte, düşmanın aldığı darbeler daha da artmaktadır.

Bitlis alanı yurtseverliğin ve aynı zamanda ihanetin de en uç noktada geliştiği bir alan. Tarihte Şeyh İdri-i Bitli-si'nin temsil ettiği ihaneti, bu gün ise torunu Kamran İnan tarafından sürdürülüyor. Hain Kamran İnan bu tarihi ihanet geleneğini bugün de sürdürmek ve yurtsever potansiyelin ulusal kurtuluş savaşına akmasını engellemek istiyor. Bu nedenle Bitlis alanı ulusal kurtuluş savaşımız açısından büyük bir önem taşıyor.

15 Ağustos 1984 Atılımı ardından Bitlis alanı da yoğun bir eylemlilik yaşadı. Direniş savaşının büyük kahramanları, bu alanda ihanete ve Türk sömürgecilerine karşı güçlü bir savaş yürüttüler. Başta Ramazan KAPLAN, Abdülkadir BIÇIM, Ali UĞUR gibi değerli savaşçılar olmak üzere, bu alanda 10'nun üzerinde HRK savaşçısının kahramanca direnişi yaşandı. Bu direniş Bitlis halkını derinden etkiledi. Tarihsel ihaneti günümüzde de yaşatmak isteyen Kamran İnan gibi hainlere karşı büyük bir kin oluştu. Kısaca ulusal kurtuluş savaşımızın güçlü bir zemini bu alanda da ortaya çıkarıldı.

1987 yılı ile birlikte, Bitlis alanında bu elverişli zemin üzerinde ulusal kurtuluş savaşı geliştirilmeye başlandı. Son geliştirilen eylemlerle, direniş şehitlerimizin kahramanca direnişlerinin yaşatıldığı bir kez daha kanıtlandı. Bitlis alanı da bu direniş kahramanlarımızın anıları ile daha da güçlü savaşları yaratacak ve sömürgecilere mezar olacaktır. Şehit kanlarının suladığı bu topraklarda sömürgecilere ve işbirlikçilerine yaşam hakkı tanınmayacaktır.

ARGK Saflarına Katılım Arttı

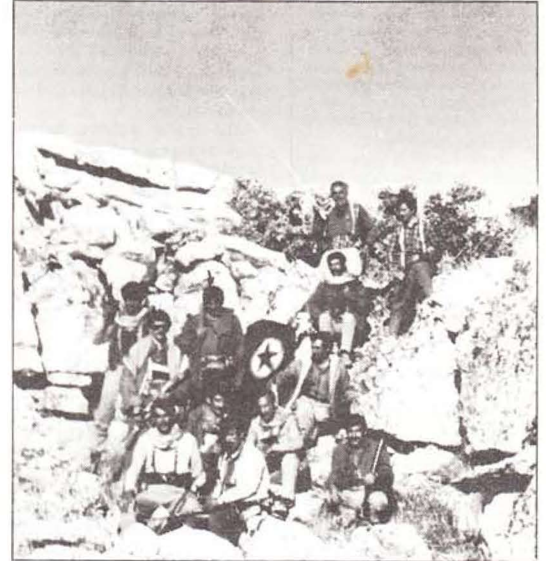
ARGK gerillaları Mardin'in Silopi ve Midyat ilçelerine bağlı 5 ayrı köyde yapmış oldukları çalışmaların sonucu olarak 56 kişiyi saflarına kattılar.

Mardin'in Silopi ilçesine bağlı Ballıkaya köyüne gelen bir grup ARGK gerillası yaptığı toplantıdan sonra saflarına katılmak isteyen 4 genci de yanlarına alarak toplantısını başarıyla sonuçlandırdı.

Ayrıca Silopı köylerinden otobüsle Türk ordusuna askerlik için götürülen 22 genç te ARGK saflarına katıldı. Silopi çıkışında otobüsün önünü barikatla kesen ve durduran ARGK gerillaları gençlere yönelik olarak konuşma yaptılar. Konuşma esnasında Türk ordusunun nitliğini, Kürdistan halkına karşı işlediği suçları anlatan gerillalar, gençleri ARGK saflarına katılmaya çağırdı. Bütün gençler bu konuşma ardından faşist bir orduya askerlik yapmayacaklarını açıklayarak bundan sonra ARGK saflarında Kürdistan halkı için savaşacakalrını belirttiler.

Bu kısa toplantının ardından gerillalar 22 genci de yanlarına alarak, eylem alanından ayrıldılar. Silopi'den yurtsever bir köylünün gazetemize bildirdiği haberin, bütün çevre köylerde duyulmasının büyük bir etki yarattığı söylenmektedir. ARGK saflarına katılan gençlerin aileleri ise, çocuklarının ARGK'ye katılamlarından dolayı gurur içinde olduklarını açıkladılar.

ARGK saflarına daha büyük bir katılım ise Midyat köylerinde gerçekleşti. Midyat'ın

Abdulhalim ZEREN ve Süleyman ERDEM'in de (okla işaretli olanlar) aralarında bulunduğu ARGK birliği

Kerboran nahiyesine bağlı Kuşluca, Ormaniçi, Kundere ve Kuruca Köylerinde yapılan toplantının ardından 30 genç ARGK saflarına alındı.

Aynı gece değişik gruplarla köylerde toplantı düzenleyen ARGK gerillaları, askerlik sırası gelen gençlerden 30'unu saflarına aldı. Ancak, köylerde yapılan toplantılarda katılamk isteyen gençlerin sayısının daha çok olduğu ortaya çıktı. ARGK saflarına yaygın katılım talebinin bütün gençliği sardığı bildirilmektedir.

Mardin alanında köy korucularına ve Türk ordu güçlerine karşı geliştirilen yaygın eylemlerin ardından, köylerde yapılan yaygın toplantılara binlerce yurtsever katıldı. Yine bu süre zarfında yüzlerce genç ARGK saflarına katılam isteğini bildirdi. Halen yaygın biçimde sürdürülen köy toplantılarında yurtsever gençlerin askere alınması yoğun bir şekilde devam ediyor.

Mardin alanında ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir atılımla gelişmesini sürdürüyor. Kitlelerin savaşa aktif katılımı günden güne büyüyor. Ulusal kurtuluş savaşımız, bütün engelleri aşarak, yoğun bir şekilde gelişiyor.

Şehir Kitlelerinin Ulusal Kurtuluş Örgütlenmesinde Kabarış Yaşanıyor

1987'de sömürgeci-faşist askeri birliklere, kontra timlerine ve milis çetelerine vurulan darbelerin yankısını en çok duyurduğu kesimlerin başında şehir kitleleri geldi.

Kırsal alandaki yoğun gerilla faaliyetlerinin etkisini yaşayan Mardin, Siirt, Hakkari, Van, Bingöl, Dersim, Diyarbakır gibi şehir merkezleri ve kazalarda devrimci-yurtsever faaliyet yoğunlaşmış durumda. Özellikle gençlik ve geniş işçi kesimleri arasında çalışmalar nitelikli bir karakter alıyor. Bu kesimler hızla gruplaşıyorlar. Düşmanın ajan çalışmalarına ve sürekli polis operasyonlarına aldırmadan propaganda yapıyor, yardım topluyor, şehit ve tutuklu ailelerle dayanışma örneklerini geliştiriyorlar. Ellerine geçen bir bildiri ve gazeteyi itina ile değerlendirip birbirine aktarıyorlar.

Sömürgeciler, bu gelişmeyi durdurmak için yoğun tedbirler alıyorlar. Akla gelenlerin başında, ajan faaliyetleri geliyor. Özellikle ihanetçiler, ipliği pazara çıkmış sahte milliyetçilerden yararlanıyorlar. Polis operasyonları, taciz ve kimlik aramaları diğer uygulamalar oluyor. Okullar ve işyerleri üzerinde faşist denetim aşırıya vardırılıyor.

Bunlar kitleleri durduramıyor. Kitleler engin deney ediniler. Sömürgeciler, rastgele tutuklamalarla şehir kitlelerinin ulusal kurtuluşçu kabarışını durdurmak ve gölgelemek istiyor. Son olarak bu amaçla Mardin ve Diyarbakır-Bingöl'de geniş tutuklamalar yaptı, suçsuz pek çok insanı televizyon ve basında büyük bir gürültü ile "terörist" olarak teşhir etti, yalan haberler yaydı.

Faşist sömürgecilerin çabaları, ulusal kurtuluş faaliyetlerinin şehir kitlelerini sarmasını ve gittikçe sömürgeciliği sarsan odaklar haline gelmesini önleyemeyecektir.

★

PKK'nin Kuruluşunun 10. Yılı Görkemli Bir Şekilde Kutlandı

PKK-Av. Temsilciliği Adına Yapılan Konuşmanın Özeti:

"... Bu dokuz yıl, başlangıçta çakılan küçük bir kıvılcımın günümüzde Kürdistan bozkırlarını saran söndürülemez bir isyan ateşine dönüştüğünü haber veriyor. Bunlar bir yana, ortak duygu ve düşünceler etrafında birleşen ve yürekleri ortak bir dava için çarpan bu kadar kalabalık insan kütlesinin bir araya gelişi bile, tek başına bu olay bile, varlığı unutturulan ve unutulan bir ülkenin kendi gerçekliğini kabul ettirmede katettiği büyük mesafeyi ortaya koyuyor... Bu gelişmelerin altında tek bir devrimci örgütün imzası vardır: Halkımızın bağrından kopup gelen ve onun özlemlerinin en yüksek ifadesi olan PKK...

"... Bizim halkımız da kendi değerlerine önemli ölçüde yabancılaştırıldığı bir dönemi yaşadı. Onur ve namus kavramlarıyla eşdeğerde tutulması gereken ve ilerici insanlığın uğruna gözünü kırpmadan ölümün üzerine yürünebilecek en kutsal değerler arasında değerlendirdiği vatan bilinci, bir zamanlar bizde son derece zayıftı. Bizim halkımızın da kendisine ait olan ve üzerinde özgürce yaşama hakkına sahip bulunduğu bir vatan kavramı fazla bilinmeyen bir şeydi...

"Kimliksiz ve avukatsız halk: Kürtler! İlerici insanlığın gözleri önünde tarihin kadim halklarından birinin kahredici suskunluğunu görenler, işte halkımızı böyle tanımlıyorlardı... Geri kabile topluluklarının yaşadığı Kara Afrika'nın küçücük ülkelerinde bile coşkulu bir şekilde bağımsızlık türküleri haykırılırken, Kürdistan'da yüreklerin kulakları sağırdı.

"... Tarih ve talih birbirine çok yakından bağlıdır. Tarihi olmayanın talihi de yoktur. Talihini değiştirmek isteyen tarihini değiştirmek zorundadır.

"PKK gerçeğini Kürdistan'ın tarihsel gerçekliğinden koparak, Kürdistan'da PKK ile birlikte ortaya çıkan gelişmeleri anlamak mümkün değildir. PKK'nin doğuşu, Kürdistan tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. O yeniden dirilişin yaratıcısıdır. Ancak PKK'nin tarihini 1978 yılı ile başlatmak da doğru değildir. PKK, halkımızın tarihindeki bütün olumlu geleneklerin tek mirasçısıdır. O halkımızın tarihi boyunca sürdürdüğü direnişin doruğudur.

"Savaş ve zafer sloganlarımızın her zamankinden daha gür haykırıldığı bugünlere öyle kolay gelinmedi. Vatan için kendilerini feda eden yüzlerce devrim şehidinin kanları, zındanlarda faşist-sömürgeci zulme karşı son nefeslerine kadar direnen savaş esirlerinin çektikleri acı ve işkenceler pahasına bugünlere ulaşıldı.

"... Başlangıçta Genel Sekreterimiz Abdullah ÖCALAN yoldaşın liderliğindeki bir avuç devrimcinin kararlı çabaları, bir sel gibi baştan başa Kürdistan'ı sulayan bir bağımsızlık hareketini yarattı. Buna karşılık sosyalist sistem tarafından resmen tanınan ve desteklenen tek parti olmakla övünenler, bugün faşist generallerin kirli çizmelerini parlatıyorlar...

"Değerli yurtseverler!

PKK, Kürdistan zemininde bu kadar soylu gelişmeleri yaratırken, sadece ve sadece halkımızın özgücüne dayandı. Dışarıdan destek almak uğruna kendi bağımsız çizgisi ve politikasından asla taviz vermedi... Dağlarda yükselen devrimci direniş savaşına omuz verelim. Vereceğimiz her türlü destekle savaşı Kürdistan'ın her karış toprağına yayarak, ülkemizi faşist Türk sömürgecileri için bir cehenneme çevirelim. Sevgili anavatanımızı bağımsız, özgür ve müreffeh bir yeryüzü cennetine çevirelim..."

KÜRDİSTAN ULUSAL DİRENİŞ GECESİ'NDEN...

Bundan 9 yıl önce, 27 Kasım 1978 tarihinde kuruluşu ilan edilen PKK'nin 10. kuruluş yıldönümü, 28 Kasım 1987 günü Düsseldorf-Philipshalle'de **"Kürdistan Ulusal Direniş Gecesi"** kutlandı. Gece eylemine katılım, yaklaşık 8000 civarında oldu.

Gecenin başlama saatine daha iki saat kala, saat 14.00'ten itibaren kitleler sloganlar atarak gelmeye başlıyor. Yavaş yavaş çeşitli bölgelerden gelen kitleler gece salonu önünde kalabalıklaşıyorlar...

Bu arada dış salonu dolduran kitleler, **Serxwebûn**'un açtığı standa büyük ilgi gösteriyorlar. Arkada asılı **Serxwebûn** pankartı, stand masaları boyunca yapıştırılmış PKK 10. yıl afişleri ve **Weşanên Serxwebûn**'un son çıkan yayınlarının büyük puntolarla yazılmış listesinin yukarıda asılması **Serxwebûn** standına olan ilgiyi daha bir artırıyor. **Serxwebûn** dışında, Kıvılcım, BWK, Av. Dev-Genç, İşçi Gerçeği ve Hêvîya Gel de stand açıyor.

Bu arada binlerce kişinin uzun bir süre göremedikleriyle; tanıdıkları ve özledikleriyle buluşması, konuşması herkeste sevinç ve kaynaşma yaratıyor. Bu, herkesin gözlerinden okunuyor.

Saat 16.00. Kitleler kutlama salonuna alınıyor, kitleler akın akın içeri giriyor ve yerlerini alıyorlar.

Kutlama salonu özenle dekorlu: Sahnenin hemen arkasında asılmış Cephe bayrağı, ardından -sırasıyla- Başkan APO'nun posteri, PKK amblemi, PKK amblemi çevresinde PKK-MK şehitleri ve Ordu flaması... Sahnenin ön tarafı PKK 10. yıl afişleriyle süslü. Salonun çevresi ise bağımsızlık şehitleri resimleri ile pankartlarla örülü.

Görevliler disiplini sağlamak amacıyla, görev alanlarına yerleşmiş kitlelere yer gösteriyorlar... Salon dolmak üzere. Yeni yeni gelenler var daha...

Saat 17.20. Sahne perdesi açılıyor. Salon tıklım tıklım dolu. Üç sunucu çıkıyor: Her biri bir dilden, Kürtçe, Türkçe, Almanca olarak silah ve zılgıt sesleri eşliğinde, **"PKK'nin 10. kuruluş yılını selamlıyoruz..."** Ve atılan gür sloganlar, şiddetli alkışlar. Ardından **"PKK için"** şiirine alkışlar ve **"Bijî PKK"** sloganı...

"Hepinizi Kürdistan bağımsızlık ve tüm dünya devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyoruz" anonsuyla, bütün kitleler ayakta ve yumruklar havada...

Saygı duruşundan sonra, sunucular üç ayrı dilden gece programını sunuyorlar...

Programda ilk sırayı kalabalık koro grubu alıyor. Devrimci marşlar ve türküler sunarak kitlenin alkışını alıyor...

Koronun ardından, gecenin anlamını belirten Türkçe siyasi konuşmayı PKK Avrupa Temsilciliği adına yapan arkadaş davet edilir.

"Değerli yurtseverler, misafirler PKK'nin 10. kuruluş yılını kutlama gecesine hoşgeldiniz"'le konuşma başlıyor. Sık sık slogan ve alkışlar devam ederek, **"Bijî Partiya Karkerên Kurdistan!"** sloganı ve alkışlarla bitiyor.

"Yemin ettik ey Kürdistan dağlarına direnişi/ilmek ilmek öreceğiz" dizelerinden sonra, **Ozan Mizgin** sahneye çıkıyor ve PKK'nin 10. yılını kutlayarak devrimci türkülerine başlıyor.

Hamburg Folklor Ekibi, üzerinde askeri kıyafet ve askeri yürüyüşle sahneye çıkıp folklor örneklerini sergiledikten sonra, tekrar marş müziği eşliğinde askeri yürüyüşle programını bitirip, sahneyi **Koma Jiyan**'a bırakıyor... **Koma Jiyan,** türkülerine başlamadan, **"Değerli Kürdistanlı yurtseverler, Koma Jiyan adına hepinizi selamlıyorum"** mesajı sunuyor **Koma Jiyan**'dan bir arkadaş...

Almanca **"Yaşasın uluslararası dayanışma"** sloganı ve alkışlarla, Almanca siyasi konuşma yapılıyor. Konuşma bittikten sonra, **Duisburg Folklor Ekibi** çeşitli oyunlar sergiliyor...

Folklordan sonra gecenin anlamına ilişkin Kürtçe siyasi konuşma yapılıyor. Ve ardından **Ozan Serdar** sahneye çıkarak devrimci türkülerini sunuyor. **"Bugün 15 Ağustos/Yeni bir gün doğuyor"** dizeleriyle başlayan **"İsyan"** türküsü, birdenbire hareketlilik başlatıyor. Binlerce kişi yumruklarını havada sallıyor ve bir ağızdan **"İntikam... intikam... intikam"**'ı haykırarak, alkışlarla tempo tutturuyor...

"Değerli yurtseverler, şimdi hep birlikte Hannover Folklor Ekibi'ni seyrediyoruz" duyurusuyla, **Hannover Folklor Ekibi** sahneye çıkıyor. Kürdistan'ın sosyal yaşamından figürler de sunarak, canlı ve hareketli folkloruyla en büyük beğeni ve alkış alıyor.

Saat 18.39. Kutlama gecesine yarım saatlik bir ara veriliyor.

İkinci devre, geceye gönderilen mesajlar duyurularak başlıyor ve ardından gönderilen hediyeler sunuluyor...

Bu kez kalabalık elemanlarıyla **Koma Berxwedan** sahneye çıkarak, **"Kurdistanê Kurdistanê"** türküsüyle devrimci türküler programına başlıyor...

Bir saatten fazla süren **Koma Berxwedan** programından sonra **Köln Folklor Ekibi,** folklorun çeşitli figürlerini sunarak, sahneyi **Ozan Zinar**'a bırakıyor.

Saat 23.39. **"Ve şimdi PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın, PKK'nin 10. kuruluş yılına ilişkin mesajını filmden gösteriyoruz"** anonsuyla, bir anda tüm kitlede bir canlılık başlıyor. Ayağa kalkıyor kitleler, birkaç kez arka arkaya **"Bijî Serok APO"** sloganını atıyorlar. Salonda coşkunun zirvesi yaşanıyor. Ve çıkıyor Abdullah ÖCALAN yoldaş... Bu arada dış salonda anonsu duyan herkes içeriye akın ediyor. Işıklar söndürülüyor... Ve **"Partimizin bu kuruluş yıldönümünde de sizinle bir arada bulunamadık, ama uzaktan da olsa Partimizin 10. kuruluş yılında sizlere mesaj iletebilmekle bahtiyarız"**'la başlayan konuşma, salonda A. ÖCALAN yoldaşı dinleyebilme isteğinin yarattığı ölü sessizliği...

Program tiyatroyla devam ediyor. Tiyatroda, güncelleşen Kürdistan gerçeği karşısında sömürgecilerin ve sol adına hareket eden teslimiyetçi-reformist ve işbirlikçilerin günümüzde gelişen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı manevralarını konu alan sahneler sergileniyor...

Gece programı, **Celle Çocuk Folklor Ekibi** ve ardından **"Apo hate Hilvanê"** türküsüyle saat 01.30'da sonuçlanıyor...

Hannover Folklor Ekibi, Kürt sosyal yaşamını canlandıran bir oyunu da sahneledi

Yaklaşık 100 kişiden oluşan koro, devrimci marşlar sundu

Kürdistan İşçi Partisi 10. Yıl Kutlama Gecesi'ne mesaj ileten güçler:

- Herri Batasuna (Birleşik Halk Partisi) -Bask/İspanya
- Liberation Tigers of Tamil Eelam (Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları) Fransa Temsilciliği
- Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (PFLP), Batı Almanya sempatizanları
- Nürnberg, Filistin-Lübnan Komitesi
- İran Halkının Fedaileri Örgütü (O.I.P.F.G), Yurtdışı Komitesi
- Kıbrıs Halkının Kendi Kaderini Tayin Etme Grubu
- Avrupa'daki Mülteciler Federasyonu Başkanı Gueye Sidi Tidiane, Paris
- 26.11.1987 tarihinde Hamburg'da "FAC'da Kürtlere yapılan baskılar, Kuzey-Batı Kürdistan Devrimci Kurtuluş Mücadelesine Yönelik Saldırılardır" adı altında bir dayanışma gecesi düzenleyen 11 örgüt
- Bund Westdeutscher Kommunisten-BWK (Batı Alman Komünistler Birliği), Nordrhein Westfalen Bölge Yönetimi
- Aus dem antiimperialistischen Widerstand (Anti-Emperyalist Direnişçiler), Düsseldorf
- Genossinnen u. Genossen aus dem Widerstand (Direnişçi Yoldaşlar), Batı Berlin
- Anti-imperialistische Gruppe (Anti-Emperyalist Grup), Hamburg
- Anti-Fa-Plenum (Anti-Faşist Plenumu), Nürnberg
- Infoladen "Zündstoff" ("Zundstoff" Enformasyon Şubesi), Duisburg
- Freie Arbeiterunion/Rätekommunisten (Özgür İşçiler Birliği), Almanya
- Vereinigte Sozialistischer Partei (Birleşik Sosyalist Partisi), Bavyara Eyalet Yönetimi
- Left Socialist Party-VS (Sol Sosyalist Partisi) adına Tom T. Kristensen, Danimarka
- Odensee'de Kürdistan Halkının Dostları, Danimarka
- Sosyalist Vatan Partisi (SVP)
- Av. Dev-Genç
- Tevgera Sosyalist a Kurdistanê (TSK)
- Türkiyeli Komünistler
- Hevalên Gelê Kurd
- Hannover'den C.A
- Dr. S. Tuzoviç

- PKK Yunanistan Temsilciliği
- Feyka Kurdistan
- Av. Kürdistan Komiteleri
- Hollanda PKK taraftarları
- Oldenburg ERNK taraftarları
- Danimarka ERNK taraftarları
- Belçika ERNK taraftarları
- Belçika İşçi Birliği Komitesi
- Belçika Kürdistan Komitesi

Avrupa Konseyinde Kürdistan Sorunu Yine Gündem Konusu Oldu

25-27 Kasım tarihleri arasında Avrupa Konseyi, göçmen işçi ve ilticacıların sorunlarını ele alıp çözüm yolları öneren 3 günlük bir toplantı düzenledi. Çalışmaların ana çerçevesini, yabancıların karşılaştıkları kültürel sorunlar ve Avrupa basınının yabancılara yönelik olumsuz yaklaşımlarının değerlendirilmesi oluşturdu. Oldukça canlı, tartışmalı bir ortamda gelişer ve çarşamba günü saat 09.00'-da başlayan toplantı cuma günü çalışmalarını sonuçlandırdı.

Toplantıya Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi adına bir heyet katıldı. Heyet Avrupa'da bulunan Kürdistanlı işçi ve ilticacıların durumunu gündeme getirerek dikkatleri aynı zamanda ülkede gelişen mücadeleye çekti. Avrupa'daki Sürgün Olanlar Federasyonu adına söz alan konuşmacı, basının genel gücünü ve toplum içindeki etkinliğini ele aldıktan sonra, Türk basınının sahtekarlığını, devletin güdümünde olduğunu örneklerle açıklayarak Türk basınının ahlaksızlığını dile getirdi. Avrupa basınının ise Türk basınını kaynak olarak gösterek Kürdistanlıları, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve PKK'nin önder rolünü Avrupa kamuoyuna yanlış yansıtarak Türk basınına ve dolayısıyla gericiliğe hizmet ettiğini yine örneklerle vurgulayıp eleştirdi.

Türkiye'nin de üye olduğu Avrupa Konseyi'nin oturum salonunda Kürtlerin sorunlarını, kendilerinin dile getirmesine tahammülü olmayan Türk heyeti sözcüsü Ahmet Fidan, saçmalayarak bazı delegelerin sözünü kesmeye kadar cüretkarlığını vardırdı.

TC sözcüsü, utanmadan Kürt denen bir halkın olmadığı ve Kürt dilinin ise Türkçenin bir lehçesi olduğunu kanıtlamaya çalıştı.

Bu tartışmalı ortamdan dolayı dikkatleri en çok özenle çeken sorun Kürdistan sorunu oldu ve delegeler tarafından Kürdistanlı heyet sempatiyle karşılandı. Bu sempati daha da ileri giderek, CEDRI adına söz alan konuşmacı, TC sözcüsünü sert bir dille eleştirerek Kürt halkının ve toplantıda hazır bulunan Kürdistan heyetinin düşüncelerini desteklediğini vurguladı. Bunun üzerine raportör Alman bayan Dagmar Luck, açıktan olmasada faşist Türk devletini destekler bir pozisyonuna girmekten kendisini alıkoyamadı.

Yunanistan Pan-Helenik Sosyalist Partisi (PASOK)-MK üyesi ve aynı zamanda "Halkların Kurtuluşları ve Hakları İçin Uluslararası Birlik" konsey üyesi Michalis Haralambidis'in konuşması:

"Suçlu Komşumuz"

"İnsanlığın yeryüzünde tanık olduğu birçok zengin uygarlığın ortaya çıktığı Doğu Akdeniz bölgesinde birçok ulus katagorisini görebiliriz.

Dünya uygarlığına bu denli katkıda bulunan bu halklardan birçoğu, varlıklarını hedefleyen sistemli jenosid ve katliamlardan dolayı ülkelerine kavuşamadan yok edilmeye tabi tutulmuşlardır. Ermeniler ve Asuriler bu katagorilerdendirler.

Diğer bir katagorideki halklar da ulusal ve 'kültürel kimliklerinden ötürü sürekli katledilen ve en ağır baskılara maruz bırakılanlardır. Buna rağmen, temel haklardan yoksun olmalarına rağmen kimliklerini koruyarak yaşamaktadırlar.

Kürtler, bu katagoridendirler. Bu tarihi halk, bugün bile Avrupa ve Amerika halklarının on yıllar önce sahip olduğu kendi kaderini tayin etme gibi temel bir haktan yoksundur. Böylece Kürtler, politik haklarından, devletlerinden yoksun halklar katagorisine girmektedirler.

Türk devletinin kapitalist şekillenmesi, Kürdistan'ın zenginliklerinin ve insanlarının sömürülmesi temelinde gelişmektedir. Yeni sömürgesi haline getirdiği Kuzey Kıbrıs'ı işgal etmesi ve ırkçı yasaları uygulaması bu politikasını tamamlamaktadır.

Kürt halkı, bugün kendi adını dahi anamamaktadır. Resmi devlet terminolojisine göre, "dağlı Türkler" olarak adlandırılan Kürtlerin ülkesine de, "Doğu Anadolu" denmektedir. Bugün özgürlüğü için savaşan Kürtler, bunun bedelini yeniden katliamlar, sürgünler, baskılarla ödemektedirler. Diyebilirız ki Kürtler bugün özgürlük savaşı ve jenosid arasında yaşamaktadırlar."

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile Dayanışma Toplantıları Sürüyor

Alman devrimci ve demokratlarının katıldığı bu toplantılara güz döneminde başlanmıştı.

Ekim ayı içinde Federal Alman Cumhuriyeti'nin Duisburg, Mannheim, Nürnberg ve Hannover kentlerinde büyük katılımlarla gerçekleştirilen dayanışma toplantılarının sonuçları Berxwedan'ın 39. sayısında yurtsever kitlelere duyurulmuştu.

Son olarak aynı amaçlı toplantıların ikisi Batı Almanya'nın Batı Berlin ve Göttingen şehirlerinde gerçekleştirildi.

Batı Berlin 15.11.1987:

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi dayanışma gecesine 200 kadar Alman, Kürdistanlı ve Türkiyeli katıldı. Siyasal konuşma ve değerlendirmelerde dayanışmanın önemi dile getirildi. Toplantı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine bağış kampanyası programı ile sürdürüldü. Kürdistan'da sosyal yaşamı belgeleyen film gösterildi. Kürdistan halk folkloru ve oyunlarından örnekler sunulan gecede dayanışmacılar 1000 DM bağış yaptılar.

Göttingen 17.11.1987:

Toplantıya 150 civarında Alman dayanışmacı katıldı. Dayanışmacı güçler arasında BWK (Alman Komünistler Birliği), üniversitelerdeki Yeşiller ve ilerici otonom güçler bulunuyordu. Toplantının yüksek katılımla gerçekleştirilmesi, bazı sosyal-şoven güçlerin Kürdistan'a sahiplik etme gibi faydacı oportünist bir tutum sergileyerek, dayanışmayı suistimal eden taktiklere başvurduysalar da, önlendiler ve teşhir edildiler.

Toplantıyı, amacı doğrultusunda kullanmak isteyen başkaları da oldu. Bunların başında "Ezilen Halkları Koruma Cemiyeti" yöneticilerinden Alexander Sternberg Spohr geliyordu. CIA ile bağları geniş çevrelerce bilinen ve 1975'ten önce İsrail ile Güney Kürdistan direniş öncülüğü arasında ilişkinin mimarı olan, sözde "Kürdistan uzmanı", PKK'de somutlaşan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine düşmanlığı belli olmasına rağmen ılımlı bir konuşma yaparak tepkileri önlemek istedi. Fakat, Alman demokratları, konuşmasına izin vermediler, yuhalayarak teşhir ettiler.

Toplantının ağırlıklı bölümü Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin tarihinin verilmesi oldu. Dayanışmacılar, dayanışmanın mevcut düzeyinin üstüne çıkarılması gerektiğinde birleştiler, bunun yöntemleri üzerinde görüşler ileri sürdüler.

"FAC'ta Kürtlere Yönelik Uygulamalar Kuzey-Batı Kürdistan Devrimci Kurtuluş Mücadelesine Saldırıdır" adı altında 26 Kasım 1987'de Hamburg'ta yapılan ve 300'ün üzerinde ilerici demokratın katıldığı toplantıdan bir görüntü...

ERNK-Avrupa Temsilciliği'nin basın açıklaması:

"Kemalist Solun Son Durağı: H. Kutlu ve N. Sargın Ankara'ya Dönüyor"

16 Kasım 1987 tarihinde TKP-TİP genel sekreterlerinin TC faşizmiyle anlaşmalı olarak legalleşmek ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı "Milli Birlik ve Beraberlik" platformunda yer almak için Türkiye'ye dönüşleri dolayısıyla Avrupa ERNK-Temsilciliği aynı gün bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasının özeti şöyle:

"12 Eylül rejimi, iktidara geldiğinden bu yana devrimci hareketi ezmek ve geri kalanları da tasfiye ederek yedeğine almak için aralıksız bir 'özel savaş' yürütüyor. Türkiye cephesinde zayıf olan direniş eğilimini ezerek, tüm ağırlığıyla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine yüklendi. Geniş tasfiyeci sol bloku PKK hareketine karşı kullanmak üzere uzun süreli 'ehlileştirme' hazırlığına tabi tuttu.

"Kürdistan'daki direniş savaşına karşı çıkmaza giren Evren-Özal rejimi, ABD patentli tüm özel savaş taktiklerini uygulamaya koyarken, en çok umut bağladığı iki paslı silahı vardı. Birincisi, Kürt ihanetini, 'köy koruculuğu' adı altında yeniden örgütlemek, ikincisi sağıyla, soluyla adına komünist, sosyalist, tarikatçı, fırsatçı vb. denilen tüm güçleri 'Milli Birlik' platformunda birleştirerek, tüm bunları Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı politik, pratik düzeyde savaştırmak.

İşte, 1982 anayasa referandumuyla başlayan ve bugün Haydar Kurtlu ve Nihat Sargın'ın Ankara'ya dönüşüyle tamamlanan süreç, cunta programının adım adım hayata geçirilmesi ve kemalist rejimin tükenişidir."

Fransız Le Monde Diplomatique (Kasım '87), Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini değerlendirdi

"Kürdistan: Sancılı Bir Savaş"

"... Atatürk tarafından kuruluşundan beri Türk devleti homojen bir toplum efsanesi üzerinde yaşamakta ve çoğunluğu Doğu ile Güneydoğu'da yaşayan 10 milyon Kürdün haklarını tanımamakta diretiyor.

(...)

"Bugün hala Türklerin çoğunluğu, sorunu, kabilecilik ile devlet milliyetçiliği arasında basit bir savaş olarak değerlendirmekte ve Kürtlerin daha çok kendi ağaları tarafından sömürüldüklerini söylemektedirler... Bu sırada düşünce özgürlüğünün yeniden bulunmasından yararlanan birçok basın ve haftalık yayın Kürtlerin istem ve dedikleri olarak soruna yaklaşmaktadırlar. Yine de söz hakkı otonominin partizanlarına verilmekte —tabii ki, bağımsızlığa ulaşmayan sözler.—

"12 Eylül 1980 hükümet darbesinden sonra askeri iktidar 1970'li yılarda yeni bir atılım gerçekleştiren Kürt örgütlerini tasfiye etmek için toplu tutuklamalar, idam yargılamaları ve sürgünler geliştirdi. Bu baskıcı politikanın en son uygulandığı örnek 1938 Dersim'di... Tersine bugün hareketin radikalleşmesi sözkonusudur. Kürdistan İşçi Partisi —PKK—, bu istem, bağımsızlık doğrultusunda silahlı mücadelede dahil her türlü olanağı kullanmaktadır.

"1984'den beri Türk devleti yoğn önlemler almaktadır. Havadan indirilen komando birliklerinin düzenlediği köy taramaları, sınır emniyeti için izin alınması (ilk olarak Ekim '84'te Irak ile, daha sonra olayı yalanlayan İran ile ve ne son olarak Suriye ile Temmuz '87'-de anlaşmıştı), pişmanlık yasası, kelle avcılarının ödüllendirilmesi (bir milise verilen gündelik, çalışan işçiye verilen iki katıdır), ABD'de eğitilen anti-terör timlerinin devreye sokulması, NO MAN'S LAND (boşaltılmış alanlar)'ın güney sınırı boyunca genişletilmesi, stratejik yerlerde bulunan köylerin boşaltılması..."

(...)

"Ankara yetkilileri bugün Doğu Andadolu'da (resmi adı Türkiye Kürdistanı) bir sorun olduğunu kabullenmektedir... Fırat barajlar inşası ile... güçlü 'dağ adamlarını' izole etmek istemektedir..."

Christiane More

Kürdistan Gençlerine Çağrı

Mezopotamya toprakları üzerinde dünyaya gelmişim; benden sizlere, Berxwedan'ın genç okuyucularına selam olsun. Gençler, kardeşler; bugün ülkemiz Kürdistan'da kızıl bayrak dalgalanıyor. Bu bayrağın çatısının altında yerimizi almalıyız. Kurtuluşumuz ancak PKK önderliğinde olacaktır. "Bijî Serxwebûn" şiarı **Kürdistan dağlarında haykırılıyor.**

Genç demek, çelik demektir. Bir an evvel bu mücadelenin içerisinde yer almalıyız. Ölüm ölümdür. Ama şerefli bir ölüm, şerefsiz bir ölümden daha iyidir.

Atalarımızın sözlerine bakmalıyız: "Böyle gelmiş, böyle gidecek" derler. Yok, yalnıştır. Böyle gelmiş, böyle gitmeyecektir. Bugün kahraman bir ordumuz, partimiz ve cephemiz var. Neden korkalım, hem kimden korkacağız? Bu can gelmiş, elbet bir gün gidecektir, ama boşuna gitmesin.

— Bir karış toprak için ileri!

Bielefeld/Reşo

Türkiye ve Kürdistan Emekçilerine

Beni bir Türkiyeli bir emekçi olarak görün. Siyasi düşüncem Dev-Yol taraftarlığı doğrultusundadır.

PKK'nin 1984'ten bu yana sürdürdüğü silahlı mücadeleyi, daha açıkçası ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ'ni tüm yüreğimle destekliyorum. Bu uğurda şehit düşen devrimcileri saygıyla anıyorum. Bundan sonraki mücadelenin de tüm hızıyla faşist diktatörlüğü çökertene dek süreceğine tüm içtenliğimle inanıyorum. Bu inancımı böyle bir partinin (PKK) Türkiye yakasına da ulaşıp, devrimci-demokrat hareketliliği yaratacağına, Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesinin Türkiye ve Kürdistan'ı gelecek güzel-mutlu günlere kavuşturacağına inancım sonsuzdur.

İnanın ki Türkiye solu'nun Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine karşı olan tutumu sizleri üzdüğü kadar, binlerce kilometre uzakta da olsam beni de üzmektedir. Halkımızın kullana geldiği bir tekerleme vardır: "Meyve veren ağacı taşlarlar." Halkımızın ağzına sağlık, ne de güzel demiş. Ondandır tüm hırçınlıkları. Kendilerinin başaramadığını bir başka Parti başarıyor. Böyle hızla gelişen bir mücadelenin içerisinde yer alamamaları onların gittiği karanlık yolun bir göstergesidir. Ne ki 12 Eylül faşist darbesiyle birlikte sol ne yapacağını şaşırmış, çoğunluğu da hızla sağa doğru seyir etmektedir. İçine düştükleri bu sefil ortamdan kurtulamamakta, inat edercesine de bu bulanık ortamda yürümeye ısrarlı bir şekilde de bu tutumlarını sürdürmekteler.

Serxwebûn'un verdiği bir örnekte şöyle deniyor: **"TÜRKİYE HALKI SAHİPSİZDİR."** Gerçekten buna katılmamak elde değil. Doğru bir tahlil yapılmış. Türkiye halkları faşist rejime karşı mücadele beklerken, bu kaçkıncı grup, parti vb. gibileri "hoca bildiğini okur" tesellemesiyle içinde bulundukları karanlık dünyalarına sıkı sıkıya sarılmakta, Kürdistan'da yükselen mücadeleye kulak tıkamaktadırlar.

Sizlerin de belirttiği gibi düşmana sıkılan her kurşun, sanki bu baylara isabet etmişçesine hemen sağda-solda bu mücadeleye karşı anti-propaganda geliştirip, efendilerine nasıl bir uşak olduklarını hiçbir demagojiye yer vermeyecek şekilde adeta birbirleriyle yarışmaktadırlar. Öyle ya, "Faşizm çözüldü", "Demokrasiye geçildi" belirlemelerini yapan sahte sol şunu çok iyi görsünler ki, bu gelişen mücadele hepinizin oyunlarını bozmuştur. Başka şeyler daha söyleyin de egemen sınıflar sizlere kucak açsın. Hal böyleyken bir de kalkıp tüm bu olumsuzlukları eleştiri adı altında, hem de en terbiyesiz şekilde Marksizm-Leninizm "siperine" sarılarak yapmaktadırlar. Hayır beyler, bin defa hayır! Tüm bu sergilediğiniz tezgahları Marksizm-Leninizm adına yapmanıza kimse müsaade etmez ve etmeyecektir de. Marks bile Paris komüncülerinin o dönemdeki hatalı ayaklanmalarını eleştirdi. Ancak, bu ayaklanma işçiler tarafından başlatılınca böylesine bir ayaklanmayı göğe çıkartmasını da bilmiştir. Bu basit örnek bile sizlere bir şeyler ifade etse gerek.

Uzun lafın kısası, sonuç olarak: PKK önderliğinde yükselen **ulusal kurtuluş mücadelesine herkes karınca kararınca yardım etmelidir.** Tarih bize bu yükümlülüğü tabi kılıyor. Başta da belirttiğim gibi bir Dev-Yol sempatizanı olarak, Kürdistan'da yükselen devrim ateşini tüm yüreğimle destekliyor; kendine devrimciyim, ilericiyim, demokratım, komünistim diyenleri bu onurlu mücadele karşısında sessiz kalmamaya çağırır, elinizden bir şeyler gelmese de böyle haklı bir davaya en azından saygılı olmaya ve karalamamaya davet ediyorum.

-Yaşasın Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesi!
- Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi!

M. Değerli
Sydney/Avustralya
28.10.1987

İHANETİN GENEL SEKRETERLERİ

TKP ve TİP genel sekreterleri, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı tüm yatta aktif rol almak için sömürgeci Türk faşizminin cephesine transfer oldular. İhanetin bu iki genel sekreteri, "Milli Birlik ve Beraberlik" çağrısına uyarak 16 Kasım günü, bütünlüğü için yanıp tutuşturkları Türkiye'ye uçtular. Evet, geçen her gün uçuruma daha da yaklaşan Türk sömürgeciliğinin imdadına koştular. Tarih, insanlık uğruna katkıları, kahramanlıkları, fedakarları en güzel şekilde yazdığı gibi, Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın alçakça ihanetlerini unutmayacak, yazacaktır. Tarihin bu biçimde sayfalarına kaydedeceği bu devrim düşmanlarını okuyan herkes lanetleyecek onları. Ve temsilcileri olduklarını iddia ettikleri Türk halkı da, bu ihanetin hesabını er veya geç, ama mutlaka soracaktır.

Türkiye halkının kurtuluşunu isteyenler, onun düşmanına karşı savaşmak dışında başka hiçbir görevle kendilerini yükümleyemezler. Ancak, ihanetin genel sekreterleri teslim olmaya, Türk halkının düşmanına kan vermeye gittiler.

Rejimle pazarlıkları bittikten sonra sahneye çıkıp mesajlar sunmaları, sömürgeci rejimle birlikte başvurdukları alçakça bir aldatmaca oyunundan başka ne anlama gelebilir? Faşist Özal'ın tatlı-sert demeçleri, eli halk kanına bulaşmış faşist Evren'in son anda atağa kalkması, sadece oyunun sinsiliğini gösterir. Ayrıca, bu bayların Esenboğa havaalanında "yaka-paça gözaltına alınmaları" olsa olsa senaryonun Esenboğa sahnesidir.

Öyle ya, bunlar komünist, sol alternatif ve burası da Türkiye!.. Evet, devrimci çıkışların dün olduğu gibi, bugün de ama daha aktifçe engellenmesi, halk muhalefet potansiyelinin eritilmesi, dolayısıyla Kürdistan sorununun ortadan kaldırılması için oynanmak istenen oyun, bu sahneleri gerektirdi. Bu nedenle Özal'ın, *"Bu bir tertiptir, provokasyondur"*; Evren'in ise, *"Komünist partisi kurulamaz"* türündeki sözlere anlam vermekte hiç de zorlanmaz insan.

PKK-TC savaşını yakından takip eden herkes biliyor ki, TC'yi çıkmaza sokan en büyük sorunu Kürdistan'dır. Sömürgeci rejim, bu sorunun imhası için varını yoğunu seferber ediyor. Bunun için nelerini vermez ki...

Kürdistan gerilla savaşına ek olarak, Türkiye halkı baskılara karşı sesini yükseltiyor, dünya kamuoyunun sömürgeci rejimin terörüne itirazı var. İşte, bunlara çare arıyor. Kendince, ihanetin genel sekreterleri belki de derman...

Sormaya ne gerek... Faşist Türkçü Rauf Tamer, "Sözün Kısası" köşesinde kısa aklıyla laf salatası yapıyor: *"Niçin gitmişlerdi?.. Niçin geliyorlar?.."* diye efendilerine soruyor... Uşaklığını yaptığın devlete yabancı değil bunlar. Ne yapmak için gitmişlerse, onu yapmak için geliyorlar. Ya da Türkiye bütünlüğü sevgisi ağır bastı da ondan.

Özcesi, ihanetin genel sekreterleri, ANAP Genel Başkan Yardımcısının makul gördüğü Türk komünistliğini yapmaya gittiler. Veya Sakıp Sabancı'nın (bay sekreterler için söylediği), *"Ben hep insanlarımıza güvenirim"* sözlerini ispatlamaya gittiler...

Bir anlamda, bu iki genel sekreterin, ihanetin son durağına toslamaları, PKK önderliğinde savaşan Kürdistan halkının, dolayısıyla devrimin zaferidir.

Berxwedan okuyucusu S.

İsviçre/St. Gallen'den ERNK taraftarı Pêlo ile yapılan röportaj:

"Akşamları Türk Ordusu Merkezlere Çekiliyor"

Soru: *Bu yıl izniniz nasıl geçti, geçen yıllara göre bir değişiklik farkettiniz mi?*

Cevap: Bu yıl net olarak görebildiğim bir değişiklik şöyleydi: Her yıl iznimi geçirdiğim yörelerde, akşam saat altıdan sonra aramalara, gece operasyonlarına sık sık karşılaşırken, bu yıl ise aynı şeylerle karşılaşmadım. Akşam saatlerinde sömürgeci ordu tamamen merkezlere çekiliyor. Ortalık bomboş.

Soru: *Köy korucularına yönelik yapılan eylemler etkisini nasıl gösteriyor?*

Cevap: Köy korucularına vurulan darbe halkta büyük bir sevinç yaratıyor. Ayrıca bu eylemlerin bir sonucu olarak da, köy korucuları ya silahlarını teslim ediyor, ya da alanı terkediyorlar.

Soru: *İzninizi geçirdiğiniz alanlarda, Kürtler dışındaki diğer azınlık halka da korucuJuk için silah veriliyor mu (Arap, Süryani vb. gibi)?*

Cevap: Bir Süryani köyüne silah verilmek istenmiş, ama köylüler almamışlar. Sadece köy muhtarına telsiz verilmiş. Bu telsize de, köye uğrayan gerillalar el koymuşlar. Muhtar, bu durumu karakola bildirince, tekrar telsiz verilmek istenmiş. Fakat muhtar almamakta direniyor. Gerekçe olarak da, *"Gelseler bunu da veririm. Çünkü beni öldüreceklerine telsizi veririm daha iyi. Aksi halde istifa ederim"* sözlerini göstermiş. Bunun üzerine, muhtara telsiz vermekten vazgeçiyorlar.

Soru: *İzinde bulunduğunuz sürede eylem yapıldı mı?*

Cevap: Evet, Ömerli-Mardin'de gerçekleşen bir eylemde sömürgeciler çok kayıp verdiler. Bunun üzerine geniş çaplı operasyonlar başlattılar. O arada köyün dışında bir yaşlı karı-koca torunlarıyla bir ağacın gölgesinde otururlarken, operasyona katılan helikopterlerin sesini duyunca o yöne bakıyorlar. Operasyon birlikleri bu üç kişiyi görünce hemen tarayarak öldürüyorlar. Ve o akşamki televizyon haberlerinde de "3 teröristin" öldürüldüğü açıklandı. Mardin halkı, bu olayı nefretle kınadı.

Soru: *Genel gelişmeler hakkında söyleyebilecekleriniz?*

Cevap: Diyebilirim ki, gerçekten de iznimi geçirdiğim alanlarda, Türk ordusu tamamen merkeze çekilmiş durumda. Mesela, Cehennem Deresi ve daha birçok alana sömürgeci askerler ne gündüz, ne de gece girebiliyorlar. Gerillalar buralarda gece gündüz rahatlıkla çalışma yapıyorlar.

Ben Kürdistanlı bir Süryaniyim. Tanıdığım çok Süryani şu anda ARGK saflarındadır.

Bazı aşiret reisleri korkudan şehir merkezlerine kaçmışlar, dışarı çıkamıyorlar.

Devlet yetkililerinin köy korucuları ailelerine başsağlığı diledikleri zaman tepki görüyorlar. Örneğin, *"Asker ölünce şehit, bizimkilerin ise normal ölüm olarak görüyorsunuz"* diyorlar. Zaten devlet, korucu ailelerine vaaddettiği yardımı pirinç, şeker ve en çok 50.000 Türk lirası kadar yapıyor.

İşgalci Faşist Sömürgeciler ve Uşakları Ülkemi Hemen Terketsin

Şafakta uyandık, duyduk bir ses: Kötülerin, vatan topraklarını beş meteliğe satan şerefsiz vatan hainlerinin acı sonunu. "Hey kalleşler soyu, vatanımızı uğruna kahramanca savaşanları bizler unutmadık" diyor bu ses.

Faşist sömürgeciler, siz çakalsınız, hainsiniz, akbabasınız, nefretsiniz. Bütün dünya size, insan soyunun düşmanı barbar diyor. Ülkemi terkedin, adi barbarlar.

Görüyorum: Vatan hainleri korkuda. Çakallar soyu, kaçmaya çalışıyor. İhanetçiler, inde. Ama karanlıklar dağılıyor. Bunu, ARGK savaşarak, şehitler vererek yarattı.

Birbuçuk ay ülkem Kürdistan'ı gezdim. ARGK, her yerde vuruyor. Halk her yerde PKK'yi konuşuyor.

Dersim'i tekrar ücra köşesine kadar gezdim. Şu gerçeği çok açık gördüm: Güneşe akın var. Direnişe, PKK'ye akın var.

Avrupa'daki çakallar ulu'-sunlar: Hele bir de ülkede ulu'-sunlar. Ama çakallar her yerde karşılarında arslanların kükremesini görecekler.

Soysuzlara kinim ve kahramanlara tutkum beni durdurulamaz kılıyor.

- Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!
- Yaşasın özgür Kürdistan!
- Ya ölüm ya özgür vatan!

Zora

Cezaevi Mektubu-Savaş Esirinden

Satırlarıma başlamadan önce selam eder yaşamınızda en güzel günlerin sizlerle olmasını diliyerek, sana eşine ve tüm dostlara en güzel yarınların gelmesi umuduyla başarılar, mutluluklar...

Sana uzun bir zamandan sonra yazıyorum. Nereden başlamam gerektiğini bilemiyorum. Buna rağmen sana bu birkaç satırla da olsa kendimi anlatabilmeyi isterdim. Sana kısmen kendimi anlatabilirsem bu satırlar benim için yeterli olmasa da şu anda görevini yerine getirmiş sayılacaktır.

Bunu yazmakta gecikmem benden kaynaklanmıyor, bilesin. Malatyadan Antep L Tipi Cezaevine getirildim, mektubu ancak sana buradan yazma olanağım doğdu. Pek çok şeyden söz etmeden önce sana buraya gelişimi kısaca anlatayım. Biliyorsundur, ben '82 Ekimi'nden beri Cezaevlerindeyim. Önce Diyarbakır, ardından Adana askeri ve kapalı Cezaevinden sonra '85 Mart'ında Malatya'ya götürüldüm. Malatyada tek tip elbisenin kaldırılması ve belli hakların elde edilmesi için 14 günlük bir açlık grevi oldu. O açlık grevinden sonra 32 kişiyle birlikte buraya getirildik. Biz buraya geldiğimizde de açlık grevi vardı. Bizim de katılımımızdan 6 gün sonra açlık grevi bitti ve hücrelerden dörder kişilik koğuşlara verildik. Burada on arkadaşız. Ben, H...G..., F...G... ve A...G... arkadaşlarla bir koğuşta kalıyorum. Y...D..., O...E... ve 4 arkadaşda ayrı koğuşlarda karşı karşıya kalıyoruz. Sabah saat 8.00'den akşam 16.30'a kadar kapılarımız açık ve yanyanayız. Koğuşlarımızda TV, kitap, dergi, gazete vb. geliyor. Ayrıca 15 günde bir görüşler yapılıyor.

Bu cezaevinin Malatya Cezaevinden farklılığı, en büyük koğuşlarının dörder kişilik olması ve devletin gözünde "tehlikeli ve uslanmaz" diye görülen unsurların toplandığı özel tip (L tipi) bir cezaevi olmasıdır. Başka cezaevlerinden gönderilen siyasi hükümlülerin toplandığı bir cezaevi. Diğer cezaevlerinde bulunan birçok kural da burada yoktur. Bu anlamda biraz daha rahat diyebiliriz. (Bunu diğerlerine kıyaslayarak söylüyorum)

Bunlardan sonra sana günlük yaşantımıza da azda olsa değineyim. Sabah saat 8.00'de kapılarımız açılıyor isteyen sabah spor yapabilir. Bizler zamanımızı daha çok kitap, gazete ve piyasada satılan dergileri okumakla geçirmeye çalışıyoruz. Her koğuşta kendi olanaklarımızla kurduğumuz kitaplıklarımız var. Tek uğraşımız bunlardır. Bunlarla kendimizi geliştirmeyi ve gelişmeleri daha yakından takip etmeyi amaçlıyoruz. Bugün her ne kadar olanaklarımız sınırlı bulunsa da gelişmelerden kopmamaya, kendi ülke gerçekliğimize layık bir insan olmaya, bu alanda da olsak çalıştığımızı rahatlıkla söyleyebilirim. Bugün çok büyük ve takip etmekte bir hayli zorlandığımız boyutlu gelişmeleri ve ilerlemeleri tek yanlı bilgi kaynağımız olan basından bu küçük pencereden gözlüyebiliyoruz. Sizlerin sahip olduğu olanakların pek çoğundan yoksunuz. Bu yoksunluk elbette kişi olarak bizlerde bir karamsarlık veya umutsuzluk kaynağı olamaz. Böyle bir şeyi düşünmüyoruz. Düşündüğümüz tek şey bu gelişmeleri uzaktan bir seyirci olarak izleme konumunda bulunmamızdır. Günümüzün insanı her zaman toplumsal gelişmelerin merkezinde olmayı ve buna azami katkısını sunmayı amaçlar, onun dışında kalmayı kabullenmez ve hiçbir güç de insanı bunun dışında tutmayı başaramamaktadır. Cezaevinde olmakla fiili olarak birçok gelişmenin dışında kalmamıza yol açtıysa da, çağımızın bir insanı olmayı ve bunun gereklerini yerine getirmeyi amaçlamak kadar doğal bir şey düşünülemez. Bu alanda elbette bunun gereklerini yerine getirmeyen birçok insan bulunmaktadır. Ama sözünü etmek istediğim, bunu yapabilen insanlardır. Ben de her arkadaş gibi bunu yapmaya ve zamanımı bu yönde yararlı hale getirmeye çalışıyorum. Bunun için haddinden çok fazla mirasa ve deneyime sahibiz. Gelecek bizler için artık muğlak ve bulanık değil, gelecek net ve açıktır. Bu, bizlerin en büyük umut ve yaşam kaynağımızdır. Bu yaşam kaynağını gördükçe geçen ve geleceğimiz daha aydınlık ve canlı bir yaşama sahip çıkmaya ve ona daha büyük umutlarla sarılmamıza yol açmaktadır. Ülkemizde yeni bir yaşamın canlandırıldığına ve yaşatıldığına, tüm sert doğa koşullarına rağmen, yok edilememesine tanık olduk. Tasarlanan yaşamın ve insan tipini canlı hayat pratiğinde görerek, nasıl bir yaşam yolu seçmek gerektiğini öğrendik. Bundan dolayı yaşamın tüm zorluklarının karşısına, gelecek yaşamı ve aydınlığı temsil eden inançla yeni insan tipinin günümüzdeki ardıları olmaya çalışıyoruz. Bunun gereklerini dışardaki ve içerdeki yaşam pratiğimizde yapıyoruz. Ve bugüne kadar da bunun en doğru yaşam sekli olduğuna inanıyoruz. Bugüne kadar da bu inancın bir insanı olmaya çalıştım ve çalışıyorum.

Yakıcı bir yazdan sonra sonbaharın serinliğini yaşarken, önümüzdeki günlerin ve gelecek kışın bizler için daha fazla zorluklarla dolu olabileceğini göstermektedir. Koşullar ne kadar zor olursa olsun, insanın yine de yaşam olanaklarını yaratarak, bu günlere geldiğini bilmekteyiz. Bu bizim geleceğe daha fazla güvenle bakmamıza yol açan bir gerçektir. Bu gerçeği her gün

benliğimizde duyarak yaşayacağız ve yaşamı yaşanır hale getirme yolunda insana yakışan değerleri kendi öz değerlerimiz olarak kabul etmeye devam edeceğiz...

Mektubunda ne kadar cezam kaldığını soruyorsun. Ben Adana'da yargılandım, önce 125-65/3'ten 20 yıl ceza aldım. Yargıtay bunu bozarak 168/1'den tekrar yirmi yıl ceza verdi. Bu yirmi yılın 8 yılını yatmam gerekir. 4 yıldır içerdeyim. Yani daha 4 yıl kalacağım. Yine de belli olmaz bu daha fazla da olablir. Çünkü, cezaevleri her zaman gelişmelere açık yerlerdir. İnfaz denilen kesim kolayca cezaevleri idarelerince yakılabilmektedir. Ama kesin olan şu an dört yıl daha yatacağımdır.

Satırlarıma yeniden yazmak umuduyla son verirken, tüm tanıdıklara selam eder, gelecek aydınlık ve umut dolu günlerle yaşamınızda başarılar dilerim.

F..., Y..., H..., O... ve tüm arkadaşların sizlere selamları var.

Esen kalın.

H. P.

Kürt Direnişinin Değerli Bayanlarına

Sizlerin, Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi saflarındaki çalışmalarınızı büyük bir ilgi ile karşıladım ve izliyorum.

Yazdığım bu mesaj ile sizlerle olan dayanışmamı ve Kürt halkına duyduğum saygılarımı dile getirmek istiyorum.

Halkınızın yüzyıllardan beri özlemini çektiği mutlu, bağımsız ve özgür bir yaşamı içtenlikle temenni ederim.

Neden sizlere bu denli eziyet ve çile çektiriliyor. İnsanların o kadar ağır koşullarda yaşaması, aileyi geçindirmek, günlük ekmek bulabilmek için çırpınmaları yetmiyormuş gibi, açlık, sefalet ve hastalık o kadar insanın canını almaktadır.

Neden bu kadar acı çekiliyor ve gözyaşı akıtılıyor. Neden insanlar, güçlülüğe ve zenginliğe karşı olan çılgınlık içinde insanlığı yoketme çabası içindeler.

Değerli bayanlar,

Benim anlayışıma göre, dünyada ne savaş, ne baskı, ne sömürü ve ne de halklar arasında herhangi bir farklılık olmalıydı. Çünkü, tüm dünya insanlığı kardeştir.

Meşruluğunuz, halkınızı zafere götürecektir.

Selamlarımı iletir, başarılar dilerim.

Siegfield Reiche / Bochum

Kurdistan Press'in ahlaksızlığının bir örneği

BERXWEDAN'A

Günümüzde PKK önderliğinde gelişen gerilla savaşı karşısında ihanet ve uşaklığın ne kadar arsızca TC faşizmine sarıldığını çok açık bir biçimde görmekteyiz.

Bu suçlu uşak ve teslimiyetçilerden biri de Kurdistan Press'tir. Bu gazete sahipleri teşhir ve tecrit olmuşluklarını tanınan bazı dürüst Kürt ozanları ve yazarları ile gidermeye çalışıyorlar. Dağıtımını yapamadıkları gazetelerinde "bomba haber" patlatarak gazetenin trajini burjuva bir mantıkla yükseltebileceklerini hayal etmektedirler.

Kürdistan Press'te güya benimle "yeni" yapılan bir röportaj yayınlandı! Bu röportaj ne zaman ve nasıl yapıldı? Yaptığım röportaj ne zaman ve nasıl kamuoyuna yansıtıldı? K. Press ile yaptığım röportaj bir yıl öncesine dayanır. Ve ayrıca röportaj bir yıl sonra ve çarpıtılarak yayınlanmıştır. Bu da gösteriyor ki, PKK önderliğinde gelişen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, bu güçlere ciddi bir zorlanmayı yaşatıyor. "Suda boğulanın balığa sarılması" misali, eski röportajları ve bu röportajları çarpıtarak yayınlıyorlar. Beni, ERNK'li yoldaşlarım ve halkım içinde küçük düşürmeye ve onurumla oynamaya çalışıyorlar.

Yaptığım röportajda ben Kürdistan dağlarında savaşan kahraman gerillalarımızı selamlarken, onlar gazetenin yazar bozuntusunu ve düşkünlerini selamladığımı ve çalışmalarında başarılar dilediğimi yazmışlar. Ben 1974-75 yıllarında saz çalmaya başladığımı ve 1978'de 1 kaset doldurduğumu söylemişim, onlar 1975'te 2 kaset doldurduğumu yazmışlar. Ben, HUNERKOM ile ilişkimlerim var demişim, onlar isim vermeden ne idüğü güdüğü belirsiz, mülteci, yoz vb. tümünün ifadesi olabilecek Kürt ozanlarıyla ilişkilerimin var olduğunu yazmışlar.

Kurdistan Press'e cevap verme gereğini dahi duymak istemezdim, ancak bu burjuva ayak oyunlarıyla birçok dürüst Kürt ozanını, yazar ve entellektüelinin iyiniyetlerini kullanarak kendilerine alet etmiş ve daha bu yöntemleri kullanmaya çalışacaklarını bildiğim için yazmak zorunda kaldım. Bu güçlerde de Kürt egemen sınıflarının bir mantığı vardır: "Kürdün sırtını sıvazlarsan, ona her istediğini yaptırırsın." Bu mantık uzun yıllar egemen oldu. Ve küçümsenmeyecek derecede olumsuz bir rol oynadı. Ancak bugün Kürdistan halkı, PKK gibi bir partiye, ERNK ve ARGK gibi savaş örgütlerine sahiptir. Kürdistan halkı her türlü sahteliği yerle bir ederek kendi kurtuluşunun temsilcileri yanında yerini almaktadır.

Tüm dürüst Kürdistan aydınlarının yeri ERNK bayrağı altındadır. Bugüne kadar haykırdığım türkülerde; zindan direnişlerini, Mazlumları ve ARGK komutanı Agitleri, Önderimiz APO'yu dile getirdim. Bu türkülerimde zikir ettiğim Mazlumlar, Agitler ve Apo hate Hilvanê, sömürgecilerin bedenlerine bir kurşun gibi saplandı. TC faşizmiyle ortak dil kullananlar bu kurşunları kendi bedenlerinde görüyorlar. Diyeceğim şu: Baylar kendinizi faşizme siper etmeyin; sazımız, sözümüz sizleri verem etmesin.

— Bijî Serok APO!
— Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!

Ozan Dılgeş
16.10.1987

Halkımız Kimliğine Yeniden Kavuşuyor

Ben, Fransa'da işçi olarak çalışan bir yurtseverim. Üç seneden beri ülkemden ve insanlarımızdan kopuk durumda kaldım. Ülkeme izine gitmeye karar verdim.

Kürdistan sınırlarına vardığımda durumun değişikliğini hemen farkettim. Birçok yerde aramalardan geçtim. Şehrime vardıktan bir gün sonra, beraberimde götürdüğüm **Serxwebûn** gazetesini dağıttım. Yalnız **Serxwebûn**'lar yetmedi. Bir eziklik hissettim. Halktan çok istem vardı. Bende sadece 40 adet **Serxwebûn** vardı. Bu kadar talebin olabileceğini tahmin etmemiştim. Öyle bir istem vardı ki, bin tane **Serxwebûn** olsa, iki günde dağıtabilirdim.

O yörede, nereye gittiysem, hep Mustafa ÖMÜRCAN arkadaşın kahramanlığından bahsediliyor, onun direnişiyle övünülüyordu. "Böyle yiğit insanlara canımızı feda edebiliriz" diyorlardı. Halk artık çekinmiyor, korkmuyor. Ve ihanetçilere, işbirlikçilere kini vardı. Bunların cezalandırılmalarını istiyordu.

Duyduğum bir başka olay da şu: Antep'in Araban kazasında sömürgecilerle arkadaşlar arasında çıkan çatışmada 6 asker öldürülmüş; 1 arkadaş da şehit düşmüş. Halk bu çatışmadaki üstünlükle de gurur duyuyordu. Halk hemen hemen tüm eylemlerden haberdardır.

Bir askerle konuştum, şöyle anlatıyordu: "Kardeşim benim şurda 80 günüm kaldı. Bu sürede ölmesem ne mutlu bana. Bizim bir başçavuşumuz var, kendisi askerlerin içinde yatıyor, beni de kendi yerinde yatırıyor. Onun için çok korkuyorum."

Yine, o köylerde bir kız kaçırılmış. Kız, kaçıranların elinden kurtularak karakola şikayete gitmiş. Kız karakola girer girmez, karakolda bulunan birkaç asker hemen bayılmış... Buna benzer daha anlatılacak çok şey vardı.

Fransa'dan
ERNK taraftarı C.

Türkiye'de Neler Oluyor?

Zaman zaman Türkiye'de nelerin olup bittiğini okuyucularımıza duyuruyoruz. Tabii, Türkiye'de ne tür gelişmelerin olduğu bizi yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle buradaki gelişmeleri de izlememiz gerekir.

Türkiye'de bazı gelişmelerin olduğunda herkes hemfikir. Fakat bunun sonuçlarının nelere yol açacağı konusunda değerlendirmeler farklılık gösteriyor. Biz, burada olayların gerçek yönleri üzerinde durmak istiyoruz. Bazı güncel gelişmeler çerçevesinde, giderek önem kazanan ve kendisini gündemleştiren olaylar üzerinde duracağız.

12 Eylül ardından Türkiye'de oluşturulan ve faşizmin ağırlığını hissettirdiği ortam dağılıyor. Bunun yerine, düzeni kurtarmak için sağdan-soldan yamalıyorlar. Faşist Türk sömürgecileri ömürlerini daha da uzatmak için yoğun çaba harcıyorlar. Bunlar, sorunları aşma veya onları çözme temelinde olmayıp, maskelemeye yönelik girişimlerdir. Bugünkü rejimin, bütün partileriyle, hatta legalleştirilecek olan TBKP'yle bile, bu sorunları çözme ve bu temelde kitlelere verebileceği en küçük bir olumlu iş bile kalmamıştır. Daha başka ülkelerde görüldüğü gibi, çeşitli manevralara girerek de rejimin ömrünü uzatması da mümkün görülmemektedir. Bir Filipinler'de, bir Haiti'de yapılan değişiklikler geçici de olsa tuttu. Ama, Türkiye açısından aynı şeyler geçerli değil. Çünkü rejim her taraftan bir tıkanıklığı yaşıyor.

Ekonomik Bunalım Derinleşiyor

24 Ocak kararlarının uygulanması ile birlikte, Türkiye ekonomisinin bunalımdan kurtulacağı bekleniyordu. Buna göre rejimde de gerekli değişiklikler yapıldı. Faşist askeri darbe işbaşına getirildi; içte tüketim kısılarak dış satıma (ihracata) ağırlık verildi. Başlangıçta dış satımda çeşitli ülkelerin sıkışıklığından da yararlanılarak bir artış meydana gelmişse de, günümüzde bu büyük oranda düşmüştür. Yine, bu dış satımın büyük bir bölümünün de hayali ihracat olduğu açığa çıkmıştır.

Bugün Türkiye'de yaşanan ekonomik bunalım, görüldüğünden de daha derindir. Enflasyon resmi rakamlarda bile %50'yi bulmuştur. Gerçekte ise bunun, daha üst rakamlarda olduğu bilinmektedir. Ekonominin içinde bulunduğu durum dikkate alındığında, enflasyonda önümüzdeki günlerde de yükselme bekleniyor.

Bu durumda yeni zam paketlerinin açılması da gündeme giriyor. İşçi ücretleri çok düşük bir seviyede kalırken, fiyatlardaki artış %500 ile %1000 arasında değişmektedir. Bu durumda, halkın yoksullaşması ise daha da arttı. Zaman zaman gazetelerin sayfalarına da yansıdığı gibi, birçok aile günlük besin olarak sadece ekmekle yetinmekte. Hatta, birçoğunun eline bu bile geçmemektedir.

İşsizlik oranı yükselmekte. Hergün binlerce genç bu işsizler ordusunun saflarına kaymaktadır. Yeni iş imkanları açılmadığı gibi, var olan birçok işyeri de kapanmakta. Bu ise, mevcut işsiz sayısına yeni katılmaları da birlikte getirmektedir.

Evren-Özal iktidarı, bir avuç yurguncu ve tekelcinin palazlanmasına büyük bir olanak açtı. Halktaki yoksullaşmaya ters bir şekilde, bir avuç tekelcinin zenginleşmesi de o oranda artmaktadır. İhracat adı altında birçok tüccar yeni vurgunlar vurmakta. Hayali ihracat yaparak, büyük oranda teşvik primi almaktadır. Bu ise, bir avuç tekelcinin, vurgunlarını daha da arttırmasını birlikte getiriyor.

Türkiye'nin dış borçları son açıklanan rakamlara göre 37 milyar dolar tutarındadır. 1988 yılı içerisinde 6,5 milyar dolar tutarında bir borç ödemesinin yapılması gerekiyor. Türkiye'nin yıllık gayri safi milli hasılası ise, bu borcun ödenmesine yetmemektedir. Zaten şimdiye kadar yapılan borcu borçla ödemektir. 1988 yılı içerisindeki dış borçlarını ödemek için de, Türkiye'nin yeni borç bulması gerekiyor. Bu, yeni borçlanmalara gitme anlamına da geliyor. Özal hükümeti borçları erteleme yoluna gitmek istiyor. Fakat bunda herhangi bir sonuç almış değil. Yeni borçlar bulunmazsa, önemli sorunlar da ortaya çıkacaktır. Dış borç bulunsa da, mevcut dış borç oranı bile, ağır bir ekonomik yükü birlikte getirecektir. Yani, rejimin bu çıkmazı aşması mümkün görünmemektedir.

Günlük kur ayarlamaları biçiminde devam ettirilen develasyon sonucu ise, Türk parasının değeri çok büyük oranda düştü. Bu paranın alım gücü bir yıl öncesine göre %200-300 arasında düştü.

Bütün bunlar dikkate alındığında, rejimin ağır ekonomik bunalımı aşması öyle kolay bir şey olarak görülmemektedir. Tam tersine, önümüzdeki günler, özellikle de 1988 yılı bu konuda tam bir çöküşü birlikte getircektir.

Pahalılık, yaşamı çekilmez hale getiriyor

Siyasal Manevralar Rejimi Kurtaramayacak

6 Eylül referandumu ardından, erken seçim gündeme geldi. Bu gelişmeler rejim tarafından demokrasiye geçiş olarak yansıtılıyorsa da, esasta rejimin, yaşadığı krizi aşmaya yönelik girişimlerdir. Rejimin faşist yüzünü maskeleyerek, örtmeye çalışıyorlar. Evren-Özal kliği, mevcut durumu ile rejimin geleceği açısından yeterli bir güvenceyi vermemekte. Kürdistan sorunu, ekonomik bunalım ve daha birçok sorun bu kliğin işlemezliğini de birlikte getirmiştir.

Seçimlerde ANAP'ın yeniden iktidara gelmesi kesin olarak ortaya çıkmasına rağmen, hükümetin bütün sorunlarını çözdüğü anlamına gelmez. ANAP 5 yıllık bir süre daha hükümet olacak. Ancak mevcut gelişmeler, bu konuda daha kısa sürede de bazı değişikliklerin meydana gelebileceği konusunda belli ipuçları vermektedir. Ama bunun nasıl oluşacağı konusunda şimdiden kesin birşey söylenemez. Hemen bir noktayı daha belirtmekte yarar var. ANAP olsun veya diğer partiler olsun, mevcut sorunları çözecek güçte değildir. Zaten programları birbirinin benzeri. Bu nedenle alternatif diye öne sürülenler de fazla bir rağbet görmemiştir.

Son olarak, TBKP adını alan TKP'nin yasallaştırılması için, iki partinin, TİP ve TKP'nin genel sekreterleri, Türkiye'ye döndü. Rejim bunu da bir emminiyet sübabı olarak geliştiriyor. Özellikle de Kürdistan'da meydana gelen gelişmelere karşı ve AET ülkelerine, demokrasiye geçtim demek için TKP'nin yasallaştırılması isteniyor. 1982'lerden bu yana hazırlanan senaryo, seçimlere kısa bir süre kala uygulanmaya başlandı. Her ne kadar iki partinin genel sekreterleri gözaltına alınmışlarsa da, bunun da senaryonun bir gereği olduğu bilinmektedir.

TKP'nin bu şekilde yasallaştırılmak istenmesi, rejimin zayıflığının bir belgesidir. Çünkü, hiçbir etkinliği kalmamış olan ve tam bir mevta haline gelmiş olan bu güce yeniden can verme çabaları, aynı zamanda rejimin de canlanma çabasıdır. Çünkü, rejimin tükenişi ile bu güçlerin tükenişi biribirine çok sıkı bir şekilde bağlı olan gelişmelerdir.

Seçimlerin ardından dönek genel sekreterlerin serbest bırakılacağı ve yasal bir TKP'nin, rejimin yaşatılması çabalarına katılmak için kurulacağı tahmin ediliyor. Yapılan işbirliği ve görüşmelerin sonucu bunu gerektiriyor.

Rejimin yaptığı bu yeni girişimlere rağmen, siyasal krizi aşması ve yeni alternatif muhalefetler ortaya çıkarıp kitleleri peşinden sürüklemesi mümkün görünmemektedir.

Kitlelerin Rejime Karşı Muhalefeti Artıyor

12 Eylül faşist darbesinin ardından yoğun bir baskı altında tutulan kitlelerin, bu çeperi parçalamaya başladıkları ve grev, gösteri biçiminde tepkilerini rejime karşı ortaya koydukların görmekteyiz. Gençlik hareketleri, işçi grevleri, cezaevlerindeki direnişlerle dayanışma hareketleri vb. birçok gelişme, bu konuda belli bir hareketliliğin var olduğunu göstermektedir.

Migros grevindeki işçiler

İkinci Boğaz Köprüsü inşaatında çalışan işçilerin işi bırakmaları, Migros grevi, deri işçilerinin grevi, nakliye işçilerinin grevi ve DMO Basın Müessesinde çalısan işçilerin grevi son aylar içerisinde devam eden işçi eylemleridir.

Ücret artışını ve bazı sosyal haklarını verilmesini talep eden bu grevler, işverenin bütün saldırılarına rağmen devam ediyor ve bazıları da başarı ile sonuçlanıyor.

Polis, işverenlerle birlikte, işçiler üzerinde baskıya ağırlık vererek, grevleri bastırmak istiyor. Migros'ta grevde bulunan işçilerin toplantılarına polisler de katılarak, baskı oluşturuyorlar. Yine, işverenle sendikanın yürüttüğü görüşmelere de polis katılıyor. Bu baskılara boyun eğmeyen işçiler, grevlerini kararlılıkla sürdürüyorlar.

DMO Basın Müessesinde yaklaşık 4 aydır sürdürülen ve 158 işçinin katıldığı grev, anlaşma sağlanması sonucu sona erdi. Bu grevi kırmak amacı ile devlet makbuz, bilet vb. gibi daha önce DMO'da bastırılan malzemeleri başka yerden temin yoluna gitmiştir. Bu grev kırıcılığı girişimlerine rağmen, işçilerin kararlılığı başarıya ulaşmıştır.

SACE Elektrik San. A. Ş.'nde 9 Kasım günü 85 işçi greve gitti. 8 Haziran'dan bu yana işverenle sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinin sonuç vermemesi üzerine greve gidildi. Çok düşük bir ücret vermek isteyen işverenin bu girişimine karşı işçiler daha yüksek ücret talep ediyorlar.

İşçi grevlerinde meydana gelen artışın yanısıra, cezaeviyle dayanışma hareketi çerçevesinde, tutuklu aileleri ve yakınlarının ağırlıklı olarak cezaevlerindeki direnişlerin desteklenmesinde önemli bir rol oynuyorlar.

Rejime karşı büyük bir tepkisi bulunan kitleler, yoğun bir hareketlilik içerisinde bulunmasına rağmen, devrimci bir çıkışın Türkiye'de ortaya çıkmamasından dolayı, daha önemli siyasal hareketleri geliştirememekte, grev, gösteri boyutunu aşamamaktadır.

Faşist rejimin ortaya çıkardığı derin çöküş, yoksullaşma kitleleri birçok yönden etkilemekte, bunalım ortaya çıkarmaktadır. Yoksullaşan kitleler rejime karşı büyük bir kin beslemesine rağmen, bunu doğru bir kanala aktaramamaktadır.

2000'e Doğru dergisinin yaptığı bir araştırmaya göre, geçim sıkıntısı ve yoksullaşmadan dolayı intihar olaylarında önemli bir artış meydana gelmiştir. 12 Eylül faşist rejiminin yarattığı derin bunalım karşısında bir çıkış bulamayan işsiz kalan, iş bulamayan ve yoksul insanların intihar olayları daha sık görülmeye başlandı. Gazetelerin sayfalarında bu tür manzaralara sık sık rastlamamız da bir tesadüf değil. Bazı insanları bu yola sürükleyen, rejimin yarattığı yoksulluk, bunalım ve yozlaşmadır.

Türkiye'de Derin Çöküş, Devrimci Çıkışı Zorunlu Kılıyor

Son aylar içerisinde meydana gelen bazı önemli gelişmelerden kısa örnekler sunduk. Bunlardan çıkarılacak bir tek sonuç var. 12 Eylül faşist rejimi bugün varlığını devrimci bir çıkışın Türkiye'de gelişmemesinden dolayı sürdürüyor. Yoksa, bu rejimin bir gün bile ayakta kalmasını sağlayacak nedenleri yok.

Kitlelerde artan yoksullaşma, rejimin sömürü ve baskıları, faşist düzene karşı kinlerini daha da arttırıyor. Nitekim birçok biçimde bu tepkilerini dile getiriyorlar. Bu, devrimci bir önderliğe kavuştuğunda daha güçlü bir hareket olarak gelişebilecek ve rejimi derinden sarsacaktır. Rejimin kendi içerisinde, ömrünü uzatmaya yönelik olarak yaptığı düzenlemeler de bu gerçeği değiştiremez.

İhanet Durağında, Valizleriyle Bekleyen İşbirlikçi Kürt Milliyetçilerinin Sonu Hüsran Olacaktır

Baştarafı 1. sayfada

1920'de doğan TKP, sosyalizme inanan insanların birliği olmadı. Tam aksine emperyalist işgal karşısında Bolşevizmin kurtarıcılığına tutkun milliyetçi aydınların birliği oldu. Daha doğuşunda M. Kemal'i devrimci, kemalist hareketinde milli burjuva hareketi görme yanılgısıyla hareket ederek, onunla cephe kurma yanılgısı içinde oldu, yine bir zaaf olan yanılgılarının bedelini, önderleri, M. Kemal tarafından Karadeniz'de boğdurulmakla ödediler.

Kemalist hareket, halk hareketinin gücüne dayanarak yükseldi. Hiçbir zaman ciddi bir örgüt haline gelmeyen TKP, halk potansiyelini değerlendirmenin ciddiyetini, anlayış ve gücü içinde hiç olamadı. Savundukları, kemalist hareket tarafından savunulunca, hızla Kemalizmin saflarına transfer oldular. Hem de en alçakça biçimleriyle.

Kemalist ideoloji, burjuvazi adına sınıfsızlığı işler. TKP için en gerekli zamanda yapılan değerlendirmelerde sınıf yoktur. 1925'lerde Şefik Hüsnü ve Şevket Süreyya, Türkiye'de proletaryanın gelişmediğini, Kemalizmin milli bir hareket olarak desteklenmesini program ilkesi haline getirdiler.

TKP için Kürt halkının ulusal sorunu diye bir şey hiçbir zaman olmadı. 1925 Şeyh Sait ayaklanmasına "yobazlar hareketi, emperyalizmin kışkırtması, kemalist medeniyete karşı eşkıya hareketi" çağrılarıyla ilk karşı çıkan güçlerin başında TKP geldi.

TKP, Komitern (3. Enternasyonal)'in en tutucu ve milliyetçi partisi oldu. Enternasyonal, TKP'yi "2. Enternasyonal hattında olmakla, Struvecilikle" suçladı. TKP bu suçlamadan gurur duydu.

Çok geçmeden kemalist saflara akın başladı. Önce Şevket Süreyya Aydemir, Burhan Belge, İsmail Husrev'den sonra TKP Genel Sekreteri Vedat Nedim Tör, ellerindeki tüm belgelerle Kemalizme sığındılar. TKP'nin 3. Enternasyonal bürosu kuryesi de uzun yıllar bu görevinde Kemalizme ajanlık yapacaktır. İhanetçiler, Kemalizmin ideolojisini oluşturacak, en önemli kemalist kurumların başına getirilecek ve Kemalizmin solu ideolojik, politik, örgütsel olarak ekarte etmenin kadroluğunu yapacaklardır. 1932 ile artık uluslararası alanda sesi çıkmayan TKP'nin 1935'le Komintern için varlığı fiilen bitecektir.

Türkiye'de Türk aydınının rejime muhalefeti, rejimden iyi mevki almanın yolu olmaktadır. Bu geleneği 1800'lerde Türk aydınının babası sayılan Namık Kemal ve Şinasiler başlattılar. 1870'te tümü padişahın kapıkulu, devletin azgın kadroları oldular. 1897'de Abdulhamid'in geliştirdiği tasfiyecilik hareketi yüzde yüz ürün verdi. Avrupa'ya giden politik mültecilerin tümü, Abdulhamid'in yeğeni Ahmet Cellaleddin Paşa tarafından bir araya getirilerek, devlet kadroları ve elçiliklerin ajanı durumuna geldiler.

Gelenekleşen Türkiye solculuğunun devletle bütünleşmesinin öncülüğünü sürekli TKP yaptı. 1980'le TKP'nin hemen devletle bütünleşmesinin koşulları yoktu. Çünkü, muhalefette devlet adına hareket eden güç lazımdı. TKP, bu görevi eksiksiz yerine getirdi.

Bunun en belirgin örneği Sol Birlik'tir. Sol Birlik'i oluşturan güçler, ayrı ayrı olsalar da daha 1980 12 Eylül faşist darbesinin hemen ardından, doğrudan karşı-devrimin kazanımlarına dayanarak, devrimci güçlerin güç kaybetmesinden ve içinde bulundukları zor durumdan yararlanarak, faşizmin programı dahilinde reformist bir sol yaratma çalışması yürütmüşlerdir.

Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın planlı dönüşleri, tarihi bilinen Türkiye güdümlü solculuğunun, bilinen tarihinin zorunlu tasfiyecilik ve ihanet durağı oldu.

Türk sömürgeci burjuvazisi, sınıf egemenliğini garantiye almak istiyor. Bu amaçla rejimin karakterinde kendisi ile uzlaşan uydu bir sol yaratmak istiyor. TKP, "proletarya zoru"nu tarihe havale ederek, devrimi ve illegal örgütlenmeyi yadsıyarak, "Misak-ı Milli"yi ve burjuva parlamentoculuğunu kutsayarak, faşist burjuvazinin oyununa ortak olmuştur.

Oyun çok açıktır. Vedat Nedim Tör'lük oynanıyor. Nedim Tör'ün açıklamalarıyla 1927'de komünist ifşaatı yapıldı. Göstermelik mahkemeler düzenlendi, "babacan hakimlerin" hakikatı gören demokratik yargılamaları ile dönek TKP'liler küçük cezaların ardından, kemalist yöntemin çok önemli kademelerinde yer aldılar.

Faşist rejimin uzmanları basını ile TKP, TİP vd.'leriyle "sol en iyi nasıl terbiye edilecek", "illegal örgütlenmeler yasal zemine nasıl çekilecek", "kitle muhalefeti nasıl legal partilere kanalize edilecek", "politik mülteciler nasıl geri getirilecek", "kime ne görev verilecek" vb. konuları en ince detayına kadar planlamaktadırlar.

Türk burjuvazisi akıllı ve deneyimlidir. Malını biliyor. Kendinden emin. "En uşak TKP'yi nasıl yaşatacak", bunun hesaplarını yapıyor. Sadece örgütlü olarak bu ihanetin içinde olanlar değil, salt Türkiye solculuğunun TKP ve izleyicilerinde zirveye ulaşan tasfiyeciliği sonucu örgütsüz kalan yüzlerce "devrimci" bu yumuşak ihanet trenine bindirilmeye hazırlanılıyor. Türk burjuvazisi "Milli Hakimiyet Cephesi"'ni tamamlıyor.

İhanetin diğer yolcuları: Kürt işbirlikçi-reformist milliyetçileri

Açık olan gerçek şudur: Bu ihanet batağının en önemli hedefi Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve örgütlü öncülüğünün silahlı mücadelesinin tasfiye edilmesidir. Türk burjuvazisi, yasal olmayana karşı bir yasal duvar oluşturmak, bununla silahlı mücadele ve devrimci örgütlenmeyi tasfiye etmek istiyor.

Bu ihanette en fazla rol atfedilen güçlerin başında Kürdistan küçük-burjuva reformist güçleri geliyor. Bunlar bellidir. Bunlara çağrı yapılıyor. TKSP, Peşeng, Kürdistan Press vd.'leri... Çirkin pazarlıklar oluyor. Yazılanlar, çizilenler, eylemler, davranışlarla bu pazarlık sürmektedir.

Burjuvazi kesin sınır çizmemişse de, istemlerindeki esneklik sınırı şudur: "Misak-ı Milli'ye hiçbir şekilde kasdedilmeyecek", "bağımsızlık istenmeyecek", "silahlı mücadeleden uzak durulacak", "diğer Kürdistan parçaları ve otonomi öne alınacak", "burjuvazinin çizdiği parlamento ve dernek sınırları içinde hareket edilecek", "PKK ve terörüne karşı olunacak". Bunlar karşılığında alınacak —o da kesin değil—Kürtçe dergi yayını ve devlet bürokrasisi içinde palazlanma olacaktır.

Faşizm, Türkiye demokratik devrimi ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı, Türkiye ve Kürdistan'dan yasal solunu oluşturuyor. Düzenin sınırları içinde onlara anırma hakkı verirken, devrimci mücadeleye de demokrasi adına saldırtacak.

Kürdistan küçük-burjuva politikacılığı bu onursuz rolü nasıl kabul ediyor?

Bu sınıfın, ya da politik sözcülüğüne soyunanların tarihi uyduluk tarihidir. Sorun, Abdulhamid dönemine kadar uzatılabilir.

Feodal-burjuva Kürt aydın tipi bu dönemin ürünüdür. Abdulhamid'in Zedegan okulları (1892) ve Hamidiye Alayları uşak Kürt aydınının yetişme odakları oldular. Bunlar, feodal sınıftan dönüşme yarı-feodal karakterli feodal aristokrat aydınlardı.

İlk özerkliği formüle edenler bunlar oldu. Yüce bağımsızlık amacı yerine çok dar özerklik talebi geçirildi. Osmanlı terbiyesi ürününü vermişti. Bir kısmı işi azıttılar, doğrudan Türkiye örgütlenmesi ile bütünleştiler. Abdullah Cevdet ve İshak Sukuti'ler İttikat-ı Terakki'nin kurucusu bile olabildiler. Bir kısmı doğrudan inkarcılık ve uşaklığı tercih ederken, diğer bir kesimi Kürdistan sorununun çözümünü sürekli Türk burjuvazisinin yedek bir sorunu haline getirdi. Kürt Taali Cemiyeti'nin politik varlık ve talebini başka türlü düşünmek olanaksız. Birinci emperyalist paylaşım savaşının tozu dumanı çoğu ülkenin aydınını bağımsızlığa iterken, Kürt aristokrat aydınının Kemalizmden bile medet umacak kadar alçalması, bir türlü İstanbul'dan ayrılmaması, canavardan kaçar gibi bağımsızlık talep ve mücadelesinden kaçmasının başka izahı olamaz.

Kemalist egemenlik, Kürt küçük-burjuvazisinin bağımlılığını daha arttırdı. Artık bağımsızlık onun için olanaksız bir şeydi. Kemalist eğitim ve olanaklar, kompradorlaşan Kürt feodallerinin politik uyduları olan Kürt küçük-burjuvaları için siyasal talep, örgüt ve mücadele ancak izin verildiği oranda olabilirdi. Ayakları üzerinde duramayan bu kesim, her politik alanda Türkiye'deki liberal ve reformist burjuva, küçük-burjuva sınıfların yedeğinde var oldu.

Sınıf ve ulus kavgasının Türkiye ve Kürdistan tarihinde ne yüksek ivme kazandığı 1970'li yıllarda, Kürdistan küçük-burjuvazisinin bağımsızlık talebini ağzına almasıve sosyalist geçinmeye çalışması tümüyle sahtekarlıktı. Bağımsızlık, Kürdistan küçük-burjuvazisi için muğlak bir hedef, sosyalizm ise çıkmazının ifadesiydi. Başka çıkış yolu bulamayınca sosyalizme sarıldı. Gerçekte hiç inanmadı. İnsan inanmadığı şeyden kolay döner. Çünkü, her dönekliğin özünde inançsızlık vardır.

Özgürlük Yolu, DDKD ve Rizgari vb. güçler, Türkiye'deki yasallık sınırlarına var güçleriyle yapıştılar. DDKD, TSİP vb. şovenleri bile Kürdistan alanlarında gezdirme onursuzluğunu sergiledi. Pratiğin dersleri berraklaştıkça reformistlerin de açık çehreleri ortaya çıkmaya başladı. Parlamento ve dernekçiliğe tapınmak, PKK'de somutlaşan Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve örgütlenmesine düşmanlıktan başka izahı olamaz.

Kitlelerin ulusal kurtuluşçu mücadelesinin en fazla geliştiği 1979'da, UDG'nin DDKD, ÖY ve KUK tarafından kurulması, bugünkü Sol Birlik'e atılan adımdı. Benzer birliği TKP, UDC adı altında örgütlüyor ve bu reformist cephelerin Türk liberal burjuvazisinin himayesinde birleştirilmesi isteniyordu. Dönemin politik koşulları böylesi bir gelişmeye elvermedi.

Koşullar bir sınıfın ve ondan türeme politik gücün pratiğini etkiler, fakat sınıfın niteliği değişmedikçe, eyleminin içeriği de değişmez uşak olan uşaklıkta direnecektir.

Cephenin gerekli olduğu yerde ayrılık, direnmenin gerekli olduğu yerde teslimiyet, örgütleri korumanın gerekli olduğu yerde örgüt dağıtıcılığı ve tasfiyecilik; Kürdistan küçük-burjuvazisinin pratiği oldu.

PKK'ye, silahlı direnişe Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne karşı içine girilen düşmanca tutum, otonomiye tapınma, tekrar reformcu imkanları yakalamayı ve bunun içinde en sefil kişiliği sergilemeyi sanat haline getiren TKSP, Peşeng vd. Kürdistan küçük-burjuva soysuzları, yine Türk reformculuğuna ve liberal burjuvazisine umut bağladılar. Bu defa onların rolünü doğrudan Türkiye faşist burjuvazisi oynuyordu. Koşullar değişiyor, sınıflar rollerini bu koşullara uydurmak zorunda kalıyordu.

Her şeyden önce politik alanı koşullandıran Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi vardı. Türk burjuvazisi için en temel sorun Kürdistan Ulusal Bağımsızlık muhalefetinin tasfiye edilmesiydi. Burjuvazi zorlandıkça, ulusal birlik temasını daha çok işledi. Reformist uşaklara gün doğdu. Koşulu vardı: Ulusal Kurtuluş Mücadelesine ve PKK'ye düşmanlık yapmak.

Sol Birlik bu düşmanlığın adı oldu. Başka bir deyimle Türkiye ve Kürdistan devrimci ulusal potansiyelini pazarlama şirketi oldu. Sahipleri kendilerini satışa çıkarmışlardı. Kerhen, Türk sömürgeciliği adına örgütlenen tasfiyeci bir bloktu Sol Birlik. Sol Birlik içinde yer alan Kürt reformist soysuzları böylesine ibret verici bir rol üstleniyorlardı.

Türk burjuva seçimlerinde benimsenen kuyrukçu rol, sömürgecilerin onayı ile alınan parlamento adaylıkları, basın vasıtasıyla yapılan işbirliği, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı yürütülen düşmanca faaliyetteki ortaklık, Avrupa'da emperyalist çevrelere yapılan uşaklık, özerkliği açık savunma vd. pratikleri Kürt küçük-burjuva politikacılarının sömürgeci burjuvazi ile uzlaşma çabalarının somutuydu.

Devrim ve karşı-devrim arasında sıkıştıkça, bu halktan soyut güçler, gittikçe tercihlerini karşı-devrimden yana yaptılar. Nurettin Yılmaz örneği somut bir uyarıydı. Sol Birlik, birliği oluşturan güçlerin Türk burjuva alanına aktarılma örgütüdür. Türk burjuvazisi sadece TKP ile değil, aynı şekilde uzun süredir TKSP vd. hainlerle de pazarlık içindeydi.

Türk burjuvazisinin tereddütü, bu güçlerin rollerini oynayıp oynayamayacakları konusundadır. Aksi durumda bu uşaklar çoktan valizlerini hazırlamışlardır. Efendi taşındığına göre uşak ardından gitmek zorundadır.

Çoktan girilen ihanet yolunun sonuna gelinmiştir. Şapka düşmüş kel görünmüştür. Halktan soyutlanmış bu iflah olmaz ihanetçiler, kendi pis ruhlarını faşizme teslim etmekle hakettikleri yere gidiyorlar. Bu siyasal cambazlar, olsa olsa kendi sınıf çıkmazlarını sergilemektedirler. Onlar yanıldıkları gibi, faşist sömürgeci burjuvazi de yanılacaktır. Ölü cesetlerin kokusu kendilerini boğacaktır. Uşaklar, dönekler, asıl yüzlerini sergilemekle, kendi pratikleriyle ulusal bağımsızlık hattının doğruluğunu ve zaferini kabul etmektedirler.

Her halk gibi Kürdistan halkı da ihaneti affetmeyecektir. Düşman blokundaki her netleşme, ulusal kurtuluş ve sosyalizm yolunda halkımızın daha gür ve inatçı mücadelenin kabarmasına yol açacak, her ihanet karşısında direnişi bulacaktır.

KÜRDİSTAN'DA GÖÇLER; NEDEN VE SONUÇLARI - IV

Kemalist Devlet ve Kürdistan

1914-18 paylaşım savaşında Alman emperyalizminin ortağı olan Osmanlı İmparatorluğu yenildi ve dağıldı. İmparatorluk toprakları İngiliz, Fransız ve İtalyan emperyalist ordularınca işgal edildi. İşgal edilen alanların başında Kürdistan geldi. Çünkü, daha savaştan çok önce, emperyalistlerin en önemli hedeflerinden biri Kürdistan'dı. Kürdistan'ın çıkarılmaya başlanan petrolü, zengin ulaşım, su potansiyeli ve stratejik konumu, emperyalist devletlerin iştahını kabartıyordu. Daha 1916'te Gizli Sykos-Picot Antlaşması ile Ingilizler, Fransızlar ve Ruslar Kürdistan'ı paylaşmaya karar veriyorlardı. Emperyalist savaş sonunda Güney Kürdistan Fransız ve İngilizler, Doğu Kürdistan büyük oranda İngilizler, Kuzey Kürdistan da kısmen Fransızlar ve İtalyanlar tarafından işgal edilir.

Kemalist hareket 1919'da gelişir. Kemalist hareket, İttihat-ı Terakki paşalarının önderliğinde gelişir. Osmanlı kurumlarına ve Anadolu'da konumlanan Osmanlı ordusuna dayandı. Asıl olarak da Anadolu halk hareketi, Kürt halkının gücü ve yeni gerçekleşen Sovyet Cumhuriyetinin maddi ve manevi desteğine dayanarak iktidar olan antisosyalist, anti-demokratik, sömürgeci, ırkçı, toprak ağası ve komprador burjuva diktatörlüğü oldu.

Kemalizmin, emperyalizmle çelişkisi, demokratik milli burjuvazinin çelişkisi değildi. Paylaşım üzerinde çelişkisi oldu. Emperyalizmle çelişkisi Yunan, Ermeni ve Kürt halkları ile ilgili politika konusunda oldu. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde, kemalist paşalar, Rum ve Ermeni burjuvazisine karşı üstün tutulmaları için emperyalizmin mandası olmayı karar altına alacaklardır. 1921'de İstanbul komprador burjuvazisi ile birleşecek, 1921 Londra konferansı'nda emperyalizme peşkeş çekeceklerdir.

Emperyalist ülkeler, Türkiye'yi işgallerinde ciddi olmayacaklar, karakterini bildikleri kemalist harekete destek olacaklardır. Yunan adalarında gözü olan İtalyanlar, İngilizlerle bu çelişkilerinden dolayı kemalist harekete silah yardımı yapacaklardır. 1921 Ankara Antlaşması ile Fransızlar, Kürdistan'ın paylaşımı üzerinde kemalist hareketle uyuşacak, uçak dahil çok miktarda silah bağışlayacaktır. Böylece kemalistler, emperyalizmin bile desteksizde isteksiz olduğu, içten bunalım geçiren zayıf Yunan ordularını yenecek, tecrit Ermenistan'ı daha da darbeleyecektir. Direnme halindeki Kürt halkı ise bir bekleyiş halindedir. Bunun nedenlerine değineceğiz.

Devrimini yeni gerçekleştiren Sosyalist Sovyet Halkları, emperyalizmin işgallerinden kaçınmak için kemalist hareketi her yönlü destekleyecektir. Bu destek zorunluluğu Kemalizmin karekterine bağlı değildir. Bu nedenle Sovyet yardımlarına dayanarak Kemalizmi aklamaya çalışmak bilim ve pratikle çelişir.

Kemalist hareket, bu koşullarda, hem sosyalizm hem de emperyalizmden yararlanarak, Anadolu halk hareketini ve bütün siyasi rakiplerini katliamlar ve komplolarla devre dışı bırakarak, Yunan (Rum), Ermeni ve Kürt halklarını katliamlardan geçirerek devlet oldu.

Gelelim Kemalizmin Kürdistan programına. Kemalist burjuvazi, emperyalizmle anlaşarak Kürdistan'ın en büyük parçasına egemen oldu. 1921'de Fransızlarla anlaştı. 24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşması ile İngilizlerle anlaştı. Musul hariç, 1926 Bağdat Antlaşması ile Kürdistan'ın statükosu üzerinde kesin anlaşmaya vardı. 1928-29'da Fransızlarla sınırı tekrar düzenledi. 1930'da Ağrı direnmesini arkadan kuşatma karşılığında Küçük Ağrı Dağı bölgesini İran'a bırakacak, 1937 Sadabad Antlaşması ile Doğu sınırlarını da kesinleştirecektir.

Kemalizmin Kürdistan politikasını özü "Ulusal And" olan "Misak-ı Milli"ciliktir. Defalarca verildi. Yine bilinmeli. Çünkü, dünyada örneği yoktur. 1919'da karar altına alınan Misak-ı Milli'nin Mustafa Kemal'in cümleleriyle anlamı şudur: "Huddud-u Milli'miz nedir? Türklerle ve mukaderattımızla teşrik-i mesa-i etmiş olan Kürtlerle meskûn olan mahaller, bizim hudud-u millimiz dahilinde kalmak lazım gelir mi? Hayır pek vası olur.... Misak-ı Milli'mizde muayyen ve müsbet bir hat yoktur, kuvvet ve kudretimizle tespit edeceğimiz hatt-ı huddut olacaktır" (Meclis Gizli Oturumları s. 281)

Emperyalizmle işbirliği içinde oluşturulan bu ırkçı ve sömürgeci program, Turancılığın kemalizmde tezahürüdür. Bu program 1920'lerin TKP'sinden günümüze dek Türk solculuğunun da programı olmuştur.

Misak-ı Milli, Kürt halkını inkar etmektedir. Buna göre Kürdistan ve Kürt halkı yoktur. Misak-ı Milli sınırları içinde sınıfsız, arı, tek kütle vardır. O da Türk ırkıdır. Buna karşı çıkan Misak-ı Milli'yi hedefler. O zamanda katliamlar meşru olur.

Kürdistan'da göçleri incelerken bu gerçekliği ölçüt alacağız. Çünkü, katliam, göç ve asimilasyon, kemalist egemenliğin Kürdistan'daki politikasını tanımlayan üç temel ögedir.

1920-30 Dönemi ve Kürdistan'da Göçler

Emperyalist işgal ve kemalist egemenliği Kürt halkı sessiz karşılamadı. Kürdistan genelinde yarı özgür ve topyekün direnmeci bir konum vardır. Güney Kürdistan'da Süleymaniye'den Zaxo'ya kadarki alanda aşiretler direnme halindedir. Şeyh Mahmut Berzenci önderlik etmektedir. Doğu Kürdistan'da, Simko'nun yanısıra geniş alanda aşiretler direnme durumundadır. Büyük alanları işgal dışında kalan Kuzey-Batı Kürdistan topyekün ayaklanmaya gebedir. Fakat merkezi bir örgütlenme ve program yoktur. Parçalar arasında kopukluk vardır. Toplumun egemenleri, işgalci emperyalistlerle uzlaşma peşindedir. 18 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşmasına umut bağlanmaktadır. Bu antlaşmaya göre emperyalist galip devletlerin himayesinde mandater Kürdistan ve Ermenistan devletleri planlanıyor. Ancak planlayıcı emperyalistler bile, antlaşmalarına riayet etmiyor.

Kürt Taali Cemiyeti'nde biriken aristokrat aydınlar, ellerinde Kürdistan haritası, emperyalist elçilerin ve işgal ordu komutanlarının kapılarını arşınlıyorlar. Tıpkı İttihat-ı Terakki rejimi gibi, kemalist harekete de umut bağlayanları az değil.

M. Kemal, Kürt egemenlerinin bu konumundan ve tutarsızlığından yararlanıyor, kendilerinin yarattığı Ermeni ve Kürt egemen sınıfı arasındaki çelişkiyi derinleştiriyor. Kemalist hareket toparlanmasını Kürdistan'da yapıyor. Erzurum ve Sivas kongrelerinde Kürt ağalarının çoğunu yanına çekiyor. Bir yerde, önemli sayıda Kürt ağasıyla Hamidiye Alayları geleneğini sürdürüyor.

Kuzey-Batı Kürdistan'da tümüyle boşluk olmasına ve halk silahlı olmasına rağmen, topluma öncülük etme durumundaki egemen sınıf bir birlik yaratamaz. Aydın kesimi -ki bunların çoğu feodal kökenli egemen sınıflardır- kemalizme kanar. Yusup Ziya'dan Hasan Hayri'ye kadar olanları kemalist mecliste yer alırlar. Türk meclisinde sadece Kürt hakim sınıf temsilcileri değil, küçük-burjuva muhalefet vardır. Henüz güçlü olmayan Kemalizmin mantığını yansıtır bu durum. Kemalizm güçlendikçe muhaliflerini tek tek eleyecektir.

Kemalizmin Kürdistan politikası ilk günden nettir. Kürt hakim sınıfı, Kemalizm, Sevr ve direnme arasında tercihsiz kalır. Kemalizmin yayılma eğilimi sezilir. 1920 Koçgiri direnmesi ve ardından gelişen katliam, Kemalizmin Kürt halkına biçtiği değeri netleştirir. 1923'e gelindiğinde Kemalizm, muhaliflerini tümüyle tasfiye etmiş, emperyalistlerle anlaşmıştır. Artık sıra Kürdistan'dadır. Aksi durumda silahlı bir Kürdistan, özgürlüğü için örgütlenebilecektir. Kemalizmden umudu kesen çoğu Kürt feodal ve aristokrat aydını, Kürdistan'da örgütlenmektedir. Bitlisli Yusuf Ziya ve Cibranlı Halit Bey, bunların başında gelmektedirler.

1925 Şeyh Sait ayaklanması ve göç

Kemalist ordular, Kürdistan potansiyelini erken açığa çıkarmak için Koçgiri'de olduğu gibi provokasyonlara başlarlar. Daha 1924'te Hakkari ve Beytüşşebap'ta olan yerel ayaklanma, hem Kemalizmi Kürdistan potansiyeli hakkında korkuya boğacak, hem de acele önlemlere itecektir. 8 Şubat'ta kemalist ordunun provokasyonu ile başlayan ayaklanma kısa sürede Bingöl, Elazığ, Muş, Diyarbakır'ı sarar. Bir yandan Dersim dağlarına, Siverek'e, Mardin ve Hazro'ya kadar dayanır. Kemalist ordu, toplarla donanmış olarak 200.000 kadardır. Düzensiz Kürt ayakgücü ancak gücü ancak 40.000 kadardır. Türk ordusunun donanımı karşısında Kürt kuvvetlerinin donanımı oldukça yetersizdir. Sivas, Erzurum üzerinden ilerleyen kemalist ordu ayaklanmayı bastıramaz. Yine emperyalist devletler yardım edecektir. İngilizler, ayaklanmanın Güney Kürdistan'a sıçramaması için sınırı tutarlar. Fransızlar işgal bölgelerinden ilk elde 80.000, sonra 25.000 olmak üzere toplarla donanmış 100.000'in üstündeki Türk birliklerini Mardin'e aktarırlar. Sayı ve donanım olarak üstün düşman birlikleri tarafından kuşatılan ayaklanma bastırılır.

Ayaklanmanın öncülüğünün karakteri, örgütsüzlüğü, savaş tarzı, ihanetler, donanımının azlığı; emperyalizmce desteklenen sayı ve donanım olarak üstün Türk birlikleri karşısında yenilgisini getirecektir.

Ayaklanma, Kemalizmin, Kürt halkına gücünü, daha doğrusu vahşetini göstermesi için fırsat oldu.

Daha ayaklanmanın bastırılma önlemleri tartışılırken, Fethi Okyar yerine başbakan olan İsmet İnönü, *"Islahatı, emniyet ve asayiş temeline dayanarak yapabiliriz"* (İstiklal Mahkemeleri, s. 106) sözleriyle katliamı meşrulaştırıyordu. *"Türk birlikleri savaş esnasında uğradıkları bütün köyleri yakıyor, harekete katılmamış olan silahsız köylüleri katledip, mallarını gaspediyor ve kadınların ırzına geçiyorlardı. Bu şekilde 50.000 kadar Kürt 'Türk' barbarlığının kurbanı oldu. Türkler, esir düşmüş olan bütün Kürt mücahidlerini süngüleyerek öldürüyorlardı."* (Gora Sasuni, Kürt Ulusal Hareketleri ve Ermeni-Kürt İlişkileri, s. 175)

Tümüyle katliamcı olan Türk birlikleri için özel olarak katliamla görevlendirilmiş birlikler de vardı. Zinar Silopi, bunlardan örnekler verir: *"Isyan mıntıkasında takıbat yapmakta hunhar kumandan Alı Haydar ve Alı Batur müfrezeleri..."* bunlardandı. *"... **mesela Lice kazasında Serdi, Camelan, Enher, Derkan köylerinde ihtiyarlar dahil, ele geçen 150 kişi iplerle birbirine sıkı sıkıya bağlanarak öldürüyorlar... Bekiran aşireti köylerinden Şelmo'da ihtiyarlar, kadın ve çocuklardan oluşan yetmiş kişilik bir kafile hapsedildikleri bir samanlıkta yakılmak suretiyle öldürüldüler.**"* (Doza Kürdistan, s.93)

"Çağdaş Kürdistan Tarihi" kitabında **L. Rambout,** kemalist medeniyetin hünerini veriyor: Kaynak, Dr. Bletch Chirguh. Kürt meselesi. Kahire 1930, s. 52)

Bölgeler	Köy sayısı (bombalanan ve yakılan)	Yıkılan ev sayısı	Katledilenler
Lice	30	1284	6370
Darahane	54	2197	1357
Erdoşin	127	125	295
Çapakçur	11	576	350
Nasibin	10	440	384
Habab	21	905	902
Elian	19	790	1706
Midyat	6	450	613
Bacerin	15	548	978
Kerboran	3	72	172
Hasankeyf	3	138	176
Genç	16	643	1094
İfnot	13	590	809
Diyarbakır	9	138	176
	206	8758	15206

Türk ordusunun kurtuluş savaşı boyunca verdiği kayıp ancak 9000 kadardır. İngiliz kaynaklarına göre, Kürt halkına verilen zarar o zamanın parasıyla 20 milyon sterlindir. Öldürülen Kürt insanlarının çoğu kadın, yaşlı ve çocuklardır.

Katliam bununla bitmiyor. Ayaklanmanın bastırılması, Türk ordusunun yayılmasını doğuruyor. İşgal ordusu Silvan, Batman, Beşiri, Kozluk alanlarına yürür. Ağustos 1925'te Reşkotan direnmesi bastırılır. Kozluk-Sason'da Aliyê Yunus ayaklanması, ancak Ocak 1926'da bastırılacaktır. Dodkan, Süleymaniye, Dermikan aşiretlerinin katıldığı ve Nusaybin'i kapsayan Hoca Ağa direnmesi Nisan 1926'da bastırılacaktır. Türk

ordusunun katliamı 1926 baharında Pervari'de devam eder. Katliam ordusu, Hakkari'ye kadar yayılır. Kozluk, Midyat aşiretleri Güney Kürdistan'a göç ettirilir. Bu mecburi iskandır. Görüleceği üzere, günümüze kadar devam eden uygulama ile Kozluk'un belli alanları yasaklanmış bölge haline getirilecek, buraları boşaltılarak, insanlar kitleler halinde Türkiye'ye sürülecektir.

Türk burjuvazisi 20 Nisan 1925'te 134 nolu kanunla genel müfettişlik yasası çıkaracak, Kürdistan'ı belli idari dilimlere ayıracak, buralara her şeye yetkili ve yalnız Mustafa Kemal'e karşı sorumlu askeri müfettişler atayacaktır. Bunların ilki İbrahim Tali Öngören'dir.

Türk burjuvazisi soykırımla ayaklanmaları bastırdığına göre, şimdi sıra önderlerin katledilmesindedir. Bu görevi İstiklal Mahkemeleri görecektir. İstiklal Mahkemeleri, soykırım mahkemeleridir. Bu mahkemeler her ne kadar Türkiye muhalefetine de yöneldiyse de, asıl amacı Kürdistan'dı. Bunun belgesi var. *"Şark İstiklal Mahkemesi'nin, meclisin onayı olmadan, Ankara İstiklal Mahkemesi'nin ise meclis onayı ile idam kararı verebileceği 22 olumsuz oya karşılık 122 oyla karara bağlandı... Bu mahkemelerin kurulmasını hazırlayan iki önemli sebep vardır. Birincisi, görünmeyen uzak sebep..., ikincisi, kuruluş gerekçesi olan Şeyh Sait ayaklanmasıdır."* (İ. Mahkemeleri, s. 107, 81) Mahkeme başkanları işlevlerini açıklarlar: *"Ayaklanma bağımsız bir Kürdistan kurmak amacıyla çıkmıştır. Birçok seneler bu amaç için çalışılmış olduğu kesindir. Bu ruhun ölmesi ve öldürülmesi en kutsal milli bir görevdir.* ***Bunun için Kürdistan'dan baş olabilecek kişilerin kesinlikle affedilmemesi gerekir."*** (age. s. 212) İstiklal Mahkemeleri için kanun yoktu. Mahkeme başkanı Mazhar Müfit, *"Bizim belli bir amacımız vardır. Ona varmak için gerekirse kanunun üstüne çıkarız"* sözleri her şeyi açıklıyordu.

Gerçekte mahkeme, ölüm makinası gibi çalışacaktır. 1926'da Sito ve küçük yaştaki iki yurtsever suçsuz bulunarak affedilecek, ardından bunlar dağa çıkacak, netice de bu tek örnek Türk hükümetinde büyük sorunlara yol açacaktır.

İki aylık süre zarfında Diyarbakır ve Elazığ'da kurulan İstiklal Mahkemeleri çoğunluğu ayaklanmanın önderi olan 200 kişiyi idam edecektir. Gerçek rakam bunun çok üstündedir. Tutuklananların çoğu, mahkemelere yetiştirilmeden yollarda katlediliyordu. *"Bir tanığa göre Silvan ve çevresinden 468 tutuklu yola çıkarılır, bunların ancak 250'si kaza merkezine sağ olarak varabilir. Ve aynı grup Diyarbakır'a vardığında sayısı 134'e iner. Oradan Harput'a doğru yola çıkartılırlar, birkaç gün sonra yolda, yukarıda bahsedilen tanık (ki kendisi de tutukluydu) onlara Deve Boynu mevkiinde rastladığında 134'ten yalnız 52 Kürt tutuklunun kalmış olduğunu görür ki, bunlardan ancak 25'i Harput olağanüstü mahkemesine çıkabilme bahtiyarlığına ulaşabileceklerdi..."* (Gora Sasuni, s. 180)

Katliam ve İstiklal Mahkemeleri'nin ve askeri müfettişliklerin ardından mecburi iskan yasaları çıkarıldı. Bir milyona yakın Kürt köylüsü Anadolu'ya sürülür. Bir o kadarı da (özellikle Mardin, Kozluk ve Diyarbakır'dan) Fransa'nın işgalindeki Güney Kürdistan parçasına göçerler. Mecburi iskan olan sürgünlerde, topluma öncülük edebileceklere ağırlık verildi. 1927'de çıkarılan bir yasa ile çoğunluğu Ağrı dolaylarından olmak üzere 1400 aile sürgün edildi. 12 maddelik sürgün yasasının özünü şu maddeler yansıtmaktadır:

"Madde 1: İdari askeri ve içtimai sebeplerden, hükümet şarktaki örfi idare bölgesinden ve Beyazıt vilayetinden 1400 kadar fert ve ailelerini ve keza 80 adet isyankar aileyi ve bu bölgeler içinde ağır cezalara hükümlüleri batı illerine nakletmeye hükmetmiştir.

Madde 2: Nakil fiiliyatı 1927 yılının ağustos ayında nihayet bulur...

Madde 3: Nakledilmiş fert ve aileleri, batı illerinde belirtilmiş olan bölgelerde yaşamaya mecburdurlar. Onlar daha önceki ikamet bölgelerine dönemezler. Karşı çıkanlar cezalandırılacaklardır.

Madde 5: Nakolunacakların geriye terketmiş oldukları araziler ve üstünde inşa edilmiş binalar devlet hazinesinin malıdırlar."

Sürgün edilenlerin mülklerine de el konuyor. Kime verildiği de açıklanıyor: *"1505 kanunla da hükümete arazi istimlak hakkı tanındı. İstimlak edilecek arazi Türk ve Türk kültürüne bağlı göçmenlere verilecekti. 1515 sayılı kanunla da daha geniş kapsamlı bir uygulama düşünüldü."* (İ. Mahkemeleri, s. 123) Bu geniş kapsamlı uygulama sürgündür. Aynı uygulamayı ABD emperyalistleri Kızılderililere, Güney Afrika ırkçı rejimi, yerli halka karşı geliştirdi. Gaspedilen topraklar Türk göçmenlere ve ayaklanmalarda milislik yapan ağalara veriliyordu. Bunların başında Diyarbakır mebusu Feyzi Ağa ve Avineli Kamil geliyordu.

Sürgün bölgesi çok geniştir. Diyarbakır, Mardin, Siirt, Van, Urfa, Ağrı, Elazığ, Dersim ve Muş'u kapsamaktadır.

Dersim, Şeyh Sait ayaklanmasına katılmaz; fakat yine hedeftir. Ayaklanmada Dersim'i savaş dışı bırakan Hasan Hayri, kemalistlere bu bağlılığının mükafaatını, onbir Kürt yurtseveri ile 28 Aralık 1926'da asılarak öder. Hasan Hayri'nin küçük oğlu (18), Hozat'ta babasına karşılık 18 Türk subayını ve birçok askerleri öldürür, olayı anlatması için sadece birini serbest bırakır. Dersim'e karşı saldırıya geçen soykırım ordusu, çok kayıp vererek geri çekilmek zorunda kalır, geri dönerken intikamını düzlükteki halkı katlederek ve 1500 aileyi sürgün ederek alır.

Görüldüğü üzere 1920'ler boyunca Türk ordusu, Kürdistan'ı bir harabeye çevirecek, binlerce köy yakacak, yüzbinlerce insanı öldürecek, bir o kadarını sürgün edecektir. Sürgün, toplum öncülerinden başlayarak, aşiretlere, direnmeci alanlara uygulanacaktır. Sürgün edilenler, "Türk kültürünün güçlü olduğu" Batı Anadolu şehirlerine sürülecekler, her türlü ekonomik, kültürel faaliyetleri yasaklanacak, aile aile parçalanacak, her gün karakollarda imza atacak, katlı bir baskı altında asimilasyona tabi tutulacaklardır.

Göç ya da sürgün (mecburi iskan), Kürt halkını yenmenin ve ortadan kaldırmanın bir ögesi olarak alınmakta ve uygulanmaktadır. Toplum önderlerine ağırlık verilmesi ve ayaklanma bölgelerinin boşaltılmasının anlamı açıktır. Böylece, hem Kürdistan'daki doğal örgütlenme ve ekonomik yapı tahrip edilmekte, hem de insanlar ülkelerinden koparılarak inkarcı bir ulusal yapının bir eklentisi durumuna getirilmekteler.

1920 katliamları, kemalist politika ve göçlerin Kürt halkının doğrudan varlığına yönelen bu tahrip edici karakteri vardır. Sürgünlerin sonuçları da oldukça tahrip edici olacaktır. Sürgünler, tümüyle direnmeleri önleyici bir sonuç doğurmadıysa da, buna yakın etkisi oldu. Örgütlenmesi dağıtılan topluma Kemalizmin yerleşmesini kolaylaştırdı. Sürgünler, Kürt egemenlerinin gözünü korkuttu, daha erken işbirliğine itti. 1927 affı bu gerçeğe bağlı olarak etkili oldu. Sürgün edilenler, ya ülkelerine dönemediler ya da kemalist kültürle yüklü bir hale getirilerek, Kürdistan toplumuna inkarcılığı dayatan ögeler durumuna getirildiler.

Kemalistlerin, Kürt halkının başına getirdikleri, Ermeni ve Rum halkına yaptıklarını kat kat aşar. Açıkça Kürt halkı, katliamlar ve sürgünlerle yok ediliyordu. Kemalistler, daha fazlasını yapamazlardı. Bu kadarına güç getiremiyorlardı. Çünkü, sadece belli odaklar değil, genel olarak Kürdistan karşı koyacaktı. Türk egemeninin gaddarlığı tüm Kürt insanının kafasında mutlaka direnilmesi gerektiği inancını köklü bir inanç haline getirecektir.

Ağrı direnmesi ve kemalist sürgün politikası

Ayaklanma, Türk egemenliğine karşı direnen Kürt halkının direnmesinin bir parçasıdır. Celali aşireti ağalarından İbrahim Huske, Ağrı'da 1925'ten itibaren direnme halindedir. Daha sonra İhsan Nuri, askeri komutan olarak ayaklanmaya katılır.

1925'le Kürt ağaları ve aristokrat aydınları kemalist burjuvaziden umut kesmişlerdir. Daha doğrusu, umut kesip dışarıda olanlar 1927'de Halep'te "Özbenlik" anlamına gelen "Hoybun"u kurarlar. Bunların muğlak bir bağımsızlık istemi vardır. Hoybun, Ağrı'yı destekler. Fakat bu destek siyasal destekle sınırlı kalır. 1930'da Hoybun aldığı "ayaklanmayı diğer Kürdistan bölgelerine yayma" kararını hayata bile geçirme gücünü gösteremez.

1927 sonbaharında 10.000 kişilik Türk ordusu saldırıya geçti. Ancak hezimete uğradı. 2000 ölü, 400 esirden başka çok miktarda askeri malzeme ve silah bıraktılar.

Ağrı direnişi, örgütlü Kürt hareketiydi. Fakat gelişemedi. 1925'le Kürdistan'ın çoğuna egemen olan Türk ordusu, Ağrı'yı yalnız bırakmıştı. Türk burjuvazisi bir yandan sürgün ediyor, diğer yandan 'af' çıkararak ihaneti teşvik ediyordu. 1927-28'de bu yönlü çıkarılan af, isyancıların saflarında ve yurtdışına çıkmış aşiret reislerinde teslimiyeti yaygınlaştırdı.

Hoybun, 1928 Mart'ında affın içyüzü konusunda, *"Kürt ulusuna... Ey Kürtler, Türkiye'nin affına inanmayın!"* ile başlayan genelgeler yayınlar. *"Bexté Rome (Türk) tuneyé!.."* ile biten çağrılar, kuşkusuz gerçeği yansıtıyordu. Çünkü Van, Diyarbakır, Urfa, Siverek, Genç'ten sürgün edilen ve teslim oldukları halde, ulusuna karşı kullanılıp öldürülenlerin haddi hesabı yoktu. Ağrı direnişçileri, "aftan yararlanarak teslim olanları hain olarak değerlendirdiler" ve örnek olsun diye Ağrı direniş önderleri arasında olan, afla teslim olan Bekirê Hacı'yı ölümle cezalandırdılar. Bu devrimci karar ve uygulamalara rağmen, ağalar teslim oluyorlardı.

Türk ordusu, Ağrı'ya güç getiremiyordu. Vahşet ve entrikalarla sonuca gitmek istiyordu. Türk egemenin vahşetini görmek için, rejimin siyasal liderlerinin şu sözlerini aktaralım:

"Türk, bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette bir tek hakları vardır: Hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı..." (Türk Adalet Bakanı Mahmut Esat, 19 Eylül 1930)

"Bu ülkede sadece Türk ulusu, etnik ve ırksal haklar talep etme hakkına sahiptir." (Başbakan İsmet İnönü, 31 Ağustos 1930)

"Bu muharebelerin kızıl alevleri iki ırk arasındaki mücadelenin sonu değil, bilakis başlangıcı anlamına geliyor: Avrupalıların kendileri gibi ari ırkına mensup olarak gördükleri Kürt ırkı ile Moğol olarak telakki ettikleri Türk ırkı arasındaki mücadele.." (Y. Kadri Karaosmanoğlu)

Türk ordusu, ayaklanmayı bastırmak için büyük bir katliam ve kuşatma hareketine girişir. Türk hükümeti, bu arada Kafkaslar, Suriye ve Kıbrıs'tan 100.000 göçmeni Kürdistan'a yerleştirmeyi planlar. Fakat Ağrı direnişi nedeniyle bu planını gerçekleştiremez.

1928-29 boyunca Türk ordusunun saldırı ve teslim olma planları başarılı olamaz. Ağrı direnmecileri kuşatmayı yarmak ve ayaklanmayı yaygınlaştırmak için Muş, Zilan, Bulanık, Malazgirt, Van, Kars'a kadar alanda küçük müfrezeler halinde eylemler yaparlar. Ferzande Bey, Taceddin, Adevi Aziz, Yusup Rekdini, Mustafa Kelo ve pekçok direnmeci ayaklanmayı desteklemekte ve savaşmaktadır.

Mayıs 1930'da Türk ordusu

Devamı 19. sayfada

YEKÎTİYA JİNÊN WELATPARÊZÊN KURDİSTAN (YJWK)

ULUSAL KONGREYE DOĞRU...

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin temel örgütlerinden olan **"Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan-YJWK"**'nin program taslağından bölümler yayınlamaya devam ediyoruz.

KÜRDİSTAN KADINININ KURTULUŞ SORUNU

Kürdistan toplumu gibi, Kürdistan kadınının da bugünkü durumunun temel nedeni sömürgeci egemenlik ve feodal-komprador düzendir. Sömürgeci egmenlik altında Kürdistan kadınını bekleyen gelecek; yıkım, ulusal inkarcılık, ülke, halk ve sınıf gerçekliğinden kopmadır. Sömürgeci egemenlik altında, kadın, ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık vb. hiçbir sorununu çözümleyemez. Kadının ve aile ortamının demokratlaşması bir yana, sömürgeci burjuva egemenlik aile ortamını, kadının ve toplumun bunalım ve yozlaşma yatağı haline getirir.

Kürdistan kadınının kurtuluşu, üzerindeki ulusal ve sınıfsal baskının kaldırılması, onu ortaçağ yaşamına mahkum eden feodal-aşiretçi düzen, kurum ve geleneklerin tasfiyesinden geçer. Türk burjuva sömürgeciliği, kadının sorunlarını ve bu sorunlardan kaynaklanan zaaflarını ona ve topluma karşı bir silah olarak kullanmaktadır.

Sömürgeci ve feodal-komprador düzen tarafından korunan aşiretçi yerel aileciliğin muhafazası durumunda, yerel ayrılıklara ve aşiretçi-feodal politikalara zemin olması kaçınılmazdır.

Ortaçağ toplumsal yapısı ve aşiret egemenliğine dayanan otonomicilik gibi, sömürgeciliğin ürünü olan küçükburjuva reformculuğunun kadın sorununa bakışı tutucu ve burjuva yozluğunu meşrulaştırıcıdır. Ulusal kurtuluş mücadelesinde uzlaşıcı ve teslimiyetçi olan bu anlayışların, kadın sorununda çözücü ve devrimci olmaları olanaksızdır.

Kürdistan kadınının kurtuluş programı, diğer emekçi sınıf ve tabakaların kurtuluş programı ile bütünlük oluşturur. Yabancı sömürgeci egemenlik ve onunla bütünlük oluşturan feodal-komprador düzen devrimle tasfiye edilmeden, kadın sorununda bir devrimci çözüme ulaşılamaz.

Kadının kurtuluşunun diğer temel ögesi olan aile ortamının devrimcileştirilmesi ve ailede erkek ve kadının eşit ve demokratik uyumlarının sağlanması mücadelesi, ulusal kurtuluş mücadelesi ve devrimi ile bütünlük oluşturur.

Kürdistan halkı, ulusal kurtuluş programına kavuşup, ulusal kurtuluş mücadelesine adım attığı gün, Kürdistan kadınının da kurtuluşuna adım atılmıştır. Ancak böyle bir mücadele içinde kadın bilinçlenecek, örgütlenecek, sorununun bilincinde olarak kurtuluşu için savaşacaktır. Kadın sorunu, aynı zamanda tüm toplumun devrimcileşmesinin, demokratlaşmasının ve kurtuluşunun sorunu olduğundan, ancak devrimin ateşinden geçirilen toplum sömürgeci-burjuva ve feodal kurum ve gelenekleri aşarak devrimci-yurtsever aile ortamına ulaşılabilecektir.

Bağımsız ve demokratik Kürdistan, kadın ve Kürdistan toplumu üzerinde ulusal ve sınıfsal baskıları kaldıracağından bütün emekçi sınıf ve tabakalar için demokratik gelişme alanı olacaktır. Ulusal kurtuluşçu bilinç, mücadele, pratik zafer kazanımlarına dayanan kadın; ekonomik, kültürel, sosyal taleplerini karşıladığından aile içindeki çelişkisini ve erkek egemenliğini gidermenin alan ve demokratik olanaklarına sahip olacağı gibi, emek gücü ve zihni yeteneklerini toplum lehine insiyatifli bir şekilde kullanmanın siyasal, sosyal ve hukuki gücüne de kavuşacaktır.

PARTİ VE KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİNDE KÜRDİSTAN KADINI

Kuzey-Batı Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, 1970 lerin ortalarında, sosyal ayrışmadan doğan proletaryaya, aydınlanmaya, Kürdistan halkının tarihsel yurtsever direniş geleneğine ve dünya halklarının evrensel mücadele deneylerine dayanarak gelişti. Türk sömürgeciliği ve feodal komprador egemenlik altında toplumumuz gerçekliği, ulusal kurtuluş hareketinin aydın gençliğe dayalı, devrimci-yurtsever hareketi olarak gelişmesine yol açtı.

Bilimsel sosyalizmin rehberliğinde ulusal kurtuluş hareketi sömürgecilik ve feodal-komprador düzene karşı devrimci ideolojik mücadeleye girmiş, sömürgecilik ve işbirlikçilerinden kaynaklanan ulusal inkarcılığı, sosyalşovenizm, reformculuk ve komplolarını aşmış, kısa sürede işçi, gençlik yığınları arasında yer etmiş, onları ulusal kurtuluşun bilinci ile donatarak, henüz grup aşamasını yaşayan ulusal kurtuluş hareketinin örgüt ve eylemine çekmiştir.

Toplumun geleceğinin henüz dar bir öncüde temsil edildiği bu aşamada toplumda en olumsuz ve geri konumda tutulan kadının ulusal kurtuluş öncüsünün faaliyetine katılımı bu konumundan dolayı ancak öncü düzeyinde, aydın-gençlik kadınlar tarafından olmuştur. Türk sömürgeciliği ve ortaçağ kurum ve geleneklerine karşı isyan olan ulusal kurtuluş düşüncesinin oluşturulması Kürdistan toplumu gibi, kadının da kurtuluşuna adım atması olmuştur. Toplumu zar gibi saran yabancı egemenlik ve feodal-aşiretçi zırh delinmiş, devrimci düşünce saçılmış, örgüt ve eylemin yolu açılmıştır.

1978'de ulusal kurtuluş hareketi PKK'de politik-örgütsel ifadesini bulmasıyla, Kürdistan'da kitlesel ulusal kurtuluş örgütlenme ve mücadelesi dönemine girildi. Ulusal kurtuluş düşüncesi Kürdistan'ın dört bir yanını sarmış, işçi, köylü, gençlik yığınlarını kucaklamış, örgütsel mücadele kıra taşırılarak geniş köylü yığınları anti-sömürgeci, anti-feodal mücadeleye çekilmiştir. Ulusal kurtuluşun temel mücadele yöntemi olan silahlı savaş, şehirde ve kırda Türk sömürgecilerine karşı yaygınlaştırılmıştır. Kitlelerin, PKK öncülüğünde, ulusal kurtuluş yolunda örgütlenme ve eyleme seferber edildiği, kitle açılımının fiili bir cepheleşmeyi yaşadığı 1978-80 döneminde, Kürdistan kadını tarihinde ilk defa ulusal-toplumsal kurtuluş ve kadın olarak kurtuluşu yolunda adımları atmış, bilinçlenmiş, örgütlenmiş, ulusal kurtuluş örgütlenmesi ve mücadelesinin her kademesinde yer almış, her görevi onuru ile taşımış, mücadelenin temel dayanaklarından biri haline gelmiştir.

Kadının, sömürgeci baskı ve ortaçağın gerici geleneklerini aşan, ulusal ve kadın olarak kurtuluş uğruna bu ilk bilinçli hamlesi, Kürdistan kadınının sinesindeki devrimci-yurtsever potansiyel ve direnişçiliğin, ancak bilimsel sosyalizm rehberliğindeki ulusal bağımsızlık mücadelesinde harekete geçebileceğini göstermiştir.

Parti ve ulusal kurtuluş safları, sömürgeci feodal-komprador tahribatın ve geleneklerin bütün etkilerine rağmen, kadın-erkek ilişkilerinde ve aile ortamında devrimci-yurtsever ölçülere varılmış, Kürdistan kadını reformist ve otonom politikaların engellerine rağmen, kurtuluşun kendiliğinden olamayacağını kavramış, bu bilinçle önemli oran ve etkinlikte mücadelede yerini almıştır.

Türk sömürgeciliği 12 Eylül 1980 darbesini gerçekleştirerek PKK önderlikli Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini durdurmak istedi. Faşizm, şiddetini Kürdistan halkı ve ulusal kurtuluş öncüsü PKK'ye yöneltti. Baskı ve talan politikası doruğa çıkarıldı. Türk sömürgeci faşizmi sürgün, işkence ve öldürmeyi politika haline getirdi. Bu politikadan en fazla zarar gören kesimlerin başında Kürdistan kadınları geldi.

Toplumu yoksullaştırmayı, talam ve en ahlaki değerleri alım-satım konusu yapan sömürgeci Türk faşizmi, kadını kitlesel olarak kadın satım sektörüne sunmaya, sokağa sermaye, faşist politika ve toplumsal kaosun temel malzemesi haline getirmeye başladı. Kürdistan'da bu politika özel olarak uygulanmış, Kürdistan toplumu ve kadını görülmemiş bir sefalet ve kaosa sürüklenmiştir. Faşizm, kadının toplumsal, tarihi ve sömürgeci politikanın ürünü olan olumsuz toplumsal konumu ve sorunlarını, aile durumunu araç yaparak onu ulusal kurtuluş saflarına karşı teslimiyetin, tasfiyeciliğin, ihanetin yatağı haline getirmek istemiştir.

PKK'nin ulusal kurtuluşu yaşatma, toparlama ve direnme mücadelesinde, Kürdistan kadını bilinçli öncüleri ile direnmiştir. Kürdistan kadını PKK'nin örgütlü direnişinden yer almış, Besey ANUŞ, Azime DEMİRTAŞ gibi ilk ulusal kurtuluş şehitlerini silahlı direnişte vermiş, faşizmin zindanlarında vahşi işkencelere ve insanlık onurunda yeri olmayan politika ve uygulamalara karşı durmuş; Kürdistan ve Türkiye tarihinin en onurlu, uzun ve görkemli zindan direnişlerinde Kürdistan kadınları onuru ile temsil edilmiştir.

PKK'nin toparlanma ve direnme hazırlıklarına, yetkinleşmenin doruğu olan PKK I. Konferansı ve II. Kongresi'nde aktif olarak yer alan Kürdistan kadını, PKK'nin faşist sömürgecilik, işbirlikçileri ve tasfiyeciliğe karşı ülkede yükseltilen direniş hamlesine katılmışlardır.

PKK, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini 15 Ağustos 1984'te tarihi bir aşamasına vardırdı. Halk Kurtuluş Ordusunun çekirdeği olan HRK kuruldu. Devrimin siyasal, örgütsel, silahlı gücü dağlardan başlamak üzere ovalara ve şehirlere; köylülükten başlamak üzere işçilere, gençliğe vd. yurtsever kesimlere yayıldı.

Ulusal kurtuluş mücadelesinin etkisi Kuzey-Batı Kürdistan sınırlarını aşarak, Kürdistan'ın diğer parçalarına, Ortadoğu ve Avrupa'daki Kürdistanlı emekçi kitlelere yansıyarak, ileri bir bilinçlenme ve kaynağa dönüş hareketi başlattı. Ulusal kurtuluş mücadelesinin gelişmesi siyasal ve silahlı olarak kitlesel bir karakter kazanarak, 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi ERNK'nin kuruluşu gerçekleştirildi.

Faşist sömürgecilik, gelişmeleri özel imha savaşı ile durdurmak istedi; milis örgütledi, kitlesel tutuklamalara gitti, kitlesel sürgün politikası geliştirdi, ulusal kurtuluş saflarına pişmanlık yasası ile ihanetleri, teslimiyeti ve komploculuğu dayattı. Faşist ordusunun 3/4'nü Kürdistan'a yığan Türk burjuvazisi, siyasal olarak kullanabileceği bütün güçleri birleştirerek Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ablukaya almak istedi. PKK, HRK, ve ERNK'de birleşen halkımız önce güçleri bu kuşatmayı yardılar. Ulusal kurtuluş mücadelesinin kitleselliğini geliştirdiler. Gelişmeleri PKK III. Kongre zirvesine vardırdılar.

Kürdistan kadını direniş atılımında aktif olarak yer aldı. Ulusal kurtuluş direnişinin temel bir gücü olduğunu gösterdi. Üzerindeki gericilik zırhı delinen ve ulusal kurtuluşçu düşünce ile donanan Kürdistan kadını silahlı direnişin, Hanım YAVERKAYA, Rahime KAHRAMAN, Çiçek SELCAN gibi kahramanlarını yarattı.

Faşist sömürgecilik kadın ve aileyi, özel savaşın, milisliğin, ulusal kurtuluş saflarında ihanetin ve komploculuğun yatağı haline getirmek istedi. Bunun için kadının namus duygusuna, üzerindeki dinsel, mezhepsel etkilere hitap etti. Kürdistan kadını somut durumundan kaynaklanan tahribata rağman, sömürgeci özel savaşa karşı direndi. Üzerindeki gerici baskılar ve içinde bulunduğu olumsuz koşullara rağmen, Kürdistan devrimci-yurtsever kadını, kurtuluşu için tarihsel önemde olan bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele hamlesi başlatmıştır.

1986 PKK III. Kongresi, ulusal kurtuluşun tarihi kazanımlarına dayanan ideolojik, politik, örgütsel zirve olmuştur. PKK III. Kongresi politik, örgütsel sağlamlaşmayı sağlamış, halkımızın silahlı mücadelesini, yaygın gerilla mücade-

lesiyle sürdürüp geliştirilecek Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK)'nun kuruluşuna vardırmıştır. III. Kongre halkımızın kurtuluşunun ve birliğinin siyasal, örgütsel ifadesi olan ERNK'nin kurumlaştırılmasının güncel görev haline getirmiş, bunu karar düzeyine çıkarmış, işçi, köylü gençlik, kadın aydın, esnaf vb. bütün devrimci yurtsever sınıf ve tabakaları cephe birliklerinde bilinçlenmeye, birleşmeye, örgütlemeye çağırmıştır.

III. Kongre, Kürdistan kadınının kurtuluşu açısından da bir çözüm, devrimci-yurtsever açılım ve yetkinleşme alanı olmuştur. Kürdistan kadınının temsilcileri Kongre'ye önemli bir oranla katıimış, kadın sorunu, kadınların kölelikten kurtulması, örgütlenme ve mücadele sorunları yetkince değerlendirilmiş, yurtsever Kürdistan kadınının devrimci-yurtsever potansiyeli ve direnişi onanmış, kadın sorunundaki yanlış ve yetersiz politikalar mahkum edilmiş, kadının Ulusal Kurtuluş Cephesi'ndeki yeri açığa çıkarılmış ve yurtsever Kürdistan kadınının cephesel birliğinde örgütlendirilip savaştırılması karar altına alınmıştır.

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ VE KADIN

ERNK, halkımızın ulusal bağımsızlık ve halk demokrasisi için siyasal ve örgütsel mücadele birliğidir. ERNK, emperyalizme dayalı faşist Türk sömürgeciliği ve onun işbirlikçi Kürt feodal-komprador sınıfların oluşturduğu karşı devrim cephesine karşı Kürdistan işçilerinin, köylülerinin, gençliğinin, kadınlarının, geniş emekçi küçük-burjuva yığınlarının, ulusal bağımsızlık ve özgürlükten yana tüm sınıf, tabaka ve kesimlerin ulusal kurtuluşçu devrim cephesidir.

Gelişim sorunları ve çoğu özellikleriyle içiçe geçmişliklerine rağmen, Kürdistan toplumu sınıflı bir toplumdur. Bir avuç işbirlikçi sınıf dışında Kürdistan halkını oluşturan emekçi sınıf ve tabakaların çıkarı birdir. Kürdistan bağımsız ve özgür bir ülke olmadan, hiçbir emekçi sınıf ve tabakanın sosyal, ekonomik, kültürel vb. hiçbir sorunu çözülemez.

PKK'nin örgütlemesiyle Kürdistan toplumu hızla ulusal kurtuluş cepheleşmesine gitmiş, Türk sömürgeciliği 12 Eylül 1980 faşizmi ile kitleselleşmeyi durdurmayı hedeflemiştir. 1983'le daha güçlü temellerde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi 15 Ağustos 1984'le hamle yapmış, cepheleşme 21 Mart 1985'te ERNK ile kurumsal ifadesini bulmuştur. PKK III. Kongresi, bütün yurtsever halkımızın ERNK'nin siyasal birliklerinde örgütlendirilmesini karar altına almış ve güncel görev haline getirmiştir.

Her emekçi sınıf ve tabakanın özgün konumu ve koşulları, onların bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele özgünlüğünü oluşturmaktadır. Bu nedenle işçilerin, köylülerin, gençliğin, aydınların, kadınların devrimci-yurtsever birliklerini oluşturarak, özgün sorunlarını cephe çatısı altında, cephenin siyasal hedeflerine tabi kılarak, mücadele birliğine varmaları kurtuluşları açısından zorunludur.

Türk sömürgeciliği ve feodal-komprador düzen altında zayıf bir sınıfsal ayrışmayı yaşayan Kürdistan kadını; köylü, işçi, aydın, gençlik konumuyla bütün emekçi sınıflarla içiçe bulunmakta, aynı zamanda toplumun en fazla ezilen, toplumsal faaliyetten dıştalanan kesimini oluşturmaktadır. Kürdistan kadını objektif konumu ile büyük bir devrimci yurtsever potansiyeldir. Onun çıkarı ülkesinin kurtulması ve demokratik bir toplumun kurulmasındadır. Kürdistan kadını ancak ulusal kurtuluş cephesinde bilinçlenerek, örgütlenerek ve savaşarak kurtulabilir; aile ve toplumda, toplumun diğer bireyleriyle aynı düzeyde toplumsal insiyatifi ancak böyle bir mücadele içinde kazanabilir.

Her emekçi sınıf ve tabaka gibi, Kürdistan devrimci-yurtsever kadını da özgün ekonomik, sosyal, kültürel-eğitim, bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele sorunlarından hareketle kendi cephesel birliğini kurmalıdır.

Kürdistan Yurtsever Kadınları Birliği-YJWK Kürdistan kadınının bilinçlenme, örgütlenme ve ulusal kurtuluşçu mücadele birliğidir. YJWK, yurtsever Kürdistan kadını ile bağ kuracak, birleştirecek, örgütleyecek ve mücadeleye seferber edecektir. YJWK, kadın özgünlüğünden kaynaklanan sorunların gündemleştirildiği, çözüm yollarına ulaştığı örgütsel alandır. YJWK, sadece örgütlenmemiş kadın kitlesinin değil, ulusal kurtuluşun siyasal ve askeri birliklerindeki kadınların, sorunlarının gündemleştirilip, çözüm yollarına ulaşıldığı, bu konularda toplumun eğitildiği, ailenin, kadının kölelik alanı ve düşmanın oyun kurumu olmaktan çıkarılıp devrimci-yurtsever öze kavuşturulduğu alan olacaktır.

Kürdistan kadını mücadelesiz her şeyi ulusal devrime havale eden mekanik anlayıştan kurtulmalıdır. Gelenekselleştirilmek istenen geriliklerin, kadını ikinci öge durumuna düşüren anlayışların ve bunların mücadele saflarına yansımasına karşı mücadele içinde olmalıdır. Sorunu ulusal toplumsal devrimden soyutlayan reformist hastalıklarla kesin mücadele içinde olmalıdır Kürdistan kadını, mücadelesiz hiçbir şeyin elde edilemeyeceğinin bilinciyle, günlük pratik içinde yazıyla, eğitimle, davranışla, ilişkilerle, kendini köleliğe mahkum eden sömürgeci burjuva, feodal-aşiretçi, dinsel kurum ve geleneklerle mutlak bir mücadele içinde olmalıdır.

Sınırlı bir katılımla da olsa, Kürdistan kadını devrimcileşebileceğini, kadro, savaşçı olabileceğini göstermiştir. En azından kurtuluşun yolunu tanımıştır. Onun görevi, pratik, politik ve örgütsel koşulları olan, programına kavuşan kadının kurtuluşu yolunda bilinçlenmek, birleşmek, savaşmak, kurtuluş mücadelesini diğer emekçi sınıf ve tabakaların mücadelesi ile kaynaştırmaktır.

GENEL SİYASAL İLKE VE HEDEFLER

A) Kuzey-Batı Kürdistan toplumunun ulusal bağımsız ve demokratik bir toplum haline getirilmesi için:

I. Kurtuluşun sağlanabilmesi için halkın en geniş siyasal birliği ve bu temelde en gelişmiş askeri ve siyasi gücünün yaratılması. Bu nedenle:

1- Halkın siyasal birliğini gerçekleştirme araçları olarak köylü, gençlik, kadın, işçi, esnaf vs. ulusal kurtuluş birliklerinin oluşturulması ve bunların merkezi ve bölgesel düzeydeki ulusal kurtuluş komitelerinde birleştirilmesi. Halkın topyekün örgütlenmesinin sağlanması için bu örgütlerin her alanda yaygınlaştırılması.

2- Halkın kendini koruma ve milis teşkilatının oluşturulması, gerilla örgütlenmesinin geliştirilmesi ve halk ordusunun yaratılması.

3- Eylem alanında; halkın temel gereksinimlerinden yola çıkarak ve kendiliğinden gelişme durumundaki kin, öfke ve protesto hareketlerinden miting, yürüyüş gibi daha ileri siyasal eylemlerin geliştirilmesi. Silahlı propaganda, genel ve kısmi ayaklanmalar. Halk savaşının basit gerilla biçimlerinden en gelişmiş biçimlerine kadar uygulanması.

II. Türk sömürgeciliğinin ve gerisindeki emperyalizmin Kürdistan üzerindeki her türlü egemenliğine son verilmesi. Bunun için:

4- Faşist Türk ordusunun işgalci varlığının, NATO ve ABD üslerinin ortadan kaldırılması.

5- Türk sömürgeci yönetiminin tüm sivil aygıtlarının tasfiye edilmesi.

6- Ekonomik sömürgeciliğin sona erdirilmesi, sömürgeci devlet tekellerinin tüm işletmelerinin kamulaştırılması.

7- Kürt dili ve kültürü üzerindeki zorla asimilasyona son verilmesi, sömürgeci eğitim sisteminin tasfiye edilmesi.

8- İşbirlikçi ve hain feodal-komprador kesimlerin ekonomik ve sosyal güçlerinin ortadan kaldırılması, mal varlıklarının kamulaştırılması, toplumdaki tüm ortaçağ kalıntılarının tasfiye edilmesi.

III. Demokratik halk yönetiminde, ulusal bağımsız ve demokratik bir toplum kurulması. Bunun için:

9- Demokratik halk iktidarının kurulması yolunda bir ulusal meclis ve bu meclise dayalı bir halk hükümetinin teşkil edilmesi.

10- Sömürgeci devlet egemenliğindeki topraklarla hain toprak ağalarının elindeki toprakların millileştirilmesi. Bu toprakların topraksız ve az topraklı köylülere, mülkiyeti kamunun olmak üzere bedava dağıtılması. Bağımsız bir ulusal ekonominin kurulması.

11- Ulusal dil, kültür ve eğitimin geliştirilmesi için uygun tedbir ve kurumlaşmanın sağlanması.

12- Halkın çıkarına dayalı bir yargı sisteminin geliştirilmesi. Halk sağlığının korunması.

13- Sekiz saatlik işgünün kabul edilmesi.

14- Halkın temel haklarının uygulanması; insan hakları, mülk edinme hakkı, medeni haklar (genel seçim, demokratik özgürlükler, kadının özgürleştirilmesi ve kadınla erkek arasındaki eşitlik vs.)

15- Milli azınlıkların özgür gelişme haklarının tanınması.

B) Türkiye için; Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi, sömürgeci-faşist yönetime karşı sürdürdüğü ulusal kurtuluş mücadelesini, aşağıdaki ilkeler doğrultusunda bir Türkiye yaratmak için savaşan devrimci-demokrat güçlerle —çeşitli güç birliklerinden antifaşist birleşik direniş cephesine kadar— en sıkı bir dayanışma içinde gerçekleştirmekten yana olup, bunun, halkların çıkarına en uygun yol olduğu inancındadır.

1- Askeri-faşist yönetime karşı olunması. Bu yönetimin devrimle yıkılması.

2- Tekellerin, ekonomik ve siyasal alandaki hakimiyetlerinin ortadan kaldırılması.

3- NATO ve ABD ile olan antlaşmaların iptal edilmesi.

4- Devrimci-demokratik bir halk iktidarının kurulması.

5- Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kabul edilmesi ve bunun için özgür koşulların sağlanması.

C) Kürdistan'ın bütünlüğü ve diğer kısımlar için:

1- Kürdistan'ın her parçasında ulusal kurtuluş mücadelesini, o parçadaki halkın özgücüne dayalı olarak geliştirmek.

2- Kürdistan ulusal kurtuluş hareketleri arasında, her parçadaki hareketin genel içindeki yeri ve rolünün doğru belirlenmesi temelinde en sıkı dayanışmadan yana olmak, bunun için aktif çaba harcamak.

3- Kürdistan ulusal kurtuluş hareketlerinin, egemenliğinde bulundukları ülkenin devrimci-demokratik halk güçleriyle —ulusların bağımsızlık, özgürlük ve her alanda hak eşitliği ilkesine bağlı olarak—emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı ortak bir mücadele cephesi içinde bulunmalarından yana olmak.

4- Kürdistan ulusal sorununun çözümü, egemenliği altında yaşanılan ülkelerde devrimci-demokratik bir halk iktidarının kurulması stratejisine yakından bağlı olduğundan böyle bir çözümün gerçekleşmesi için özel çaba harcamak.

5- Bağımsız, Birleşmiş ve Demokratik Kürdistan devleti sorunu, Kürdistan ve bölge halklarının devrimci mücadelelerinin çıkarlarına yakından bağlı olduğundan sorunu bu temelde çözmeye çalışmak.

6- Başlıca görevi, ulusal sorunun çözümü için gerekli yasa ve ilkeler belirlemek olan ve süreç içinde KUKYM (Kürdistan Ulusal Yasama Meclisi) rolünü oynayacak olan Kürdistan Ulusal Kongresi'ni toplamak, günümüz koşullarında atılacak somut bir adım olup, böyle bir kongrenin Kürdistan'ın tüm yurtsever güçlerini kapsayacak biçimde toplanması ve sürekli kılınması için üzerine düşeni yapmaya çalışmak.

D) Ortadoğu ve uluslararası ilişkiler için:

I. Emperyalizm ve bölge gericiliğinin Ortadoğu'da yeniden kurup geliştirdiği karşıdevrimci bloka karşı, ulusal demokratik halk güçlerinin devrimci-ilerici blokundan yana olmak. Bunun için:

1- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devrimini, Ortadoğu halk devrimlerinin temel bir parçası olarak görmek ve bu rolüne uygun bir konuma getirmek.

2- Başta Filistin devrimi olmak üzere, tüm Arap ve diğer Ortadoğu ülkelerinin ulusal demokratik güçleriyle —halkların bağımsızlık, özgürlük ve ulusal eşitliği temelinde— birlikten yana olmak, bu amaçla tüm güçlerle aktif devrimci çaba harcamak.

II. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devrimi, dünya sosyalist ve ulusal kurtuluş devrimlerinin bir parçası olup, sosyalist ülkeler, işçi sınıfı ve demokratik güçlerle ulusal kurtuluş güçlerinin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve barış doğrultusundaki mücadeleleriyle aktif dayanışma ve ittifak içinde olmak.

ÖZGÜL SİYASAL İLKE VE HEDEFLER

1- Türk burjuva sömürgeciliği ve feodal-komprador düzenden kaynaklanan kadını ulusal ve toplumsal işlevlerinden uzaklaştıran ve gelenekselleştirilmek istenen kölelik statüsüne mahkum eden her türlü burjuva, aşiretçi-feodal boyuneğmeci, mezhepçi, tutucu anlayışlara karşı olunması. Bunun için devrimci-yurtsever bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele içinde olunması,

2- Türk burjuva sömürgeciliğinin getirdiği biçimsel hukuki eşitlik adına dayatılan ulusal inkarcılık, yozlaşma ve küçük-burjuva aile anlayışlarıyla mücadele içinde olunması. Kadın sorununda feminist, sosyal-şoven, reformist, ertelemeci ve ütopyacı anlayışlara karşı olunması,

3- Faşist Türk sömürgeciliğinin, Kürdistan kadınında yarattığı düşünsel ve sosyal tahribata dayanarak, ulusal kurtuluş saflarına getirdiği yozlaşma, bozgunculuk, yıkıcılıkla mücadele içinde olunması; Kürdistan kadınının, özel savaşın en tehlikeli ögeleri olan milisliğin, komploculuğun, entrikacılığın ve buna yol açan idealist değer ve düşüncelerle mücadele içinde olunması. Bunun için ulusal kurtuluş bilinç, örgüt ve mücadele içinde olunması,

4- Türk burjuva sömürge-

Devamı 19. sayfada

KÜRDİSTAN KADINI VE CEZAEVİ

RÊZAN

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Hücrede egemen olan iki şey vardı: İşkence ve direniş. Hücreye kapatılan tutuklulara Esat Oktay işkence yapıyordu. Falaka başlıca başvurduğu yöntemler arasındaydı. Falakaya çektiği zaman, bacaklarımızı askerlerine tutturuyor, kendisi de göğsümüze oturuyor, postallarıyla göğsümüze ve karnımıza basıyordu. Adice küfürler söyleyerek sarkıntılıkta bulunuyordu.

"Hücreye kapatılanlar hep aynı kişilerdi. Ve hepimizde PKK'den yargılanıyorduk. Co isimli bir Alman köpeği de bizimle birlikte hücreye konuluyordu. Ve bu köpek üzerimize saldırtılıyordu. Askeri mahkemeyi kuranlar sıradan erler ve askerlerdi."

Hücredeyken, uykusuz bırakmak için askerler sürekli gürültü yapıyor, acayip sesler çıkararak tedirginlik yaratıyorlardı. Hücrede yatak yoktu. Çoğu zaman tenekelerle lağım suyu taşıyarak, hücreyi bu pis sularla dolduruyorlardı. Dizlerimize kadar bu pis suların içindeydik. Yemek verilmiyordu. İki ya da üç günde bir bir bardak su veriliyordu. Tuvalete çıkarmıyorlardı. Bazen da, aşırı ölçüde tatlı ya da tuzlu yemek yediriyorlardı. Bu kez de su vermiyorlardı. Tuvalet ihtiyacımızı bulunduğumuz hücrede gideriyorduk. Ve çoğu zaman, süzülmüş olan idrar ya da lağım suyunu içmek zorunda kalıyorduk. Kalıyorduk çünkü, yaşamak, hayatta kalmak istiyorduk.

1981 yılı şubatından 1983 yılı eylülüne kadar yaşamımız sık sık hücrede noktalandı. Hücreye kapatılanlar hep aynı kişilerdi. Ve hepimiz de PKK'den yargılanıyorduk. Co isimli Alman kurt köpeği de bizimle birlikte hücreye konuyordu. Ve bu köpek üzerimize saldırtılıyordu. Hücrede askeri mahkeme kuruluyordu. Askeri mahkemeyi kuranlar sıradan erler ve çavuşlardı. Bunlardan Elazığlı Ömer çavuş, Kara Bela, Ankaralı Murat, Elazığlı Necip, Malatyalı Ali ve koğuş gardiyanımız Gümüşhaneli Bahattin Demir, sık sık hücremize gelerek bizleri kendi kafalarına göre yargılıyorlardı. *"Apocular Halk Mahkemesi kurar da biz askeri mahkeme kuramaz mıyız"* yollu sözleri takip eden küfür ve hakaretler arasından hakkımızda kesilen ve genellikle 100 coptan başlayan cezaları anında infaz ediyorlardı. Dev-Yol ve Kawa adına tutuklu olan kadın tutuklulardan ikisi, düşmanın önüne düşerek bizi ihanete ve teslimiyete çağırıyor ve bunun elçiliğini yapıyorlardı. Ama bunların bu aşağılık ve tiksindirici yolu kendilerine meslek edinmelerine karşı, toplu dayaklar sırasında, PKK adına tutuklanmış çocuk yaştaki yurtseverler bile dayatılan kuralları kabul etmiyor, direniyorlardı. Bu çocuk yaştaki yurtsever kadın tutuklulardan M. K...'nin söylediği şu sözler sanırım tarihi niteliktedir.

Kendisine, "Türküm" demesi ve "istiklal Marşı" okuması dayatılan M. K..., *"Beni öldürseniz de istediklerinizi yapmayacağım. Ben, Türküm. Ama Türküm demeyeceğim. Bunu siz böyle istediğiniz için demeyeceğim. Hem siz, siz daha bizim gibi 14 yaşındaki çocuklarla başedemiyorsunuz. Bizim abilerimizle nasıl başedeceksiniz?"* Evet, falaka altında ayak tabanları patlayan M. K... duyduğu acı, öfke ve kini bu sözlerle ifade ediyordu. Yoruma hiç yer bırakmayan bu sözlerle haykırıyordu düşmanın suratına...

Toplu hücreye atmaların yanısıra, bir de tek tek hücreye atma durumları oluyordu. Özellikle, ihanetçilerin verdiği taktiklerle tek tek kişiler hücreye atılıyor ve özel işkencelere tabi tutuluyorlardı. Bizim kadınlar koğuşunda da yaşandı bu durumlar. İhanetçi Şahin Dönmez'in yol göstermesiyle S. C... isimli arkadaş sık sık tek başına hücreye konuyordu. Burada kendisine genelden ayrı olarak özel işkence yapılıyordu. Yemek, su, yatacak yer verilmiyor, günde iki-üç defa falakaya çekiliyor, yerlere dökülen cam kırıkları üzerinde yürütülüyor ve günlerce uykusuz bırakılıyordu. Onur kırıcı hakaret ve davranışlara maruz kalıyordu.

Tam bu noktada, ilginç gelebilecek bir olay anlatayım: Sözünü etmek istediğim şey cezaevindeki sosyal, günlük yaşantımızdır. Yoğun işkence altında olsak da, her yönüyle devam eden bir sosyal yaşantımız vardı. Bu yaşantıya kan verenler ise yine devrimcilerdi.

"Kuşku, tedirginlik ve korku, tıpkı truva atı gibi sokuluyordu yaşantımıza."

Düşman, programına aldığı siyasi ve fiziki imhayı öngören politikasını hayata geçirmek için öncelikle, fiziki işkenceyi öne çıkarmıştı. Envayi türden baskı, işkence ve bunların yarattığı korkuyla cezaevi kitlesinin büyük çoğunluğu üzerinde denetim sağlamıştı. İşte düşman bunun da hesaplarını önceden yapmıştı. Çok ince yöntemlerle tutukluları birbirine kışkırtıyor, güvensizlik yaratıyor, ispiyonculuk mekanizmasını işletiyordu. Tutukluların birbirine olan güvenini sarsmak, tepkilerini boşa çıkarmak için, koğuşumuzdan rastgele bir tutukluyu (ya da önceden tespit edilen ve direnen bir kadın devrimciyi) koğuştan alıp götürüyor, biraz sonra yeniden getirerek, koğuşta bulunan tüm tutuklulara sıra dayağı atıyorlardı. Ama sadece dayak da değil. Dayağın yanısıra maddi ihtiyaçlar, yemek, su vb. üzerinde de yasaklamaya gidiyorlardı. Ve yine ince propaganda yapıyorlardı: *"Aslında sizin suçunuz yoktu. ...'nin yüzünden dayak yiyorsunuz. O kurallara uymuyor. İnatçılık ediyor. Onu ikna edesiniz diye size dayak attık. O'nu söz dinler hale getirin. Böylece dayak yemez, rahat edersiniz." "... Dün koğuşta Kürtçe marş söylemişsiniz. Siyasi konuşmalar yapmışsınız. Bunu bize ... söyledi. Onun için dayak yediniz. Aklınızı başınıza toplamanız için attık dayağı..."*

Evet, bu tür yöntemlere ilişkin örnekleri çoğaltmak mümkün. Kaldı ki benim sözünü ettiklerim en kaba yöntemler. Bu yollu çok daha ince yöntemlerin varlığı sözkonusudur.

Diyarbakır cezaevinde tutuklu bayanlardan bir grup / 1984

Bu yöntemler çoğu zaman etkili de oluyordu. Kuşku, tedirginlik ve korku, tıpkı truva atı gibi sokuluyordu yaşantımıza.

Bizler, düşmanın bu uygulamalarını boşa çıkarmak ve istediği gibi cirit atmasını engellemek için çeşitli yöntemler geliştirmiştik. Karşı koymanın ve başkaldırının bir biçimi olan bu yöntemlerimiz, olumlu ve muazzam bir etki bırakıyordu kitlemizde. Topluca, devrimci marşlar söylüyorduk. Halk türküleri söylüyorduk. Tiyatro yapıyorduk örneğin. Belki bu çok önemsiz bir olay olarak görülebilir şimdi. Ama, bizim şartlarımızda bunları gerçekleştirmek sanıldığı kadar kolay değildi. Hem eylemin kendisi hem yarattığı etki açısından böyleydi bu. Cephede, savaşçı silahıyla savaşır. Vuracağı hedef bellidir, tektir. Biz de bir savaş alanındaydık ve düşman yalnızca bir cepheden değil, her taraftan saldırıyordu. Hem maddi hem manevi alanda çok çeşitli yöntemlerle yürütüyordu bu savaşı. Bu savaşın taraflarından biri olan bizler de aynı şekilde çok çeşitli yöntemlerle karşılık vermek durumundaydık.

"Düşmanın tahammül göstermediği şey... dayak yerken acı çekerken gülmeyi başarmamız..."

Estirilen amansız bir terör; bu terörün yarattığı korku, panik, tedirginlik, kuşku, kaos vb. ögelerle örülü bir yaşamda, düşmanın kişiliksizleşmeyi, fiziki ve siyasi olarak yokolmayı dayattığı bir ortamda, bazen boyutu çok küçük de olsa insani bir davranış, bir gülümseme, bir merhaba muazzam bir itici güç ve enerji kaynağı olmaya yetiyordu bizim için. Ve düşmanın tahammül gösteremediği tek şey de buydu. Yani engin bir moral gücüne sahip olmamız. Dayak yerken, acı çekerken gülmeyi başarmamız. Bu, düşmanın hem akıl erdiremediği hem de korkunç öfkelendiği bir durumdu. Bizim için olumlu, düşman için olumsuz olan bu halkayı iyi yakalamıştık ve değerlendirmesini bilmiştik. Karşılığında göreceğimiz ceza ne olursa olsun, her fırsatta değerlendiriyorduk.

Tarih 18 Mart 1981. Sömürgecilerin yarattığı korku, tedirginlik ve kuşku ortamında, bu tedirginlik ve kuşkuyu kafalardan silebilmek; sergilenen onca vahşete rağmen yaşamın ve insanlığın gerçek temsilcilerinin devrimciler ve devrim güçleri olabildiğini bir kez daha göstermek için; her kesimden ve her yaştan tutuklu kadınları bir araya getirmeyi; aynı ruh ve duygu ortamına çekebilmeyi başarmıştık. Böylesi bir ortamda konuşmanın ve ikna metodunun pek hükmü yoktu. Ama kimsenin itiraz edemeyeceği, coşkuyla katılacağı bir şey vardı elimizde. Ki o da, halkın duygu ve düşüncelerini dile getiren türküler, oyunlar ve marşlardı. 18 Mart tarihinde Kürtçe türkülerle başladık işe, halaylarla devam ettik ve marşlarla noktaladık. Sonra da bir tiyatro oyunu sahneledik. Tiyatronun konusu kendi yaşantımızdı. Muazzam bir etki yaptı. Çünkü, hemen herkes kendini gördü, tanıdı burada. Kafasına soru işaretleri takıldı. 'Ben neyim?', 'ne için buradayım?' türünden sorulardı bunlar. Ve kuşkusuz hemen herkes bu soruların yanıtını da verdi o gece.

Ve düşmanın ertesi gün sıra dayağı, falaka ve hücreye atmayla noktaladığı cezalandırma yöntemi pek etkili olmadı.

Evet, 19 Mart 1981 tarihinde, biz 44 kadın tutukluyu havalandırmaya indirdiler. Aramızda 50-60 yaşında kadın tutuklular vardı. Hamile olanlar vardı. Hasta olanlar vardı... Bizi, havalandırmaya çıkardıklarında dondurucu bir soğuk vardı. Önce blok çavuşu Ömer, Ankaralı Murat, Elazığlı Necip, Malatyalı Ali lakabıyla tanınan askerler ve koğuş gardiyanımız Bahattin Demir sıra dayağına çektiler. Sürekli olarak tekrarladıkları bir şey vardı: *"Siz dün akşam koğuşta Kürtçe türkü söylediniz. Söyleyenler bir adım ileri çıksınlar. Yoksa daha kötü yapacağız. Ölümlerden ölüm beğeneceksiniz."* Bizler, inadına bir suskunluğu tercih ediyorduk. Bizim bu suskunluğumuz, düşmanı adeta çıldırtıyordu. Hep böyle oldu bu. Bu suskunluk karşısında tehditler yağmaya başladı. Küfür ve hakaretler tehditleri tamamlıyordu.

"Oğlum.. bunları sınıflandırmak gerekiyor. Türklerle Kürtleri yanyana koymuşsunuz. İşte bu olmadı. Tutuklu da olsalar Türk Türktür ve Kürtlerle yanyana olamaz."

Birden havalandırmaya yanında köpeği Co ve bayan polis Gülen Harman olduğu halde hapishane celladı yüzbaşı Esat Oktay fırtına gibi daldı. Ve sıranın hemen başında bulunan bir kadın tutuklunun gırtlağına yapıştı. Bir yandan bağırarak konuşuyor, bir yandan da kahkahalar atıyordu. Hemen bitişiğimizdeki koğuşun havalandırmasında ise erkek tutuklular ırkçı marşlar eşliğinde askeri yürüyüş yapıyorlardı. Esat'ın bağırmaları ve kahkahalarını onlar da duyduğundan seslerinin tonunu düşürerek ve adımlarını yavaşlatarak söylemeye başladılar marşı. Onlar da biliyorlardı neler olacağını.

Yüzbaşı Esat askerlerine verdiği emirle hepimizi zorla sırtüstü yatırdı. Elinde 2 metre boyunda özel olarak yapılmış bir sopa vardı. Biz bu durumdayken; yeni bir emir verdi: *"Oğlum... bunları sınıflandırmak gerekiyor. Türklerle Kürtleri yanyana koymuşsunuz. İşte bu olmadı! Tutuklu da olsa Türk Türktür ve Kürtlerle yanyana olamaz!"*

Erler, aldıkları bu emirle sırayı yeni baştan düzenlemeye başladılar. Türk sol hareketlerinden ve Kürt reformist gruplarından tutuklanan kadınları bir sıraya koyarak, Türkler grubunu oluşturdular. PKK davasından tutuklanan kadınlardan bir kısmını da ayrı bir sıraya koyarak Kürtler grubunu oluşturdular. Fakat bu da yeterli olmamıştı. Esat yeni bir emir verdi ve, *"Oğlum, azılılar nerde azılılar, onları da ayrı bir sıraya dizin. Kimler olduğunu biliyorsunuz..."* Azılılar diye nitelenenler hücre grubuydu ve bun-

lar kuralları kabul etmeyenlerdi. Sınıflandırma işlemi bittikten sonra Esat Oktay, bacaklarımızı havaya doğru kaldırıp —ki askere tutturuyordu— falakaya başladı. Onur kırıcı hakaretlerde bulunuyordu. En fazla dayak yiyen, azılılar ve Kürtler olarak adlandırılan gruptu. Diğer grubun üzerinde fazla durmuyordu. Falakaya başlamadan önce postallarıyla göğsümüzü çiğniyor, üzerimize oturuyor ve sarkıntılığa yöneliyordu. *"Dersim marşını kim söyledi?"* Tüm dayak faslı boyunca bu soru yankılanıp duruyordu. Biz, duyduğumuz acıya rağmen içimizden gülüyorduk. Söylediğimiz halk türküleri bu kez "Dersim marşı" olup çıkmıştı karşımıza. Bizim çığlık seslerimiz, erkeklerin koğuşuna gitmesin diye de ne kadar

"Newroz kutlanıyor; özenle saklanmış birkaç mum, kibrit ve resim çerçevesi"

radyo ve teyp varsa, son sese kadar açtırmıştı. 1,5-2 saate yakın sürdü bu falaka işlemi. Sonuçta, istediklerini elde edememişlerdi. Koğuşumuzun birlikteliğini parçalayamamışlardı. Daha sonra bizi hücreye koydular. Hücremiz 1,5 metreye 3 metre ebatındaydı ve 44 kişi birden konulmuştuk. Oturacak yer yoktu. Tenekelerle lağım suyu getirip doldurdular hücrenin içini. Kapıyı üzerimize kapatırken de sadistçe kahkahalar atarak; *"Şimdi söyleyin isteklerinizi! Akşama ne istersiniz? Biftek mi, bonfile mi?"* Bunu söylerlerken, o anda koridordan geçen kedi büyüklüğündeki bir fareyi (cirdon) işaret ediyorlardı. Hücrede aç susuz iki gün kaldık.

21 Mart sabahında, hücreden koğuşa çıkarıldığımızda yeni günü karşılamaya karar vermiştik. Yani, Newroz'u kutlayacaktık. O anda herkesin kafasında bu düşünce vardı. Henüz açığa vurulmamıştı, ama kafalardan ve yüreklerden geçen buydu. Diğer gruplar katılmasa bile, bizim insanlarımızın düşüncesi buydu. Fakat bir sorun vardı: Newroz'u nasıl ve neyle kutlayacaktık? Newroz'a anlam veren ateşi nasıl temin edecektik? Kibrit ve sigara verilmiyordu. Çok geçmeden onun da kolayını bulduk. Bir arkadaşta, cunta öncesinden kalan ve kibritle yapılmış bir resim çerçevesi vardı. Özenle sakladığımız birkaç mumumuz da vardı. Koğuşun zeminine, küçük parçalara böldüğümüz mumlarla PKK ve Bijî Newroz yazısını yazdık. Bu mumların etrafını milli renklerimiz olan sarı-yeşil-kırmızı ve beyaz ipliklerden ördüğümüz kordonlarla süsledik. O günün anlam ve önemini belirten kısa bir yazıyı okuduktan sonra, topluca marş söyleyip sessiz bir biçimde halay çektik. Ve mumları tutuşturduk. Mumların cılız alevinde dağlarımızdaki büyük yangını düşündük. Karanlığa, acıya ve zulme rağmen yüreklerimiz dolu doluydu. Esirliğin yarattığı burukluk gözpınarlarımıza vurmuştu. Yanaklarımızdan süzülen yaşlara rağmen, bitip tükenmez kadar seyrettik mumların sönük alevinde, geleceğin büyük yangınını... Ve gece söktüğünde yeni güne merhaba deyip ertesi günkü kavgaya hazırlandık...

Evet bu, yaşadığımız onca şeyden yalnızca bir tanesi. Biz kadınlar, hiçbir zaman özel günleri anmayı ve kutlamayı ihmal etmedik. Sayımız belki 3-5'ti, ama bu pek önemli değildi. Anlamıydı önemli olan. Yer de uygun değildi belki. Çoğu zaman düşmanın görüp baskı aracı olarak kullanmaması için, onun göremeyeceği bir yerde, tuvalette yapıyorduk bu anma ve kutlama günlerini. Ama önemli olan, o şartlarda dahi bunu başarabilmiş, bir görev olarak yerine getirebilmiş olmaktı bizim için.

"... Kollarımızı arkadan bir sandalyeye bağladılar ve saçlarımızı rastgele kesmeye başladılar. Koyunların yününü kırpar gibi bir oradan bir buradan makaslıyorlardı..."

Bir de saçlarımızın kesilmesi olayı var. Daha doğrusu kazınması. 1981 Mart ayındayız gene. Koğuş, hücre ve tecrit bölümünde 20'ye yakın komando baskın düzenledi. Kuralları kabul edenler koğuştaydı. Biz kuralları kabul etmeyenlerin bir kısmı hücrede, bir kısmımız da tecritteydik. Hepimizi önce sıra dayağı, sonra da falakaya çektikten sonra kollarımızı arkadan bir sandalyeye bağladılar ve saçlarımızı rastgele kesmeye başladılar. Normal bir saç kesme değildi bu. Sanki koyunların yününü kırpar gibi bir oradan bir buradan makaslıyorlardı. Bir kısmımız için yadırgatıcı değildi bu durum. Kitaplarda okumuştuk. Daha evvel, Gestapo, Yahudi kadınlara yapmıştı aynı şeyi. Ve yine Vietnam'da, Paulo-Condor cezaevinde Viet-Konglu kadınlar üzerinde denenmişti bu yöntem. Küçük düşürme ve aşağılamanın bir yoluydu saçlarımızın bu şekilde kazınması. Çünkü, Kürdistan toplumunda tıpkı namus gibi saç ta kadını tanımlayan, onunla özdeş kılınan bir ögeydi. Ve düşman bu yönden saldırmıştı.

Nitekim, bu saç kazıma olayını takip eden günlerde yaşadığımız bir olay bu durumu doğrular nitelikteydi. Daha önceden, koğuşumuzda çocuk yaşta kadınların da tutuklu bulunduğundan söz etmiştim. Ki, bunlar daha çok kırsal kesimden gelme ya da öğrenci durumundaydılar. İşte, kırsal kesimden gelme 15 yaşındaki A..., saçlarının kazınmasını bir ayıp, utanç verici bir durum olarak gördüğünden, o güne kadar başını örtmediği halde artık başını örtmeye başladı. Ailesi ziyarete geldiğinde, 3 dakikalık görüş süresine, *"Kızım başını niye örtüyorsun, içerisi çok mu soğuk?"* sorusunu sığdırıyordu sürekli. Ama A... anlatamıyordu. Anlatamazdı da... Niye derseniz? Ailerlerimiz, bizim yalnızca yüzümüzü görebiliyorlardı kalın tel örgülerle örülmüş görüş kabinlerinden... Bedenimizin geri kalan yanını görmüyorlardı. Ziyarete çıktığımızda —ki çok ender çıkıyorduk— iki gardiyan bizimle birlikte aynı kabinde duruyordu. Birisi konuşmaları dinlerken, diğeri postallarıyla ayaklarımıza basıyordu: "Yanlış" bir şey konuşmamamız için. Diğer bir deyişle, uygulanan vahşeti bir kelimeyle de olsa ima etmememiz için. A... bunun için cevaplamıyordu anababasının yönelttiği soruları. Korktuğundan değil, ailesini üzmemek için yapıyordu. Ama içine de dert olmuştu ailesinin sürekli olarak sorduklarını cevapsız bırakmak. Belki de bunun için oturup mektup yazdı ailesine. Mektubunda diyordu ki A..., *"Ben başımı örtüyorum. Çünkü sizin karşınıza böyle çıkmak istemiyorum. Bilesiniz ki burada saçlarımı kazıdılar. Hepimizinkini kazıdılar. Ve ben çok utanıyorum. Kendimi kötü biri olarak görüyorum. İşte bunun için başımı örtüyorum. Siz görmeyesiniz diye."*

"Birçok kadın tutuklu A...'nın duygularını paylaşıyordu o vakit. Ama A..., duygularını açığa vurma cesaretini göstermişti. Düşmanın bunu niye böyle yaptığını kavrıyamamıştı. Bildiği ve söylediği tek şey; *"Ben bu durumda ailemin yüzüne bakamam. Ailem beni böyle görse, beni evlatlıktan reddeder. Bir daha buralara uğramaz. Hapise girmekle zaten onların ocağını yıktım. Kimsenin yüzüne bakamaz oldular. Bir de böyle görürlerse el içine hepten çıkamazlar."* Büyük bir yanılgı içinde olduğunu çok ama çok sonraları öğrenecek, kavrayacaktı. Çünkü, düşündüğünün aksine ailesi onu hiçbir zaman terketmedi.

A...'nın hikayesi bu şekilde bitmedi elbette. 1981 Mart ayı ortalarında, yüzbaşı Esat Oktay, bayan polis memuru Gülen Harman ve işkence timinin diğer elemanları olan er ve çavuşlar koğuşumuza baskın düzenlediler. Esat Oktay'ın elinde bir mektup vardı. Hayvani sesler çıkararak ve kahkahalar atarak gidip A...'nın önünde durdu. Oldukça yumuşak bir ses tonuyla, *"Söyle bakalım A..., biz işkence yapıyor muyuz? İşkence var mı?"* A... suskun, nasıl yanıt vereceğini kestiremiyor. Fakat biliyor. Evet ya da hayır dese de sonunda dayak yiyecek. Bunun için ikinci kez tekrarlanan soruya evet anlamında başını salladı. Ve o anda Esat Oktay korkunç bir şekilde bağırıp küfrederek A...'nın gırtlağına sarıldı: *"Hayvan oğlu hayvan! Hani göster! Nerede işkence yapılıyor. Sen mektup yazarsın ha! Bu işkence değil evladım değil, sadece sevgimizi ifade ediyoruz."* Bu sözlerin ardından A...'nın gırtlağını bıraktı ve tekme tokat dövmeye başladı. Sonra da biricik yardımcısı Gülen Harman'a dönerek mektubu aldı. A...'nın ağzını zorla açarak mektubu ağzına tıkadı ve çiğneyip yutmasını söyledi. A... buna itiraz edince yeniden tokatlamaya başladı. Ve hemen burnunu sıkarak mektubu yutmaya zorladı. A... soluksuz kaldığından çaresiz, mektubu çiğneyip yuttu...

DEVAM EDECEK

Faşist Türk Sömürgeciliğinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi Saflarına Sızdırmak İstediği Kontr-gerilla Elemanı Orhan Kaya ile Yapılan Röportaj

Açıklama

Faşist Türk sömürgeciliğinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı geliştirdiği özel savaşın en önemli ögesini sızma ve komplo faaliyetleri oluşturmaktadır.

Ya doğrudan ajanlarını, ya da değişik yollarla devrim saflarında tuzağına düşürdüğü zayıf unsurlarla, mücadele örgütleri içine sızdırmakta, neticede bunlar yoluyla komplolar dahil çok geniş tahribat yapmaktadır.

Bunlardan çok sayıda kişi ulusal kurtuluş örgütlenmesinin güçlü iradesi ve disiplini karşısında kendini ele vermekte ve etkisiz hale getirilmektedir.

Tüm yurtseverleri, düşmanın bu sızmalarına karşı duyarlı kılmak için 1987 yılının ilk aylarında komplo amacıyla eğitilip, ulusal kurtuluş saflarına sızdırılmaya çalışılan ajanlardan ORHAN KAYA'nın itiraflarından bir bölümünü yayınlıyoruz.

Soru: *Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı kullanılmak üzere ağır bir külçe ile eğitilip bu yönlü görevlendirilen biri olarak kendinizi tanıtır mısınız?*

Orhan Kaya: Ben Samsun'un Bafra ilçesine bağlı Paşaşıh köyünde 1966'da doğdum. Daha sonra köyden göç ederek Bafra ilçe merkezine ailece yerleştik. Orta hallinin altında, beş çocuklu bir ailenin üçüncü çocuğuyum. İlkokulu kendi köyümüzde okuduktan sonra, okulu terkederek ev işlerinde çalıştım. Bafra'ya taşındıktan sonra, çalışan iki abimin yanısıra, çeşitli işlerde çalıştım ve en son olarak da fırında çalıştım.

Soru: *Askerliğe gitmeden önce devleti, orduyu nasıl tanıyordunuz? Hangi tarihte, nerede ve nasıl başladınız?*

O. K.: Bize sürekli devletin büyüklüğünü, ordunun güçlülüğünü, Türklüğün soyluluğu üzerine çok şeyler anlattılar. Vatan-Millet-Ordu, dokunulmaz tabulardı; onlar beynimize, yüreğimize öylesine yerleştirilmişti ki, sökülüp atılmaları mümkün görülmediği gibi, bunu düşünmek bile olası değildi. Devletin büyüklüğünden, ordunun şanından, şerefinden şüphelenmek şurda kalsın, müthiş bağlıydık onlara. Türklükten gurur duyuyor, onu en üstün ırk görerek kesinlikle toz kondurmaya müsaade etmiyorduk. Ordu, vatanın koruyucusu, milletin kurtarıcısıydı bize göre. Kısaca bunlar her şeyimizdi, onlara toz kondurtmadığımız gibi, onlara karşı olanlar da düşmanımızdı. İşte, bu bağlılık temelinde vatani görevimi yerine getirme ve mehmetçik olma şanı, şerefine erişme sevinciyle 7 Eylül 1986'da asker oldum. Askerliğimin ilk devresini Silvan 10. Jandarma Er Eğitim Alayı'nda yaptım.

Soru: *Bu duygularla, yani devlet ve orduya olan bağlılık ve inançla askerliğe başlağınızda nelerle karşılaştınız ve orduda Kürdistan halkı ve önder gücü PKK size nasıl tanıtıldı veya anlatıldı?*

O. K.: Askerliğe doktor kontrolünden geçerek başladım. Bu kontrolden geçtikten sonra, ilkin kafalarımız tıraş edilerek askeri elbiseler giydirildi. Daha ilk andan başlayarak yüz kızartıcı adi küfürler söylenmeye, dayaklar atılmaya başlandı. Tüm insani değerler, haysiyet, namus, her şey tek bir çırpıda çok basitçe ayaklar altına alınmış; onur, şeref diye bir şey kalmamıştı. Olanlardan bir şey anlamamış, şaşkınca hayal kırıklığına uğramış bir haldeydim. Çünkü hayallediğim büyük kurtarıcı, şerefli, şanlı ordu yerine, düşünmediğim bir manzarayla karşılaştım. İlk birkaç gün buna bir anlam

Orhan Kaya

veremiyordum, ancak daha sonra ordu gerçekliğinin bunun ta kendisi olduğunu anladım ve kısa bir sürede buna adapte oldum. Bu yapının bir parçası haline gelerek aynı şeyleri doğal bir parçam gibiymiş gibi yapmaya başladım. Ben de artık ahlaksız, onursuz, içi kof bu yapının bir dişlisi olmuş ve onun hizmetindeki bir gönüllüydüm. Be-

nim gibilerin bu yapı içinde başka bir tavır sergilemesi beklenemezdi. Çünkü, kendi gerçekliğimin birleşeceği yerin ordunun gerçekliğinden başka olması mümkün değildi.

Askerlikten önce de gazete, televizyon ve radyoda PKK'ye ilişkin çok şeyler öğrenmiştim. PKK'ye karşıydım, düşmandım, çünkü vatan-millet-orduya karşı olan herkesi düşmanım biliyordum. Askerleri ve polisleri vuran, vatanı bölmek isteyen "bölücü cani çete" olarak tanıyordum.

Askerlikte, eğitimlerimizin büyük bölümünün bunun üzerine geçtiğini belirtebilirim. PKK, bize çete, cani, bölücü eşkıya, Allahsız komünist, Suriye ve İsrail ajanı vb. sıfatlarla tanıtıldı. Subaylarımız sürekli bu propagandalarla bizim beyinlerimizi yıkıyorlar, yalnız bunlarla da kalmayarak, bir bütün Kürtlere karşı bir düşmanlık öğretiyorlardı.

Soru: *Türkiye'de halk arasında Türk rambosu olarak tanınan özel tim eğitimine nasıl girdiniz? Eğitimleri kimler verdi ve neler öğrendiniz? Yine bu eğitimlere kimler daha çok alınır veya hangi kesimden insanlar tercih edilir?*

O. K.: Bu eğitime acemi birliğinde komando eğitimi adına ayrıldığımızda başladık. Acemi birliğinde ayrıltılıp, özel olarak dağa çıkarak kamp kurduk. Bizim bölükten 20, alayın tümünde 50 kişi bu eğitim için ayrılmıştık. Eğitim PKK'ye yönelik olup, gerillayı imha etmeyi amaçlıyordu. Ağırlıkta gece olmak üzere, yürüyüş çeşitleri ve kuralları, konaklama, pusu çeşitleri ve kuralları, baskın vb. savaş taktiklerini pratik olarak dağlarda öğrendik. Özellikle gerillayı mağara, ev, kamp vb. yerlerde kuşatmaya alarak imha etmenin üzerinde çok durularak, böylesi anlarda bazılarımızın kendilerini nasıl feda etmesi gerektiği öğretildi. Pratik olarak yapılması gerekenlerin yanısıra, hatta ağırlıkta örgütün çalışma tarzı, ilişki tarzı, şifreli yazı yazma, istihbarat toplama ve değerlendirme vb. konular üzerine gerçekleştirilen eğitimler de eğitimimizin diğer yönünü oluşturuyordu. Üç ay sonra öğrenmemiz gerekenlerin tümünü öğrenmiş bulunuyorduk. Elbette bu hızlandırılmış bir eğitim devresiydi, yoksa bu tür eğitimler daha uzun yaptırılır. Eğitim dönemi boyunca öylesine dolduruluşa getirilmiştik ki, kendimizi zaptedilmez olarak görüyor, karşıdakileri güçten bile saymayacak kadar küçük görüyorduk. Eğitimi yaptıranlar Komando Yüzbaşısı Tamer Kiriş, Yüzbaşı Temel Yıldırım (esas sorumlu), Astsubay Mehmet Yalçın'dılar. Bunların yanısıra daha başka denetleyiciler de vardı.

Bu eğitime ne öyle rastgele, ne de her isteyen kişi alınabilir. Eğitimlere alınanların karakteri, alınma için belirleyici rol oynar. Çünkü bu kişiler sürekli olmasa da, uzun bir süre kullanılabilecek kişiler olmalıydı. Kolay satın alınabilen, her türlü sadistliği, ahlaksızlığı yapacak durumda olmaları bir zorunluluktur. Onun için de toplumun en tortu kesimleri olan lümpen, faşist, serseri, düşkün tipler seçilir.

Özel timlerde kullanılanlar arasında Kürt asıllılar da kullanılır, ama bunlar devlete ve orduya ne kadar bağlı ve karagözlü faşist olurlarsa olsunlar, bunlara hiçbir zaman güven duyulmaz. Sürekli dönebilecekleri endişesi taşınır. Onun için de, nerede olurlarsa olsunlar, denetim altına alınarak, kontrol altında tutulurlar.

Bu eğitimi tamamladıktan sonra aynı göreve gideceklerle Gaziantep 122. Sınır Alayı'na gönderildik. Oradan da Martava'n taburuna gönderildik. Burada da iz tarlası ve tel örgüleri geçme, ateş hattında ilerleme, mayınları çıkarma ve yerleştirme vb. sınıra ilişkin bir eğitimden geçtik. Bundan sonra da ilk sınanma alanı ve görev alanına gitmek üzere Tahtaköprü bölüğüne gönderildik. Buradaki eğitim süresince bizi her yönlü eğiten ve denetleyen **Yüzbaşı Mustafa Yılmaz'dı**. Kendisiyle birlikte sınır denetimine katılıyor, halkla ilişkiler kuruyor, işbirlikçiler vasıtasıyla sınır ticareti olan kaçakçılığı yapıyorduk.

Soru: *Bu eğitimlerden sonra önünüze ne biçim görevler konuldu, bunları nasıl gerçekleştirecektiniz? Yine, bu görevleri başarmanız halinde neler vaadedildi veya başarmamanız halinde hangi muameleye tabi tutulacaktınız?*

O. K.: Son talimatları **Rizeli Asteğmen Süha Işık'**tan aldıktan sonra, daha önce en ayrıntılı noktasına kadar planlanan görevimizi gerçekleştirmek üzere, harekete geçtik. Görevimize ilişkin tüm bilgi ve talimatlarımızı tamamen almıştık. Bunun üzerine benle gelecek Ağrılı (Patnos) Umut Oluk'la birlikte aynı noktada nöbete gönderildik. Parolamızla anlaştıktan sonra silahlarımızı nöbet yerine bırakarak kaçtık. Ondan sonra iş, PKK ile ilişkiye geçmekti. PKK ile ilişkiye geçmek kolay olmamakla beraber, üç biçimde hareket ederek ulaşmaya çalıştık.

Yurtdışına çıktıktan sonra, yakalanmamız halinde iltica talebinde bulunarak askeriyedeki baskıya, zulme dayanamadığımızı neden olarak gösterecektik. Böylesi bir durum çıkmadığı takdirde, bölge halkından yardım isteyecek ve onların aracılığıyla istediğimiz alana geçecektik. Bölge halkından gereken desteği alamamamız halinde belirlenen yere gidecek ve Yüzbaşı Mustafa Yıldırım'ın önceden saldığı haberle tarif edilen yerde MİT mensuplarından **S. Ş.** adlı şahıs, bizi beyaz pego arabayla alacaktı. Ondan sonraki yere onlar bizi götürecekti. Eğer bu da mümkünleşmeseydi, kendi başımızın çaresine bakacaktık. Ancak, bütün bunlara gereksinim kalmadı. 20.01.1987'de yurtdışına çıktığımızda bölge halkından umduğumuz, aynı zamanda en çok istediğimiz yardımı alabildik. Ondan sonrası iş PKK ile ilişkileri ustaca kurmaya kalmıştı.

Gerçekleştirmemiz gereken görev, PKK saflarına sızmaktı. Askerlikten kaçtığımıza dayanarak, gereken güveni sağlayacaktık. Bunu başarmamız halinde eğitimlere katılarak kullanılan taktiklerini, yerleşim alanlarını, ilişki ve çevreleri, ne kadar kişinin çalıştığını ve mevcut yapının sayısını, son hazırlıkları ve tek tek kişiler hakkında öğrendiklerimizi mümkün oldukça şifreli mektuplarla bildirecektik. Bu mektupları ailemize posta yoluyla yollayacaktık. Bunlar ailemizin eline geçmeden postahaneden alınarak şifreleri çözülecek ve aynı şekilde tekrar postayla ailemize gönderilecekti. Eğer, bu gerçekleşmez, başka bölgeye gönderilseydim, uygun bir an kollayıp beraberimdekileri imha ederek kaçacaktım.

Bunları başarmak için çok çalışıp güven vermemiz gerekiyordu. Örgüt içerisine sızmayı başarmama durumunda başka görevlerim vardı. En geniş istihbaratı toplama ve yeni gelecekler için yerleşim vb. hazırlıklar yapmamız gerekiyordu. Sağlam yerleşim alanlarını hazırladıktan sonra ilk gelecek kafiledekiler **Ahmet Topuz (Uşaklı)** ile **Mustafa Kömürcü (Sivaslı)** idiler. Ardından gelecekler için de hazırlıklar yapmamız gerekiyordu. Kısacası ev, kimlik, silah vb. şeyleri hazırlayarak istihbarat toplayacaktık. **Böylesi çalışmaların yanısıra, isimleri bize verilen üç şahsı vurma görevimiz de vardı.** Benim arkadaşımdan farklı olarak en önemli görevim de arkadaşımı denetlemekti. Kendisi sorumlum olmasına karşın, Kürt olduğu için güvenilmiyordu, onun için de gizli olarak onu denetlemekle görevliydim. Bunları başarmamız halinde ilk etapta 500 bin TL almak üzere bol para vereceklerini vaadettiler. Bunun yanısıra yaptığımız tüm masraflar ödenecek, elde edeceğimiz ganimetler de bizim olacaktı. Eğer istersek teskerelerimiz de verilecek, yoksa özel görevler almaya devam edecektik. Bu görevler, ağırlıklı olarak yurtdışında olacaktı. Başarmama durumunda üç ay içinde dönme emri vardı, yoksa biz de dönmüş sayılarak devlet nezdinde birer PKK'li sayılacaktık.

Soru: *Parti ile ilişki kurmayı nasıl başardınız, kolay oldu mu?*

O. K.: Açık ki, ilişki kurmamız çok zor oldu. Anlatılan biçimde kolay ilişki kurma mümkün olmadığı gibi, ilişki düzeyimizde ne kadar ilerlediğimizi bilmiyorduk. Yurt dışına çıktıktan sonra bölge halkından yardım aldığımıza sevinmiştik. Ora dilini bilen arkadaşım halka gereken güveni vermeye ve niçin askerlikten kaçtığımıza dair onları ikna etmeye çalıştı. Haftalar sonra, ne düzeyde olduğunu bilmediğimiz bir ilişki kurabildik, tabii bölge halkının bize ne kadar güvendiğini kestiremiyorduk. Uzun bir süre uğraştıktan sonra Parti ile ilişki kurabildik. Yine, aynı dönemde normal birer insan gibi davranarak en çok ihtiyaç duyduğumuz yerleşim alanı bulduk. Bir tarafta çalışmaya başlarken, diğer taraftan görevlerimizi gerçekleştirmeye koyulduk.

Soru: *Parti ile ilişki kurduktan sonra faaliyete geçtiğinizi belirtiyorsunuz. Önünüze konulan görevlerin çok çeşitli olduğunu daha önce belirtmiştiniz. Bunlardan hangisini gerçekleştirmeye çalıştınız, ne kadarını başardınız?*

O. K.: Biz, B... alanına yerleşip çalışmaya başladığımızda örgütün içine sızmanın kolay olmadığını anladığımız için bundan vazgeçtik. Onun için de istihbarat toplama, gelecekler için yer hazırlamak ve vurmamız gerekenler hakkında bilgi edinerek bu yönlü çalışmalarımıza başladık. İlk yazdığımız şifreli mektupla yerleştiğimiz yeri bildirerek, toplamaya çalıştığımız istihbaratı gönderdik. Bunun sonucu bizle ilişki kuruldu. Biz de vurmamız gerekenleri tespit etmiş, bu yönlü hazırlıklarımızı tamamlamaya çalışıyorduk. Ahmet Topuz ile Mustafa Kömürcü'nün parayla gelmelerini bekliyor ve silah satın almaya çalışıyorduk. Bunların da sağlanması halinde belirtilen üç kişi toplantı yaparken, evin yakınında gece pusu atıp vuracaktık. İşte, tam bu hazırlıklar esnasında ele geçtik.

Soru: *Böylesi düşmanca bir faaliyet içerisindeyken, Parti, durumunuzu farkederek mi sizi etkisizleştiriyor, dolayısıyla tüm çalışma ve niyetlerinizden mi anlaşılıyor? Bütün yaptıklarınıza ve yapmak istediklerinize rağmen, size karşı ne tür bir yaklaşım sergilendi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?*

O. K.: Başta şunu belirtmek gerekir: Biz daha yurtdışına çıktığımızda bölge halkı ile ilişki kurduk. Bize çok samimi bir ilgi göstererek sıcak karşıladılar. Ancak bu insanların sıcak ve samimi ilgi ve yaklaşımları bizi pis emellerimizi gerçekleştirmeden alıkoymadı, çünkü biz gözü dönmüş birer vahşi gibiydik. Örgütle ilişki kurduğumuzda ezberlenmiş askerden kaçmanın zorluklarını, baskılarını anlatmaya başladık. Hizmetinde çalıştığımız, tarafından satın alındığımız veya kendimizi sattığımız Türk devletine, ordusuna sövüp saymaya başladık. Örgütün bunlara o zamanda ne kadar inanıp inanmadığını bilmiyorum, ama bizi beklediğimizden çok daha iyi karşıladılar. Tüm destekleri sunarak bize yardımcı oldular. Bize daha o zaman dolaylı olarak gelme amacımızın ne olduğunu arkadaşlar sormuştular. Yani, daha gelir gelmez niyetlerimiz, amaçlarımız farkedilmişti. Ancak, buna rağmen bizim için ne yapılması gerekiyorsa onu yaptılar. Yani, onlar en örnek dost, kardeş ilgisini göstererek samimi yaklaşırlarken, biz de onlar için en alçakça komploları hazırlamaya çalışarak pis, sefil, sadist duygularımızı onların kanını akıtarak tatmin etmeye çalışıyorduk.

Gönüllü, aynı zamanda kiralık katil olarak kanına girmek istediğim bu yönlü çalışmalarımın sonuna gelmiş bulunduğum bir esnada bu insanlarca, yani PKK tarafından ele geçirildim. Burada hiç ummadığım bir durumla karşılaştım.

Ben PKK'yi cani, katil, insana değer vermeyen bir çete olarak tanıyordum ve öyle tanıtılmıştı. Ama PKK bana insanlığın büyük ve kutsal değerini verdi. Başka cani amaçlarımı açıklamama rağmen kardeşliğin, insanlığın en doğru ve iyisini bana gösterdi.

Bana ne yapmak istediklerini açıkladıklarında şaşkına dönmüştüm. Çok gizli çalışmamıza karşın Parti bizi ortaya çıkarmıştı, ki burada Parti gücünün yattığını anladım. Gerçekten en büyük insani saygınlığı, sevgiyi, değeri PKK'de gördüm ve yaşadım. Tüm sadist, düşkün çalışma ve amaçlarıma kardeşlikle, insanlıkla cevap verildi. PKK, beni yeniden insanlığa döndürerek insanlığı kazandırdı, amaçlarımın çirkinliğini gösterdi. PKK insana verdiği değeri, büyüklüğünü, yüceliğini tüm insan alemine gösterdiği gibi, bana da gösterdi. Suçumun ağırlığına bakmadan yoğun çaba ve emekle yeniden insanlığa kazandırarak büyük affedici özelliğini en olumsuzundan da olsa bir insana verdiği değeri kanıtladı.

Soru: *Anlatımlarınızdan da ortaya çıktığı gibi, PKK tarafından affedilmişsiniz. Bu suçları işleyen biri olarak hangi cezanın size verilmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?*

O.K.: Şahsen işlediğim ve işlemek istediğim suçların ne anlama geldiğini farketmiş bulunuyorum. Bu suç bir bireye yönelik olan bir suç değildir. Bu yüzlerce yılın sömürü, baskı, zulüm ve işkencenin en katmerlisini yaşayan ve bunun acısını iliklerine kadar hisseden Kürdistan halkına, yüzlerce şehidinin kanını bu uğurda akıtan önderi PKK'ye karşı işlenen bir suçtur. Bu, halkın ve önderinin tüm değerlerine yönelen sadist, alçakça bir suçtur. Bundan daha büyük bir suç olamayacağına göre karşılığı da ölümdür. Mesela, Türk devleti olsaydı, değil bu kadar ağır bir suç işlemek, sıradan çok basit bir şeyle hunharca öldürürdü. Bunun örnekleri cezaevlerindeki, dağlardaki PKK militanların nasıl hunharca, sadistçe katledildikleridir. İşkencelerle katledilenler bunun tarihi belgeleridir.

PKK Önderliğinin büyük affedici özelliğini, insanlığa değer kazandırma ile yüce ve soyluluğun büyük simgesi ve temsilcisi olduğunu benim örneğimde bir daha göstermiş bulunmaktadır.

Soru: *Sömürgeci-faşist Türk devleti sizi satın alarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine ve önderi PKK'ye karşı kullanmak istedi. Buna karşın Parti sizi affederek serberst bıraktı. Bunu neye bağlıyorsunuz ve PKK'yi nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Devamı 19. sayfada

KISA...KISA...KISA...KISA...

Güney Kore'de Gösteri

Güney Kore'de 16 yıl aradan sonra, iktidarın adayı olarak başkanlık seçimine adaylığını koyan Roh Tae Vu'yu protesto etmek amacı ile öğrenciler gösteri düzenledi. Seul'un Konkuk bölgesinde 1500'ü aşkın bir öğrenci kitlesi gösteri yaptı. Öğrenciler ile polis arasında çatışma çıktı. Polislerin gazbombaları kullandığı çatışmada, öğrenciler molotof kokteyli, taş ve so*palarla karşı koydular.*

Politeknik Olaylarının Yıldönümü Anıldı

1973 yılının Kasım ayında Politeknik Üniversitesi'nde Yorgo Papadopulos cuntasına karşı gösteri düzenleyen öğrencilerin üzerine tanklarla saldırılmış ve çok sayıda öğrenci katledilmişti.

Bu olayların 14. yıldönümü Atina'da 100.000'e yakın bir kitlenin katıldığı bir yürüyüş ve miting ile anıldı. Gösteri eylemine Kültür Bakanı Melina Mercouri, Başbakan Papaendreu'nun eşi de katıldı.

Filistinli Gerillaların Yeni Bir Eylemi

Güney Lübnan'dan Planör tipi motorlu uçak ile Kariyat Shomana'ya inen FHKC-GK örgütüne bağlı bir gerilla İsrail askeri kampını bastı. 6 asker öldürüldü, 8'i ise ağır yaralandı.

Reuter ajansının verdiği habere göre İsrail askeri kampının yakınına Planör ile inen Filistinli gerilla, daha sonra askeri kampa bomba ve otomatik silahlarla saldırdı. Çıkan çatışmada Filistinli gerilla şehit düştü. Ayrıca çatışmada gafil avlanan İsrail askerlerinden 6'sını öldürdü, 8'ini ise ağır yaraladı.

BANGLADEŞ: Muhalefet Erşad'ı İstifaya Zorluyor

26 Mart 1971'de Pakistan'dan ayrılarak bağımsızlığını kazandı. 1982'den beri sıkıyönetimle idare edilmektedir. 1971'den bugüne kadar üç kanlı darbe geçiren ülkenin en önde gelen kişisi, devlet başkanı Erşad'dır.

Diktatör Erşad, 1986 Mayıs'ında güdümlü seçimlere gitti. Muhalefet partileri, hile karıştırıldığı gerekçesiyle seçimleri protesto ettiler. Erşad'ın Jatiya Partisi, mecliste çoğunluğu sağladı. Böyle bir parlamenter biçim altında, askeri yönetim devam ettirildi.

Yoksulluk, işsizlik, açlık, hastalık ve doğal afetlerin kol gezdiği Bangladeş'te, bunlara bir de askeri yönetimin baskıları da eklenince, zaman zaman büyük kanlı çatışmalara neden olan kitle gösterileri ve ayaklanmalar oldu.

Nüfusu:	**103 milyon**
Yüzölçümü:	143.998 km²
Okuma yazma oranı	**%26**
Halksal bileşim	
Bengaller	%98
Bihariler	%1,5
Birmanlar	%0,5
Dinler	
Müslüman	**%80**
Hinduist	**%18,5**
Budist	**%1,4**
Hıristiyan	**%0,1**
Başkent:	Dakka (4,4 milyon)

Kişi başına 130 dolar milli gelir
Nüfusunun %74'ü tarımda, %9'u sanayide çalışıyor
9010 kişiye bir doktor düşüyor
Ihracatın %50'si jüt

Parçalı bir durumdaki muhalefet, 21 parti ve grup tarafından temsil ediliyor. Muhalefetin iki büyük gücü Bangladeş Ulusal Partisi (BNP) ve 15 partili Avami Ligası'dır (Halk Bloku). Birincisinin lideri, 1981 darbesinde öldürülen Zia ur Rahman'ın eşi Khalede Zia; Avami Ligası'nın ise, Bangladeş'in kurucularından Mujibur Rahman'ın kızı Hesina Wejed'dir.

Muhalefet, Erşad'ın istifasını ve erken demokratik seçimlere gidilmesini istiyor.

Dayanışma halindeki muhalefetin çağrısıyla kitle gösterileri Kasım ortalarında başladı. Başkent Dakka'yı aşarak birçok büyük şehirde yarı ayaklanma durumuna dönüştü. Asker ve polisin göstericilere ateş etmesi sonucu en az 30 kişi öldü. Tutuklananların sayısı ise birkaç bini aştı.

Yönetimin kanton seçimlerine askerlerin seçilebilme yasasını kabul etmesi, gösterilerin önemli bir nedeni olarak görülüyor. Erşad, muhalefetle diyalog için gösterilerin durmasını şart koştu. Muhalefet ise, başlattıkları grevi aralıklarla sürdürüyor. Açlık ve baskılardan yılan kitleler ise, sokakları terketmeme kararlılığında görünüyor.

İstifa etme ve açık diktatörlük arasında sıkışan Erşad'ın bunlardan hangisini tercih edeceği, muhalefetin örgütlülük ve kararlılığına bağlı.

Afrika Ulusal Kongresi Liderlerinden Govan MKEBİ Serbest Bırakıldı

1963'ten beri 24 yıl tutuklu kalan MKEBİ, 77 yaşında. Kasım ayının başlarında serbest bırakılan MKEBİ, hem illegal Güney Afrika Komünist Partisi üyesi, hem de Afrika Ulusal Kongresi ANC'nin kurucu başkanlarından ve halen yaşayan en yaşlı üç liderinden biri.

MKEBİ, Güney Afrika'da yaşamaya devam edeceğini ve Komünist Parti üyeliğini muhafaza edeceğini belirtti.

Serbest bırakılmadan önce, tutuklu ANC lideri Nelson MANDELA ile Cape Town Pollsmoor hapishanesinde bir saat görüştü.

MKEBİ, ilk işinin ANC liderleriyle temas kurmak olduğunu ve yönetimin gezi izni vermesi durumunda Zambiya'nın başkenti Lusaka'ya gideceğini belirtti.

MKEBİ ile beraber dört siyasal tutuklu daha serbest bırakıldı. Bunlardan biri, 1963'ten beri tutuklu bulunan PAC (Pan Afrika Kongresi) üyesi

Govan MKEBİ

NKOSİ'dir.

Irkçı rejim yetkilileri, yeni yıl festivalleri dolayısıyla politik havayı yumuşatmak amacıyla MKEBİ ve diğerlerinin serbest bırakıldığını ileri sürdüler.

Ancak, yerli halkın yoğun siyasal başkaldırısı, grev ve silahlı eylemleri nedeniyle zorlanan, uluslararası alanda tecriti hızlanan ve ekonomik bunalımı yaşayan ırkçı rejimin, zenci halk muhalefetini görüşme masalarına çekme taktiği olarak değerlendirilmektedir bu serbest bırakılmalar.

Güney Afrika Halklarının Kısa Örgütlenme ve Mücadele Tarihi

Tüm Güney Afrika Ulusal Kongresi (SANNC - South Africa Netive National Congress) 1912'de kuruldu. 1920'de adını değiştirerek Afrika Ulusal Kongresi (ANC) oldu. Sömürgeci rejimi hedeflemesine rağmen, İngiliz krallığına yönelmedi. İçinde süreç içinde zenci halkın sınıfsal bilinci gelişti.

1959'da Mangaliso Robert SABUKWE liderliğinde radikal sol kesim ANC'den ayrılarak PAC'ı (Pan Afrika Kongresi) kurdular ve ırkçı rejime karşı silahlı direniş başlattılar.

Irkçı rejim, 21 Mart 1960'ta Sharpeville'de katliam yapar. En az 70 zenci ölür. Binlerce kişi tutuklanır. ANC ve PAC yasaklanır. PAC lideri R. SABUKWE ve sonradan barış ödülü alan Albert LUTHULİ, diğer zenci tutuklularla meşhur Robben adasına hapsedilir. İki lider de burada ölürler.

Bu tarihle, hem ANC (Umkhonto we Sizwe), hem de PAC (Pogo dilinde: Biz kendimiziz) adlarıyla silahlı direniş örgütlenir. Silahlı direniş, ırkçı rejimin militarist gücünü aşamadı.

1961'de ırkçı rejim, Güney Afrika Cumhuriyeti adıyla kurumlaşınca, sömürgeci uygulamalarını derinleştirdi. Zenciler için gezme yasağı getirdi. Zencilerin kaldığı "homeland"ları inşa etti.

1976'da, Johannesburg'un gettosu olan, 2 milyon insanın yaşadığı Soweto'da zenci halk ayaklandı. 16-18 Haziran'daki ilk ayaklanmada polisin ateşiyle 100 zenci öldü, 1000'i yaralandı. Ayaklanma diğer bölgelere yayıldı. Ancak kanla bastırılabildi.

1970'lerin sonunda ANC'nin silahlı kolu, tekrar gerilla eylemlerine başladı.

1983'te UDF (Birleşik Demokratik Cephe) kuruldu. UDF, 500'ü aşkın örgütü bünyesinde toplayıp, 2-3 milyon arası sayıda üyeye sahiptir. İçinde temel örgütlerden dinci örgütlere kadar değişik güçler ve zencilerin yanısıra Hindular ve beyazlar da yer almaktadırlar.

Irkçı rejim, 1985'te sıkıyönetim ilan ederek, UDF'yi yasakladı. Amaç illegaliteye itip dağıtmaktı. UDF'nin çok sayıda önderi "vatana ihanet" suçlamasıyla **Azania Halk Örgütü (AZAPO)** ve Güney Afrika Kiliseler Konseyi (SACC) üyeleri ile beraber yargılanıp mahkûm edildiler. Irkçı yönetimin ajanları, Güney Afrika dışında 11 UDF önderini katlettiler.

Daha radikal bir hattı olan AZAPO ve UDF militanları arasında zaman zaman çatışmalar olmaktadır.

1985 ve '86 yılları boyunca devam eden siyasal gösteriler, sıkıyönetim, ve yönetimin terör olaylarına, tutuklama ve yüzlerce zenciyi öldürmesine rağmen durmamıştır.

Irkçı rejim, dünya altın rezervlerinde söz sahibi olup, altın üretimi devlet gelirinin %25'ini, döviz gelirlerini %40'ını oluşturmaktadır. Buna karşılık 3 milyon zenci işsizdir. Irkçı rejim, komşu Afrika devletlerinin ekonomisi üzerinde de etkin olup, bu ülkelere yönelik karşı-devrimci saldırıların merkezi durumundadır.

Maden Ocakları İşçileri Ulusal Birliği (NUM) sendikası 300.000 üyeye sahiptir. Irkçı rejime karşı siyasal mücadeleye NUM'un katılması, rejimin ekonomisini sarsmıştır. Sadece 1984'te 499 grev yapılmış, grevler 1985 ve 1986'da da devam etmiş, en son Ağustos 1987'de 340.000 maden işçisi greve gitmişti.

Siyasal ve ekonomik olarak çıkmazı yaşayan ırkçı rejim, yeni manevralara başvuruyor. Belli ki G. Afrika halkının ulusal kurtuluş mücadelesini önlemek, reformist taleplerle sınırlamak istiyor.

Haiti'de Seçimler İptal Edildi

1985 yılında, 30 yıllık Duvalier hakimiyetinin sona ermesinin ardından ülkede ilk kez seçimlere gidildi. Yoğun kitle gösterileri ardından Baby Doc olarak da adlandırılan Duvalier ailesinin son diktatörü ülkesini terketmişti. Duvalier'in Haiti'den ayrılması ardından askeri bir konsey yönetime el koydu.

Haiti'deki olaylar, Duvalier'in ülkeden ayrılmasına rağmen bitmemişti. Bu olaylara rağmen 77 senatör ve 77 milletvekilini seçmek için, kasım sonunda seçime gitme kararı verildi. Bütün ülke çapında seçim hazırlıklarının sürdürüldüğü bir dönemde olaylar daha büyük çapta ortaya çıktı ve artış gösterdi.

Son bir hafta içerisinde ise, olayların boyutu birden şiddetlendi. Bu süre içerisinde 20 kişinin öldüğü ve çok sayıda yaralının olduğu seçim bölgelerinde seçim ertelendi. Buna rağmen, olaylar durmadı. Silahlı, bıçaklı saldırılar devam etti.

Seçimin yapılacağı gün ise, olayların daha da artış kaydetmesi üzerine seçimler bütün ülke genelinde iptal edildi. Olayları çıkaranların Duvalier yanlısı güçler olduğu belirtilmektedir. Ajansların gönderdiği haberlere göre, Tonton Macoute adı ile bilinen ve Duvalier diktatörlüğünün savunucusu olan özel polis teşkilatı, bütün saldırıları gerçekleştirmektedir. Bu polis teşkilatı bir seçim bürosuna yönelik olarak gerçekleştirdiği bir saldırıda 20 kişiyi katletti. Seçim sandıklarının kaçırılması, görevlilerin engellenmesi ve olayların artması üzerine seçimler iptal edildi. Ajansların birdirdiğine göre hastaneler yaralılarla dolu durumda.

1957-1986 yılları arasında ülkede tam bir katliam gerçekleştiren Tonton Macoute polis teşkilatı seçimlerin yapılmasını engelleyerek, sivil bir yönetimin işbaşına gelmesini engellemek istiyor. Böylece cinayetlerinin açığa çıkmasını ve kendisinden hesap sorulmasının önüne geçmeye çalışıyor.

ÇAND • PÎŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

Kürt edebiyat tarihinin seçkin ozanı:

EHMEDÊ XANÊ

YAŞAMI VE ESERLERİ

1651'de Hakkari'nin Han köyünde doğdu. Ölüm tarihi belli olmamakla beraber, eserlerini yazış tarihine bakılırsa 1700'lerin ilk çeyreğindedir. Mezarı Doğubeyazıt'tadır. Halk mezarını ziyaret haline getirmiştir.

Eserlerinde belirttiği gibi, daha ondört yaşında yazmaya başladı. Kürt halkının yaşam ansiklopedisi olarak kabul edilen "Leyla ile Mecnun", "Ferhat ile Şirin" düzeyinde bir destan olan "Mem û Zîn" adlı eserinden ayrı "Nûbar a Biçukan" ve "Eqida İmanı" adlı kitapları yazdı.

Ehmedê Xanê, bağımsızlığa ve halkının çıkarlarına tutkun yurtsever bir ozandı. Osmanlıların dahil döneminin okumuş kesimi Arapça ve Farsça yazıyor ve hakim sınıfların çıkarına hizmet ederek aristokratlaşıyorlardı.

Ehmedê Xanê, bunu tepti. Ezilenlerin ve Kürdistan'ın edebiyatçısı olarak kaldı. Eserlerini ne Arapça, ne de Farsça yazdı. Kürtçeyi kullandı. Böylece Kürt dilinin ve edebiyatının çağdaşlarından geri olmadığını gösterdi.

Ehmedê Xanê, Kürt dili ve edebiyatının gücünü dile getirmeyi unutmadı:

... Kürtler o kadar
kemalsiz değil,
Fakat öksüz ve mecalsizdir.
Hep birden bilgisiz
ve cahil değil,
Sadece sefil ve sahipsizdir.
Olsaydı bizim bir sahibimiz,
Yüksek himmetli, incelikleri
bilen bir sahibimiz,
İlim, kabiliyet, kemal, iz'an
Şiir, gazel, kitap, divan,
Bu çeşitler onun yanında
geçerli,
Bu paralar onun yanında
makbul olsaydı,
Ben o zaman manzum
sözlerin bayrağını,
Dünya damının üstüne
asardım...
Geri getirirdim. Cizreli
Mela'nın ruhunu,
Ve diriltirdim onunla
Harirli Ali'yi.
Fakî-yi Tayran'a öyle
bir sevinç verirdim ki,
Ebediyete kadar
hayran kalırdı.

NÛBAR A BİÇUKAN
(Çocukların turfandası)

1684'te yazılan bu küçük manzume, Kürt çocukları için yazılmıştır. Çocuklara bilgi, üretim, milli düşünce, uyum ve birlik üzerine uyarılan açıklamalar vardır.

E. Xanê, NÛBAR'ın önsözünde, **"Ne jı bo sahıb rewacan, belki ji bo biçuket Kurmancan"** *sözleriyle,* **"Ben bunu revaçtakiler için değil, Kürt çocukları için yazdım"** *der.*

EHMEDÊ XANÊ VE MEM Û ZÎN

Ehmedê Xanê, bu ölümsüz eserini 1695'te tamamladı. Eser bir destandır. "Memê" Ala ve "Zînê" yoksulun, üreticinin, direnişçinin, ezilmişliğe uğramışın, haklının temsilcisidirler. İki kahramanda dile gelen Kürt halkıdır. Böylece Ehmedê Xanê, kesin kimin yanında yeraldığını net koyar. Sadece kendisi değil, halk ozanının yerini de koyar. "Bekir" fitneciliğin, ikiyüzlülüğün, baskının, zulmün, haksızlığın temsilcisidir. Ehmedê Xanê, egemen ezenlere tavır alır ve halka direniş ve birlik mesajı verir.

Kürt edebiyatının ölmez eseri MEM Û ZÎN

Ehmedê Xanê'nın bu büyük edebi eseri, ilk defa Rus araştırmacılar tarafından dünyaya tanıtıldı. 1860-85 döneminde Erzurum Rus Konsolosluğunda Kürt tarih ve edebiyatı üzerine araştırmalar yapan Loze, Mem û Zîn'ın varlığından haberdar oldu. Aleksandr Jaba, eseri Rusça'ya çevirdi. Bundan ayrı olarak Fransızca'ya ve bazı bölümleri de Almanca'ya çevrilmiştir.

1919'da İstanbul'da Arap harfleriyle basıldıysa da, Türk yönetimi basımı yasaklar ve mevcutları yakar. 1947'de Halep'te, 1958'de de Şam'da Arap harfleriyle basıldı. 1953'te Hewler'de Soranca basıldı. 1962'de Moskova'da Latin harfleriyle basıldı. 1968'de M. Emin Bozarslan Latin harfleriyle Türkçeye çevirdi.

Ehmedê Xanê ve Bağımsızlık

Ozanın yaşadığı dönem, Kürt beyliklerinin bağımsızlıklarını yitirdikleri dönemdir. 1514'te Osmanlı sultanı Yavuz Selim'in Şah İsmail ordularını yenmesi, Kürdistan'ın da bağımsızlığını yitirmesini getirecekti. Kürt beylikleri, iki devlet arasında bölünecek, daha çok Osmanlıların tarafını tutacak, yabancı çıkarları için hem uç beyliği yapacak hem birbiriyle savaşacaklardı.

Dönem, 1800'lere kadar uygun olmasına rağmen beylikler bir araya gelip merkezi bir Kürt devleti kurma bilincine varamayacak, daha çok sömürgeci güçlere bağımlılıktan yana olacaklardı.

Savaş alanı haline gelen Kürdistan'da halkı, özgürlüğü dağlarda arayacak, zorlandıkça enginlere tırmanacak, aşiret örgütlenmesine sarılacaktı. Bu da toplumsal yapının, kültürün, edebiyatın, ekonominin geri ve feodal çitler içinde hapsolmasına yol açacaktı.

Osmanlı Sultanı IV Murad'ın Bağdat seferi ve 1938 Kasrı-Şirin antlaşması, Zağros dağlarından Kürdistan'ı bölecek, Osmanlı ve İran sömürgecilerinin Kürdistan'a nüfus etmesine yol açacaktır.

1639'da Malik Ahmet Paşa, Diyarbakır valisi olur. İlk işi Sencar Yezidilerini katliama uğratmak olur. Vali, Diyarbakır'dan başlamak üzere ağaları tek tek çökertir. 1655'te Van valisi olur, aynı şeyleri yapar. Erzurum, Van, Diyarbakır, Musul vb. büyük merkezler, Osmanlı askeri kurumlaşma merkezi yapılır.

Osmanlıların güttüğü taktik açıktır: Katliamlar ve tımar sahibi ağaların sayısını artırarak feodal çatışmaları körükleyip, otorite bırakmamak. Böylece Kürt feodalleri, birleşmemekle ve Osmanlı valilerine uşaklık yapmakla, Kürdistan'ın elden gitmesinde işbirliği yaparlar.

Osmanlı Türkü, Kürt halkı için Romi'dir. Vahşidir. Kürt halkı kırılır, acı çeker, dağlara sürülür, ama direnir, bağımsızlığa tutkusunu korur...

Ehmedê Xanê, burada ortaya çıkar. Halkın talebi olan otorite ve bağımsızlığı *"Derdimiz"* manzumesinde *"Tek taçlı hükümdar"*'ı talep ederek dile getirir:

Bizden de çıksın bir dünya dayanağı
Bulunsun bizim de bir padişahımız
Kılıcı ortaya konsun gücümüzün
Bilinsin kadri kalemimizin.

....

Olsaydı eğer başı yüksek imiz
Iyilik sahibi bir şiir isteyenimiz
Bizim de külçemiz sikkeyle basılır
Bu denli revaçsız ve şüpheli kalmazdı.

....

Olsaydı eğer bir padişahımız
Allah ona layık görseydi bir taç
Tayin edilseydi ona bir taht
Açıkça açılırdı bizim de bahtımız.

Ozan, Kürt halkının Türk ve Fars sömürgecilerine kinini dile getirir, barbarlıklarını vurgular:

Hasıl olsaydı ona da bir taç
Elbet olurdu bize de revaç.

....

Bize galip gelmezdi bu Romlar
Baykuşların elinde viran olmazdık.
Olmazdık mahkum, yoksul, perişan
Yenilmez ve boyun eğmezdik Türklere ve Taciklere.

Ehmedê Xanê, birleşmeyen, direnmeyen ve sömürgecilere uşaklık yapan Kürt beylerini unutmaz, köleliğin utancının onlara ait olduğunu yazar:

Onların uyrukluğu utanç vericidir
Ama bu utanç ünlü kişileredir
Bu önderler ve beyler için namustur
Ozanların ve yoksulların gücü nedir ki?

Ehmedê Xanê, gerici şiddeti kınar. Buna sahip Türk ve Fars egemenlerinin Kürdistan'ı nasıl yıktıklarını anlatır. Fakat kurtuluş için otorite ve zoru öngörür:

Her kim elini kılıca götürdüyse
Kendisi için devleti zaptetti erkekçe.
Çünkü dünya bir gelin gibidir
Keskin kılıcın elindedir onun hükmü de.

....

Ben hikmetli dünyaya sordum ki:
"Başlığın ne senin?" Bana dedi ki "Hikmet."
Kısacası: Dünya kılıçla ve iyilikle
Insana ram olur, boyun eğer.

Ozan, Kürt yiğitliğini unutmaz:

Ben Allahın hikmetine şaşa kaldım:
Kürtler dünya devletinde
Acep ne sebeple kalmışlar boynu bükük
Hepsi birden niçin olmuş mahkum?
Onlar kılıçla şöhret şehrini mahvetmişler
Himmet ülkesine boyun eğdirmişler
Onların her bir beyi Hatem cömertliğinde
Ve Rüstem cengaverliğindedir her bir erkeği.
Bak Arabistan'dan Gürcistan'a kadar
Kürtlüktür olmuş kaleler gibi
Bu Romlar, Acemler onlarla hisar olmuş
Kürtlerin hepsi dört kenarda yer tutmuş.
Her iki taraf Kürt kabilelerini
Imha oklarına hedef yapmışlar.
Sanki Kürtler sınır başlarında kilitlenmişler
Her kabile sağlam bir set gibidir.
Bu Rum deryası ve Tacik denizi
Ne kadar çıksalar, harekete geçseler
Kürtler kana bulanırlar
Onları berzah gibi birbirinden ayırırlar.
Cömertlik, himmet, mertlik
Beylik, hammiyet ve yiğitlik
Hep Kürt kabileleri için onaylanmıştır
Onlar kılıçla ve himmetle ün salmıştır.

Ehmedê Xanê, bağımsızlık gibi toplumsal ilerlemenin de birlik ve ittifaktan geçtiğini güçlü bir şekilde şiire işler ve mesaj olarak Kürt halkına bırakır:

Olsaydı eğer ittifakımız bizim
Hep birlikte birbirimize itaat etseydik
Romlar, Araplar ve Acemler tamamen
Hepsi bize uşaklık ederdi.
O zaman dini de, devleti de ikmal eder
Ilmi de hikmeti de elde ederdik
Sözler o zaman birbirinden ayırdedilir
Gerçek hüner sahipleri çıkardı ortaya.

Kürdistan'da Göçler; Neden ve Sonuçları...

Baştarafı 11. sayfada

iki kol halinde saldırıya geçer. Bu sayı 40.000 civarındadır. İngiliz gazeteleri 60.000 kadar verirler. Türk ordusu, geçtiği her yerde canlı bırakmaz. Yine de başarılı olamaz. Haziran ayına kadar, durum Kürt direnmecilerinin lehinedir. Türk ordusu birkaç bin kayıp vermiş, oniki uçağı düşürülmüştür. Bir ara ayaklanma Hakkari, Van, Erciş, Eleşkirt, Kotır'a kadar yayıldı.

Bu durum, Türk ordusu ve hükümetinde bunalım yarattı. Bunun acısını halktan çıkardılar. Zilan deresi ve civarında 200 köyü yerle bir ettiler. 5000 insanı katlettiler. *"Her tarafta rastladıkları mukavemeti hazmedemeyen ve verdikleri kayıpların öcünü almak isteyen Türk askerleri kadın ve çocuklara saldırdılar. Hareketin dışında kalmış masum köyler bile uçaklardan yağdırılan yangın bombaları ve benzerlerinin altında yanıp yerle bir olmaktan kurtulamadılar. Van'da torbalara diri diri doldurulup dikilen yüz kadar Kürt entellektüeli gölün sularına atıldılar."* (L. Rambout, Çağdaş Kürdistan Tarihi, s. 33)

Türk burjuvazisi 100.000'e yaklaşan ordusu ve 100 savaş uçağına rağmen, ancak emperyalistlerin doğrudan desteğini alıp, İran'la anlaştıktan sonra ayaklanmayı bastırırlar. İran'a Küçük Ağrı Dağı bölgesi verilir. İhsan Nuri, İran'a geçer. İbrahim Hüske, Ağrı dağında kalarak direnir. Ayaklanma 25 Eylül'de kırıldı.

Türk ordusu, sayı ve donanım olarak çok üstündü. Ağrı tecrit olmuştu. 1925 ayaklanmasının ardından Ağrı direnişi yaygınlaşamadı. Direnişçiler silahsızdılar. Dışarıdan beslenemiyorlardı. İran'ın Türk askerlerinin Küçük Ağrı bölgesine asker çıkararak, ayaklanmayı kuşatmasına izin vermek istiyordu.

Geçerken, Türk burjuva barbarlığı ve soylu Kürt direnişine ilginç bir iki örnek vermek istiyoruz:

Türk askerleri "Muş'un Çukur bölgesinde Musa Bey aşiretinden Şeyh Rıza'yı diri diri yakarlar. Bu vahşete dayanamayan direnişçiler, düşmana anladığı dilden cevap verirler. Yakaladıkları 200 cani Türk subayını bakır kazanlarda haşlarlar." (Gora Sasuni, s. 188)

Ayaklanmanın son günlerinde, önderleri direnişi sürdürmenin çarelerini ararlar. Yaşlı, kadın ve çocukları koruma önemli temel bir sorundur. Çünkü, Türk birlikleri en aşağılık hakaretleri yaparak yakaladıkları her Kürt insanını öldürüyorlardı. İhsan Nuri ve diğerleri kadın ve çocuklara dağlara tahliye etmeyi önerirken, İbrahim Huske, *"Bütün kadınları, güçsüz ihtiyarları ve çocukların kılıçtan geçirsinler ki arkalarındaki bütün köprüleri yakmış olan devrimci güçler, son neferine, son nefesine kadar savaşsınlar."* (age. s. 206) teklifi ile durmaz, ailesinden on kişiyi öldürür. Diğerlerinin müdahalesiyle bu gaddarlık önlenir.

1920'ler boyunca, Türk burjuvazisi Kürdistan'da katliam, sürgün ve mecburi iskanı beraber uyguladı. Dersim dışında egemen olduğuna göre artık mecburi iskanı rahat uygulayabilir, ulusal imha politikasını hayata bütün yönleriyle geçirebilirdi.

Orhan Kaya ile Yapılan Röportaj....

Baştarafı 15. sayfada

O.K.: Gerçekten Türk devleti beni satın alarak, çok çirkince kullandı. Tüm insani değerler olan onur, şeref, namus, haysiyet, her şeyimi çok ucuza satın alan Türk devleti beni kötü emelleri için kullandı. Benim gibi kişiliksizleştirdiği insanları harcamasını bilen Türk devletinin gözünde bizim hiçbir değerimiz yoktur. O tümüyle yağma, talan, soygun üzerinde pis asalakça yaşayan bir güçtür. O zorla işletilen bir cinayet şebekesi, katil, barbar, vahşi bir köhnemiş güç olup insanlığın yüzkarasıdır. Kardeşi kardeşe vurdurtan cani bir güçten başka bir şey beklenebilir mi! Bu devlet geçmişi ve bugünüyle varlığını bu biçimde devam ettirmektedir. Bundan en çok zarar gören, katledilen, kanı emilen, soyulup soğana çevrilen Kürt halkıdır. Bu lanetli güç bununla da kalmayarak Kürtleri tümden tarih sahnesinden silmek için hiçbir maddi temeli olmayan yalanlara dayanarak varlığını inkar etti ve bunu tüm dünyaya kabul ettirmeye çalışmaktadır. İşigücü sahtekarlık olan bu güç beyinlerimize tersyüz edilmiş gerçekliğini aşılayarak suç ortakları haline getirdi. PKK önderliğinde birleşen Kürdistan halkı insanlık adına hesap sormak için ayağa kalktığında, bu güç tarihte eşine ender ratlanılan bir biçimde bunu bastırmaya çalıştı. Başaramayacağı da ortaya çıkınca PKK Önderliği ve PKK şahsında tüm insanlığa saldırı ve kara çalmalar furyası başlatıldı. Gerek daha önceki, gerekse daha sonraki anti-propagandalar tümüyle beyinlelerimize işliyordu. PKK Önderi Abdullah ÖCALAN bizzat kendisi bana ve benim gibilerime gerçekleri göstererek insanlığa kazandırmaktadır. Bu kadar büyük suç işlemiş bir olarak yine bu kadar içi boşaltılmış kof, serseri, düşkün birine insanlığı verebilmek için, doğruları gösterebilmek için yoğun bir mücadele vererek rolünü oynamıştır. Faşist Türk devleti bu gerçeği sinesine oturtmasını bilmelidir. Onun yüz kızartıcı yalan ve karalamaları, PKK ve Önderliğinin oynadığı tarihi role gölge düşüremeyecektir. Kendi pis parazit yaşamını devam ettireceğini bilen Türk devletinin gideceği yer tarihin çöp sepetidir. Hiçbir güç ve kudret onu bu sondan kurtaramayacaktır.

Soru: *Son olarak Türk halkına ve askerlere bir mesajınız var mıdır?*

O.K.: Türk halkı, insanlığın onurunu, şerefini, hatta insanlığın kendisini kurtarmak için ve de kendi kurtuluşları için kardeş Kürt halkıyla birleşerek bu cani devletten hesap sormalıdır. Kürdistan halkına karşı yürütülen savaş onun şahsında tüm insanlığa ve de Türk halkına karşı yürütülen bir savaştır. Tümüyle yalan, iftira ve karalamalara dayalı olarak PKK'ye karşı yürütülen propagandalara inanmayın.

Bu cani, barbar güç Türk halkının temsilcisi olamaz, o insanlığın ve de halkımızın düşmanıdır. Onu, insanlık adına kardeş Kürt halkıyla birleşerek yıkmak baş görevimizdir. Türk ana ve babaları yüzlerce örnekten bir tanesi olan örneğimden gereken dersi çıkarmalıdırlar. Askerlik adına cinayet şebekesi içine alınanlar ellerini kardeşlerimizin kanına bulayarak, benim örneğimde görüldüğü gibi çirkin emelleri için çok kötü bir biçimde kullanıyorlar. Anne ve babalar çocuklarının askerliğe alınmasına dur demelidirler.

Asker kardeşlerimiz; faşist subaylarınıza inanmayın. Onlar yalan söylüyor ve sizin ellerinizle kardeşlerimizi katlettiriyorlar. Karşısında savaştığımız kardeş Kürt halkıdır; bizim kurtarıcılarımız PKK militanlarıdır. Ayaklar altına alınan onur, şeref, haysiyetinizi ve de insanlığı kurtarmak için silahlarınızı faşist subaylarınıza çevirin. Sizi de benim gibi kullanmak istiyorlar. Unutmayın ki, faşist subayların yanında hiçbir değeriniz yok. Firar edin, silahlarınızla ARGK'nin saflarına katılın.

- Kahrolsun faşist Türk devleti!
- Yaşasın PKK!

Orhan Kaya
25.10.1987

Yekîtiya Jinên Welatparêzên Kurdistan...

Baştarafı 13. sayfada

ciliğinin, Kürdistan kadınını ucuz emek gücü olarak kullanmasına, ülkesinden göç ettirilmesine ve asimilasyoncu eğitim, kültür politikalarına karşı olunması,

5- Kürdistan gençliğinin sömürgeci orduya alınmasına karşı olunması,

6- Aile kurumunu, kadın köleliğinin ve gerici erkek egemenliğinin alanı haline getirilen feodal ve burjuva anlayışlara karşı olunması; ailenin ulusal kutuluşçu mücadelenin devrimci-yurtsever bir kalesi haline getirilmesi, aileyi demokratlaştırma ve devrimcileştirme mücadelesinde doğabilecek sekter ve yozlaşmacı anlayışlara karşı durulması,

7- En geniş kadın yığınlarıyla bağ kurulması, ulusal kurtuluş siyasetinin kadınların elinde bir silah haline getirilmesi. Kadınların sömürgeci-burjuva ve feodal-komprador değer yargıları ve politikaların etkisinden kurtarılmasının hedef alınması. Kadınların kurtuluşlarının diğer emekçi sınıf ve tabakaların kurtuluşuyla bütünlük oluşturduğunun kavratılması. Bu bilinçle topyekün kadın örgütlenmesine varılması,

8- Kadınların ulusal kurtuluş mücadelesinde üstlendiği rolüne uygun olarak, Parti ve Cephe'nin kadrosal ihtiyaçlarını karşılamanın sorumluluk ve çalışması içinde olunması,

9- Kadınları, sosyal, ekonomik, kültürel, eğitim, siyasal yaşamının ulusal kurtuluş savaşına göre düzenlenmesi, kadınların kendi arasındaki işçi-köylü, aydın öğrenci kategorilere ayrıldığını dikkate alarak bütün bu kadın kesimlerinin ortak sosyal, ekonomik, eğitim, kültür, siyasal örgütlenme ve mücadele sorunlarından kalkarak hepsini aynı çatı altında birleştirmesi ve mücadelelerinin yönetilmesi,

10- Faşist Türk sömürgeciliğinin devrimci mücadeleyi açığa çıkarmak ve kadınları yozlaştırmak amacıyla geliştirdiği dernek, sosyal kurumlar, sendika vb. reformist ve yoz amaçların bu işlevine karşı olunması, bunların kadınlarla bağ kurma, örgütlenme ve diğer birliklerle dayanışmayı geliştirmenin bir alanı olarak değerlendirilmesi. Bu işlevleri içinde bu ve benzeri organları geliştirmekten yana olunması,

11- Şehit, tutuklu ve savaşçı aileleriyle dayanışma içinde olunması,

12- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin temel yöntemi olan silahlı mücadelenin kabul edilmesi, desteklenmesi, birlik saflarından savaşçı ve milis seferberliğinin geliştirilmesi,

13- Silahlı mücadelenin gelişmesine uygun, onu geliştiren ve onunla koordineli olacak şekilde; faşist Türk sömürgeciliği ve onun işbirlikçilerine karşı geniş ve çeşitli siyasi eylem biçimleri içinde olunması, bu amaçla bildiri, afiş, yazılama, toplantı, boykot, yürüyüş, miting, işgal vb. eylemler içinde olunması,

14- Sınıfsal ve ulusal çelişkilerin ürünü olan kadın-erkek eşitsizliğine, bunun ulusal kurtuluş saflarındaki etki ve görüntülerine karşı olunması. Bu amaç doğrultusunda Parti, Cephe, Ordu saflarında Kürdistan devrimci-yurtsever kadınının demokratik mücadeleye çekilmesi ve bu mücadelenin ulusal kurtuluş mücadelesine tabi kılınarak ve onunla içiçe verilmesi,

B- Türkiye devrimci-demokratik kadın hareketiyle; iki halkın bağımsızlık ve özgürlük çıkarlarının eşitliği temelinde en sıkı dayanışmadan yana olunması. Türkiye'de soldan kaynaklanan kadın sorununa sığ, biçimci, yüzeysel, mekanik, reformist yaklaşımlarla mücadele edilmesi, kadınların ant-faşist, devrimci-demokratik mücadelesine katılınması. Türkiye'deki okul ve fabrikalarda bulunan Kürdistan kadınlarını ulusal kurtuluşçu kadın örgütlenmesi ve mücadelesine çekilmesi, bunun örgütsel araç ve kollarının oluşturulması. Anti-faşist kadın hareketinin yararlandığı dernek, sendika vb. alanlardan Kürdistan kadınlarını örgütlemek yönünde yararlanılması,

C- Kürdistan'ın diğer parçalarında ulusal kurtuluş mücadelesinin yükseltilmesi ve halkımızın ulusal birliğinin yaratılması doğrultusunda kadın birliklerinin kurulmasına önücülük edilmesi, bunun örgütsel araç ve kollarının oluşturulması,

D- Ortadoğu halklarının kadın hareketleriyle, anti-sömürgeci, anti-emperyalist ilkeler doğrultusunda dayanışmadan yana olunması ve bu doğrultuda çalışma içinde olunması,

E- Başta ulusal kurtuluş savaşı veren halklar ve sosyalist ülkelerin olmak üzere, dünya halklarının devrimci-demokratik, yurtsever kadın birlik ve hareketleriyle enternasyonalist dayanışma içinde olunması, Kürdistan kadınının mücadelesinin çok yönlü tanıtılması, uluslararası platformlarda Kürdistan kadınının temsil edilmesi, dünya devrimci-demokratik kadın hareketinin Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine desteğinin sağlanması.

★

Impressum:
M. Atar
Gottinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 153
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG.- Bonn
Konto Nr: 1205242100
BLZ: 38010111

Norveç	7.50	nkr.
Fransa	6.-	ff.
İsviçre	2.50	sfr.
İsveç	6.-	skr.
Avustralya	3.-	$
Danimarka	8.-	dkr.
Avusturya	18.-	s.
İngiltere	0.80	£.
Hollanda	3.-	hfl.
Belçika	60.-	bfr.

DEH SALÎYA DAMEZRANDÎNA PKK BÎ ŞÊWEYEKA SERBÎLÎND HAT PÎROZKÎRÎN

Naveroka axafa di şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandina Partiya Karkerên Kurdistan de, bi navê berpirsiyariya PKK li Ewrupa

"... Ev neh sal, mizgînî didin ku tîrêja ku di destpêkê de xwe çirisand, îro xwe qulibandiye agirekî serhildanê ku deşt û beyarên Kurdistanê disojîne. Lê ev gişt li alîkî, bahevhatina hevqas mirovên Kurdistanê ku ji bo yek bawerî û dozê dilê wan lêdixe, bi serê xwe rûdan û bûyereka birûmete. Ev bûyer datîne ber çavan, ku ev gel çuqas hebûna xwe daye pejirandin, ku hebûn û welatê vî gelî dihata jibîrkirin. Di bin van pêşketinan de, tenê îmza yek rêkxistina şoreşgerî heye: Ew jî PKK ye, ku ji hêmbeza gelê Kurd afiriye û berpirsiyarê hêviyên bilind ê vî gelî ye.

"... Gelê me jî domanek jiya, ku heya merheleke bibû biyanê dewlemendiyên xwe. Zanatiya bo welat, ku şeref û namuse û mirovatiya pêşveçûyî xwîna xwe jê re dide rêtin, demekê de li bal me jî gelek sist û jarbû. Pirsa welat, ku mafê gelê me ye û gelê me li ser dije, pir nedihat nasîn.

"... Milletê bênav û xwedî: Gelê Kurd! Belê vê navê didan gelê me, ku gelekî ê kevnartir ji ên dîrokê ye û vê yekî jî li pêşiya çavê mirovatiya pêşveçûyî digotin, ku nimuna bêdengiyeka disoje bû. Gava li Afrîka reş, êl û eşîrên piçûktirîn jî li welatên piçûk bi şêweyeka bextiyar, sitranên serxwebûnê dixwendin û diqîrandin, li Kurdistanê guhên dilan kerr û mirî bûn.

"... Dîrok û sernivîs gelek ji nêzîk bihevre girêdayî ne. Ên ku dîrokên wan nîne, talûnasîbê wan jî nîne. Ên ku dixwazin sernivîsa xwe biguhurênin, necarin ku dîroka xwe biguhurênin.

"... Hin naverokên mêha Mijdarê ên din jî di dîroka me de hene. 17'ê Mijdarê ew roje, ku sala 1937'ê de pêşengê serhildana Dêrsimê Seyit Riza û 13 hevalên wî li bajarê Xarpitê bidar ve hatin xistin. Îro, ku Partiya me dikeve 10 saliya damezrandina xwe, em bi hirmet serê xwe li pêşiya van lehengên bûha ditewênin, di van rojên 50 saliya bidarvekirina wan de.

"... Ne derfete ku mirov rastiya PKK nasbike, gava mirov PKK ji rastiya dîrokî a Kurdistanê qutbike û wusa li PKK binêre. Damezrandina PKK, di dîroka Kurdistanê de, rojeka birûmete. PKK, afirandkarê ji nûhve jiyanê ye. Lê dîroka PKK, ne bes bi sala 1978'ê destpêdike. Ev ne raste. PKK, berpirsiyarê keleporên rind ên dîroka Kurdistanê ye. Ew bendava bilindahiya berxwedana gelê me ye, ku gelê me di dîrokê de pêşvexistiye.

"... Em ne wusa hesan hatin van rojan, ku durîşmên şer û serfîraziyê tên bangdan û herwusa ji herdemê dijwartir. Xwîna bi sedan ronakrewanên şoreşe ku xwîna xwe bo xaka welat rêtine, tivanc û hingavtinên ku li zîndanan û bendexanan dîliyên cengê jiyana, em anîne van rojan.

"... Xebatên komek ji şoreşgeran bin pêşengiya sekreterê gelemperiya PKK rêheval Abdullah OCALAN, îro mîna lehiyekê seranserî Kurdistanê vegirtiye û vê tevgera serxwebûnê afirandine.

"Welatperwerên birêz!

Gava PKK li ser xaka Kurdistanê van pêşveçûnên birûmet afirand, pişta xwe tenê û tenê da gelê Kurd. Baweriya xwe bi hîma gelê xwe anî. Ji bo alîkariyên derveyî, tucaran berê xwe ji xeta xwe nequliband. Dev ji xeta xwe a serbixwe û siyaseta xwe berneda. Em pişta xwe bidin şerê berxwedana şoreşgerî, ku li çiyayên Kurdistanê ên bilind berzdibe. Bi alîkariyên ku emê pêşkêş bikin, emê şer têxin her bosta Kurdistanê û emê welatê xwe ji bo mêtingerên Tirk ên faşist bikin dojeh. Em welatê xwe ê şêrîn û bedew, bikin perçekî cîhanê ê aza û serbixwe, nola bihuşteke..."

Destpêk rûpela dawî de

Helbesta **"Ji bo PKK"** têtin xwendin û dengek bilinddibe, **"Bijî PKK!."**

Bi banga, **"em we giştan vexwendiyê kêliyekê ji bo şehîdên serxwebûna Kurdistan û şehîdên şoreşên cîhanê dikin"**, girsên gel tev radibin ser lingên xwe û kulmên xwe li jor digiwişênin...

Du vê bûyerê, bernama şevê bi sê zimanan tê xwendin.

Pêşî **Koma Sitranan** derdikeve pêşiya vexwendiyan. Helbest û xoşxanên şoreşgerî dixwêne... Vexwendî li çepikan dixin...

Bi navê berpirsiyariya PKK li Ewrupa, nûnerek axafa konevanî bi zimanê Tirkî dike. Dîsa durîşmên awazî bilinddibin. Bi gotinên, **"welatperwerên hêja û vexwendiyên birêz hun bi xweşî hatin şeva pîrozkirina 10 saliya sazkirina PKK"** axaf destpêdike. Dure, **"Bijî Partiya Karkerên Kurdistan."**

Helbesta, **"Me sundxwariye ey Kurdistan / Emê berxwedanê neqşînkin li ser xaka te"** têtin xwendin û hozan **Mizgîn** dest bi xwendina sitranên xwe dike, du pîrozkirina 10 saliya PKK...

Koma Govendê ji bajarê Hamburgê, tevlî cilên leşkerî derdikeve pêşiya vexwendiyan. Çende leyistokên rengareng pêşkêşdike û cih ji bo **Koma Jiyan** berdide. **Koma Jiyan**, berî dest bi bernama xwe bike, dibêje, **"welatperwerên hêja ên Kurdistanê, em we bi navê Koma Jiyan silav û pîrozdikin."**

Bi durîşma, **"Bijî hevgirtina navnetewan"** axafa bi zimanê Almanî destpêdike. Keliyeka dinê, **Koma Govendê ji bajarê Duisburg** leyistokên xwe pêşkêşdike.

Piştî van, axafa konevanî bi zimanê Kurdî têtin xwendin û dure hozan **Serdar** helbestên xwe ên şoreşgerî pêşkêş dike. Kilama bi navê **"Serhildan"** ku bi rêzên **"Îro 15'ê Tebaxe ye / Rojeka nûh lêdixe"** destpêkir, yekderbê eywan dilivêne. Bi hezaran mirov bi yek deng û ji yek dev dibên, **"tolhilan... tolhildan... tolhildan!"**

"Welatperwerên hêja nîha emê tevde temaşa koma govendê ji bajarê Hannoverê bikin" têtin gotin û ev kom derdikeve pêşiya vexwendiyan. Bi govendeka hêja, jiyana civakî a Kurdistanê têtin pêşkêşkirin, dîsa dengê durîşman bilinddibe û li çepikan tê xistin.

Seet dora hijdehûsihûnehan. Bernama şevê ji bo nîv seetê tê birîn.

Birê duwemîn, bi xwendina namebruskên piştigirtinê destpêdike û diyariyên gihabûn şevê tên naskirin.

Bi hêjmara xilbe ji hunermendan, **Koma Berxwedan** diyar dibe. Bi sitrana **"Kurdistanê Kurdistanê"** helbest û kilamên şoreşgerî, dilînî û gelêrî tên xwendin duhev...

Koma Berxwedan ji seetkê bêhtir bernama xwe domand. Dure **Koma Govendê ji bajarê Koln** û hozan **Zinar** payhev derdikevin...

Seet bîstûsisêûsihûneh. **"Emê niha axafa sekreterê gelemperiya PKK rêheval Abdullah OCALAN, di barê pîrozkirina 10 saliya damezrandina PKK de ji fîlma vîdeo şanî bikin"** tê gotin. Hemû mirovên di eywanê de li xwe dilivin û dicivin. Herkesek radibe serxwe û durîşma **"Bijî Serok APO"** tê bangdan. Herkesek keyfxweş û bi şahiye. Û rêheval **Abdullah OCALAN** ji perdê diyardibe. Vê navberê de ên ku li derî eywanê bûn, dibezin hundir, li cihekî bo xwe digerin. Hinek dimênin ser lingan... Ronahî tên vemirandin. Axafa rêheval **Abdullah OCALAN** wusa destpêdike: **"Di vê roja damezrandina partiya me de îsal jî ez ne bi we re me, lê ger ji dur jî be, ku min karî ez vê axafê di şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandinê de ji we re bişênim, ez pir bextiyar dibim..."** Hemû vexwendî bêdeng guhdariya serokên xwe dikin. Bêdengiyeka mezin eywan dike bin hikariya xwe...

Lê bername bi şînoyekê berdewamdibe. Naweroka şîno, di dermafê şerê li Kurdistanê û tewrê hêzên çep ên hevxebatkar û reformîst de ye...

Bernama şevê, bi **Koma Govenda Zarokan ji bajarê Celle** didome û dure, kilama **"Apo hate Hilwanê"** hemû vexwendiyan radike govendê. Gava şeva pîrozkirina 10 saliya damezrandina Partiya Karkerên Kurdistan diqediya, seet ji yekê nivê şevê derbasbibû...

Pirsa Kurdistan, di Konseya Ewrupî de yekcardin bû babêtê gotebêjê

Destpêk rûpela dawî de

hebûn. Civîn gelek bi şahî û bi awakî rind roja çarşembê seet 9'an destpêkir û roja înê dawî bi xebatan hat.

Heyetek bi navê Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan têkilî civînan bû. Heyeta ERNK di civînan de li ser pirsên karker û penahên ji Kurdistanê ma û herwusa bala civînan kişand ser têkoşîna ku li welat pêşdikeve. Axafkarê ku bi navê federasyona mihaciran peyivî, hîma weşanan di civakan de û sextekariya weşanên Tirk anî zimên. Bi hînkar danî holê, ku rojnamên Tirkiyê dibin fermana dewletê de dixebitin. Li ser bêehlaqiya weşanên Tirk rawestiya. Herwusa rojname û weşanên Ewrupî jî rexnekir, ji ber ku ev pişta xwe didin weşanên Tirkiyê û bi vê nolê mirovên Kurdistanê, Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistanê û pêşengê vê têkoşînê PKK, li bal awira gelemperiya Ewrupî de reşdikin û bi vê nolê jî, karguzarî û xizmeta weşanên Tirk û paşverûtiyê dikin.

Berpirsiyarê dewleta Tirk Ahmet Fîdan, ku nekarî tehemmul bike ku pirsa Kurdistan di eywana konseya Ewrupî de ku Tirkiye jî endamê vê konseyê ye, bêtin zimên, bi hêrs xwe berizand hinde encumanên civînê û xwest gotinên wan bi bêşermî bibre.

Berpirsiyarê Komara Tirk, bi bêfihêtî xwest îspat bike, ku "gelek bi navê Kurdan tuneye û zimanê Kurdî jî zaravekî zimanê Tirkiye."

Di civînê de, pirsa Kurdistan bû pirsa navendî û giringtirîn. Bêhtirîn li ser vê pirsê hat peyvandin û encumanên civînê sempatiya xwe bo heyeta ERNK diyarkirin. Axafkarek, ku bi navê CEDRÎ peyivî, bi zimanekî dijwar û hişk berpirsiyarê Komara Tirk rexnekir û diyarkir, ku piştgirtiya gelê Kurd dike û dîtinên heyete ERNK bi tevayî dipejirêne.

Du axafa berpirsiyarê CEDRÎ, raportorekî Almanî bi navê Dagmar Luuk, eşkere piştgiriya dewleta Tirk a faşist kir.

SERFÎRAZÎ Bİ DESTÊ GELÊ KURD BERZDİBE

Destpêk rûpela dawî de

wusa bawer dikin ku wê bikaribin jiyana xwe ji mirinê xelasbikin. Cîhan tev dizane ku emperyalîstên Emrîkî ji xwediyê çekên giran û nûjen bûn, lê gişt li ber berxwedana gelê Vietnamê bêkar man û avê de çûn. Ev talî îro bi serê mêtingerên Tirk jî têtin.

Di van mehên taliyê de, têkoşîna me a rizgariya netewî pêşveçûna xwe li navendên bajarên mezin bi şêweyeka tunde û dijwar lezand. Daku mêtinger bikaribin hîkariya vê pêşveçûnê bişkênin, zora xwe dan operasyon û girtinan. Serî de li bajarê Amadê, li gelek bajarên mezin ji bo girtina welatperweran mêtingerên Tirk operasyon birêvexistin. Daku welatperwerên, Kurd xwe negihênin şoreşê û bên tirsandin, gava tên girtin bi rengê endamên PKK tên şanîkirin.

Lê li hemberê van xebatên mêtingerên Tirk, têkoşîna me a rizgariya netewî hîkariya xwe li hemû heremên Kurdistanê bilinddike. Şerê rizgariyê bilez pêşve dere. Girsên gelê Kurd, ji her demê bêhtir, refbiref xwe digihênin hêzên şoreşê û dikevin nava şerê serxwebûnê. Ji her demê bêhtir, destên xwe davêjin çekan. Şerdikin û bi fîdekariyeka mezin hevkarî û piştgirtina xwe pêşkêşdikin. Ji bo bidestanina serfiraziyê, xwe davêjin nav agirê têkoşînê.

Mayinek li pêşiya kerwanê leşkerî ê d[illegible]in li êrdima Bêtlîsê

Li ser rêya gundê Konalga bajarê Bêtlîsê, mayinek ji hêla pêşmergan hat raxistin. Taliya peqîna mayinê, gelek kuştî û birindar ji kerwanê leşkerî ê dijmin çêbûn.

Roja 18'ê Mijdarê hêzeka dijmin, bi armanca operasyoneka leşkerî xwe kire ser rêya gundê Konalga. Komek ji pêşmergên Artêşa Rizgariya Gelê Kurdistan, jê haydar bû, ku leşkerên dijmin têne gund. Pêşmerge, li ser rêya diçe gund mayinek danîn. Cemsên leşkerî ên dijmin rastî mayinê bûn, yek bi tamamî hilweşiya û şewitî ên din ji birînên mezin girtin û texrîp bûn.

Weke agahiyên berdestê me bûn, gelek mirî û birindar ji hêzên dijmin hene. Mêtingerên Tirk rojnamên xwe de duxuyankirin, ku serbazek miriye 7 jî birîndar ketine. Di nav birîndaran de keyê gund Şahîn Akbaş, ûstegmenê cenderman Rafet Dexerlî, çawişê astsubay Doxan Güngor û astsubay Omer Alp Beşikçî ji hene. Lê weke nûçên ji êrdimê gihan me, tê dêtin ku hêjmara mirî û birîndarên dijmin gelek zêdetire û herwusa serleşkerê Alayê ji tevlî kerwanê bû.

Bi bikaranîna vê livbaziyê li êrdima Bêtlîsê, derdora hîkariya têkoşîna me a rizgariya netewî bi awakî eşkere dorfirehtir bû. Eniyên cengê rojbiraj dorfirehtir dibin. Derbên ku dijmin digire, herweha mezintir dibin.

Êrdima Bêtlîsê, êrdimeka wusaye ku li kêleka welatperweriyê, welatfiroşî jî dijware. Îxaneta ku di dîrokê de Şêx Îdrisê Bêtlîsî nuneriya wê kiriye, îro ji torinê wî Kamran Înan vê îxaneta dîrokî berdewam dike û jê re dixebite, ku potansiyela welatparêz xwe tevlî şerê rizgariya netewî neke. Lewma êrdima Bêtlîsê, ji bo şerê me ê rizgariya netewî, êrdimeka gelek pêwiste.

Piştî 15'ê Tebaxê 1984'ê li herema Bêtlîsê, livbazîkariyeka tunde hat jiyandan. Hogirên şerê berxwedanê ên mezin, li vê derdorê derbên mezin li bêbextiyê û mêtingerên Tirk xistin. Şerekî çalak û jêhatî birêvebirin. Serî de canemergên mîna Ramazan Kaplan, Abdûlkadir Biçim û Alî Uxur, di vê erdimê de bêhtirî 10 şervanên HRK berxwedaneka leheng bilindkirin. Ev berxwedan bi awakî kur, hîkariyên xwe li şêniyê Bêtlîsê kirin. Bêbextên nola Kamran Înan, ku dixwazin îxaneta dîrokî zinde bigrin, rasti hêrs û gira gelê me ê welatparêz bûn. Kin bê gotin, bingeheka xurt ji bo têkoşîna me a rizgariya netewî li vê erdimê jî derkete holê.

Destpêka sala 1987'ê, li ser vê bingehê şerê rizgariya netewî gelek pêşve hat xistin. Bi livbaziyên vê taliyê jî, berxwedana leheng a şehîdên şoreşê, jiyan hat girtin. Êrdima Bêtlîsê, domana bê de wê berxwedanên mezintir birêbixe û derdor wê ji bo mêtingeran bibe tirb û goristan. Di van xakan de, ku bi xwîna şehîdan hatiye avdan, mafê jiyanê ji bo mêtingeran û hevalbendên wan, wê neye hêştin.

Têkilbûnên nav refên ARGK zêdedibin

Pêşmergên ARGK li navçên Girêkamo (Silopî) û Midyadê li bajarê Mêrdinê, taliya xebatên xwe ên li 5 gundan, 56 kes girtin nav refên xwe.

Komek ji pêşmergên ARGK hat gundê Ballikaya navça Girêkamo û civînek çêkir. Piştî ku civîn, bi jêhatîbûn dawîbû pêde, çar kes taliyê xwe gihandin şoreşê.

Herwusa 22 xortên Kurd ji gundên Girêkamo, ku giringbû biçin eskeriya Tirkan, di rê de xwe gihdandin hêzên pêşmergan. Li nêzîkî Girêkamo, hêzên ARGK rê birin û axafên şoreşgerî ji bo van xortan re kirin. Taliya axafê giştan bi dilxwazî, xwestin têkevin nav refên ARGK. Diyarkirin ku, ewê leşkeriya Tirkan nakin û ji bo rizgariya gelê Kurd, wê destên xwe bavêjin çekan.

Dure pêşmergan, 22 xort jî li ba wan, xwe ji cihê rûdanê durkirin. Gundiyek welatperwer, ku ev nûçe ji Girêkamo gihande me, got ku ev rûdan, hîkariyeka mezin li ser gelê derdorê hêştiye. Malbatên xortên ku xwe gihandin şoreşê jî, duxuyankirin ku geleki keyfxweş û bextiyarin bi vê rûdanê.

Têkilbûnên mezintir di nav refên ARGK de, li navça Midyadê pêkhat. Çendek civîn li gundên Kuşluca, Ormaniçi, Kumdere û Kuruçayê çêbûn. Taliya civînan de 30 kesan, xwe gihandin pêşmergan. Lê weke agahiyên gihan me, tê gotin ku gelektir kes dixwazin ji bo rizgariya welatê xwe, xwe bigihênin şoreşê.

Piştî ku li derdorên Midyadê, kiryarên jirek li dijî artêşa mêtingeran û parêzkarên gunden pêkhatin pêde, bi hezaran mirovên me têkilî civînên şoreşgeran bûn. Herwusa bi sedan xortên Kurd, daxwazên xwe bo hatina nav refên ARGK, diyarkirin. Civînên vê nolê, bi awakî tunde berdewamin û di dema pêşiya me de, wê gelek kesên din jî, ji bo refên şoreşê bêne pejirandin.

Li derdorên bajarê Mêrdinê, şerê me ê rizgariya netewî bi hilgavtinên gewre, pêşveçûna xwe didomêne. Tekîliya aktif a girsên gel, di şerê rizgariyê de, rojbiroj zêdetir dibe. Şerê me ê rizgariya netewî, hemû çeperên li pêşiya xwe dişkêne û berdewan dike.

Mirina bi azadî, bêguman ji jiyaneke bindest pîroztir û xweştire

Di sedsala me ya bîstan de, gelên dîl û bindest, şer û cengên xwe berz û bilind kirine. Li hember dagîrker û kedxwarên welêt, şerê xwe pir pêşde birine. Ev sedsal, sedsala şerên gelên hişyarbûyî ye.

Gelkî ji nav van gelan neteweyê Kurde. Neteweyê Kurd, ji bo mafê çarenûsiya xwe, li hember dijminê ax û mirovên xwe, bi lehengî liberxwe dide. Nahêle bêmafî û zordestiya li ser wî, her hebe û berdewam be. Gelê Kurd bi pêşengiya taktîk û stratejiya şerê gerilla, êdî ji ev dîroka bindestbûn û parçebûnê re meydan dixwêne. Ew, bi dirêjahiya çende sedsalan bindest û parçekirî mabe jî, ew dê êdî nahêle ev rewşa wusa berdewam be.

Welatekî wekî welatê Kurdan parçekirî û dabeşmayî, welatê Vietnamiyan bû. Ev gel bi şereke dirêj û navdar, dijmin ji hêlekî welatê xwe derxist û serok Ho Chî Mînh, bi bawerbûna ronahiya rizgarî û serxwebûna gelê xwe, weha digot: **"Ji serxwebûn û azadiyê bi rûmettir tiştek nîne!"**

Ji bo ku mirov di pîrozbûna û xweşiya serxwebûn û azadiyê de bijî, divê ji bo vê yekê bêguman şerbide. Bê berxwedan û şer, fêkiya serxwebûn û azadiyê nayête xwarin. Yên ku bindestî naxwazin, yên ku naxwazin her dem dîl û bindest bijîn (bi taybetî jî di bin destên Tirkan de), giringe bi her awayî li dijî dagîrker û kedxwaran, hunera berxwedan û şer nîşan bidin û wekî Kurdan bibin nimune. Mirovên çê, şoreşger, niştimanperwer, pêşverû û welatparêz di vî şerî de bi dilxweşî û dilxwazî cih digirin. Lê yên newêrek û dilxerab, di ciyê xwe de rûdinin û naxwazin şer bikin. Ev yên neçak û newêrek, an ji ber nezanînê, an jî ji ber hez û naxweziya xerabkirina rehetiya xwe û xefleta xwe, beşdarê vî şerî nabin. Eşkere ye ku ew ji ber sedema berjewendiya rewşa aborî û an jî ji ber tiştên wekî wî, tiliya xwe jî, ji cih nalivênin. Lê li hêla dinê em bi kêf û şahiya serxwebûna Kurdistanê dibînin, ku keç û xortên ku ji bo rizgarkirina welêt, bi dilxwazî û serbilindî di Artêşa Gelê Kurdistanê de cih digirin û her roj refên xwe berfirehtir û bi hêztir dikin û heya xwîna xwe jî didin, ji bo welatê pîroz. Ev destpêkirina rizgarî û serxwebûnê ye. Yên ku dîlî û bindestiyê naxwazin û napejirînin, dizanin, jiyana bi serbestî û azadî çi dilxweşî ye. Ew ji bo vê yekê bi dilxwazî liberxwe didin û şer dikin, ku rojeke berê bigihîjin ew miraz û mabesteya xwe ya şêrîn û bi rûmet. Ew dizanin ku **jiyana bi serbestî û azadî ji jiyana bindestî hezar car bi rûmettire.** Ew dizanin ku serxwebûn jiyane û rastiya azadiyê ye. Lewra ev mirovên çak û bi nirx, ji bo gihaştina vê encamê, herdem bi dilxwaziyeke vekirî û eşkere amade û canfîdakarin.

Ew dizanin û dipejirînin, ku **mirina bi serbestî, bêguman ji jiyana bindestiyê pîroz, xweş û bi rûmettire.**

Dijminê mezin û har!

Îro roj êdî bi şêweyekî gelekî zelal û eşkere û hem jî bi şêweyekî navneteweyî, diyarbûye ku dijminê pêşber û bav û kalan, Tirkin. Ev gelekî diyar û eşkere ye. Lê belê komara Tirkan ji roja avabûna xwe, bi destê xwe kavil û rûxandina xwe jî lêkiriye. Ango vêca pêwistî heye, ku em êdî vekirî bikaribin bêjin dewleta Tirk, hêj di roja avabûna xwe de (sala 1923), bi rikeke bêhempa, bi înkar û wendakirina hebûn û mafê gelê Kurd, bi destê xwe xerabbûna xwe jî peyda kir û anî. Roj û dîroka avabûna vê komara kirêt û kevnare, ji bo me Kurdan divê gelekî eşkere û diyar be. Lewra di dîroka me Kurdan de, bela û qewimandinên herî sitembar û kesnedîtî, di destpêkirina avabûna vê komarê de destpêkiriye û bela û xezeba dijminê dagîrkerê Tirk bi xwe li ser me bariya ye. Lewra îro gelê Kurd **gulleyeke ji luleya xwe derketî, yekser û rast li mejiyê vê dewlet û dolîwgeriya bêhempa teqiyaye û ev gulle bêvegere.** Ew mejî jî bêguherbere. Êdî tu kesekî jî nikare ev çarenûsa ku hatiye serê vê komara Tirkiyê biguhurîne. Şerê serxwebûna gelê Kurd, vê komarê mehkûmê mirinê kiriye. Li ser kavilên vê komarê, dê bêşik û guman Kurdistana aza, serbixwe, yekgirtî û sosyalîst çê û ava be.

Divê em Kurd, berî her tiştî dijminê xwe baş binasin. Rêya rizgarî û serxwebûnê, ji rêya naskirin û kavilkirina vî dijminê har û bêhempa derbas dibe.

Bila qet di vî warî de pirs û guman nebin!

Ma ne Tirkiye ye, ku ev nîrê bindestiya dijwarî kesnedî, ji bo gelê me rewa û layik dibîne?

Ma Tirkiye nîne, ku li ser sitûnên "pêşiyê" dij-Kurd û paşiyê jî dij-sosyalîst damezirîye?

Ma ne Tirkiye ye, ku ger dev ji yek ji wan "peymanên xwe ên pîroz" bigere, ji bingeh dihilweşe û tê xwarê? (**Serinc**: Gelekî hay ji wê 'lîstina demokratiya Tirk' ya vê dawiyê hebin! Ev lîstin ji bo berdewambûna vê komara kevnare û reçeteyeke destnekefî ye! Vaye wusa dixuye ku 'komunistên Tirk' jî, bi şêwe û kêferateke vekirî, ustiyên xwe ji vê komarê re xwar kirine û di vê 'lîstina demokratiya Tirk' de rolê pêşengiyê dilîzin! Hay ji van tiştan hebin!)

Ma Tirkiye nîne, ku ji roja sazbûye, biryara vî tiştî bi xwe daye?

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Çi dilxweşî ji bo wê/wî kesî ku dibêje ez Tirkim!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Tirkek hêjaye tevayê dinê!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Tirk, ew hêz û qudrete ku pêwistiya te pê heye, di wî xwîna bi esl û rûmet, ku di rahên te de diherike de ye!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Gel û neteweyên ku ne Tirkin, tenê û tenê mafê wan ji bo dîl û kolebûna di bin destê Tirkan de heye!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Tirkiye û neteweyê wî, tev yeke bêparçebûne!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Tirkiye tenê ji bo Tirka ye!"

Ma Tirkiye nîne, ku dibêje: "Sosyalîzm li ku derê bê dîtin, divê serî bê perçiqandin!"

Ma Tirkiye nîne, ku rê li hemû çareyan girtiye, ji bilî **"zêr zanit zor zanit, devê tifingê mor zanit!"** tu rêka din nehêştiye.

Ji bilî van "mesaj û mizgîniya komara Tirkiyê ji gelê cîhanê re", yên ku êdî dîtin û bîr û baweriya Tirkan baştir vedikin û eşkere dikin ev in: "Hemû zar û zimanên cîhanî, ji 'zimanê hetawî' (yanê ji zimanê tavê = ji Tirkî) zayine û hatine!" Her wusa jî: "Çi bajarvanî û şaristaniyên li ser ruyê erdê hene, hemû li ber bajarvanî û medeniyeta Tirkan! destpêkirine û hilatine." Heya ew bajarvaniya ku li ser qada Emerîkaya Latînî hebûn, weke Maja, Înka û Aztekan, ew jî, "çirûsandina destpêkirina bajarvaniya xwe, ji bajarvaniya Tirkan wergirtine." Ger mirov dîrok û bi taybetî jî dîroka Tirkan, nizanibe, ma gelo dikare dîsa bawerî bi vî tiştî bîne?

Kurdino!

Werin û hemû bi hev re, derba vebir û dawiyê, li paş ustiyê vê komara mirdar û berate bixin!

Bavê Berzan
Payiza 1987

Ez dixwazim hindek ji zilm û hingavtinên dewleta Tirk a mêtingera faşîst û hov li ser welatparêzên Kurdistana Bakur li navça Botanê nasî gelê Kurdistan û gelên cîhanê bikim.

Melle Xerîp

SERBORÎYEK JÎ LÊDAN Û HÎNGAVTÎNÊN LÎ BAJARÊ ŞÎRNEXÊ

Sala hezar û nehsed û heştê û çaran, di heyva Tebaxê roja 15'ê wê a pîroz de, agirê serxwebûn û azadiyê, agirê şoreşê, agirê serbilindiyê li Kurdistana Bakur pêket. Pêşmergên Kurdistanê yên bin pêşengiya PKK vê agirê serfîraziyê bi gernasî û egîdî pêxistin. Ewan dîrok tevlî Rustemê Zal, Gêw, Kaweyê Hêsinger, Şêrguh û Silahê Kurdî bi vî agirê azadiyê anîn bîra gelê me. Ew kula di nava dilê gelê Kurd de peqiya. Ew evîna me a zer û tûz, a çilmisî geşbû weke gulên bêtin avdan. Li bajar û gundên Kurdistanê de şahiyeka mezin li seranserê welat de belavbû. Ew roj ji bona dayikên şehîdan û mazlumên girtiyan re bû cejneka bilind. Jin û mêr, zarok û mendal, ciwan û kal tevan mizgînî didane hev. Bi hatina vê roja pîroz lewra, roja serxwebûn û azadiyê gavbigav nêzik dibû. Hemû dilşewitiyên welat guhên xwe didan ber dengê radyoyê û dengûbehs digihîştandin hevdu. Mizgînî didane hev û ji nava dilên xwe digotin... oooxweş! Û sedcaran oooxweş!.. Çav û guhên wan lê bû ku, ka kî gotinên xweştir wê ji wan re bîne gund. Rojbiroj gotinên xweştir belav dibûn û dihatin. Digotin, îroj hevqas leşkerên faşîst bi destê pêşmergan hatine kuştin. Roja din digotin, hevqas serleşker û sîxur, cahş û noker hatine kuştin.

Ji aliyê din ve, serî li neyarê tirsonek diariha û têşiya. Bibû weke mirovên bêhiş, gêj bibû û nedizanî çi bike. Rê lê hatibû girtin. Nedikarî tiştek ji hev veqetîne. Mabû heyirî. Lewra hevqas nîr û pîkoliya wî di avê de çûbû. Derewên dikir, hemû derketbûn ser avê. Ew zirtên dikiran, li ber çavê gelê me eşkere bibûn. Vêca nedikarî ê din tiştek bike. Ji ber vê yekê, weke mirovên kor destê xwe dipeland û ki biketa berdestê wî digirt. Dibirin, diavêtin tewilxanên ku hatibûn amadekirin ji bo lêdan û hingavtinê. Bi taybetî kesên welatparêz digirtin û wanan dipelixandin, diperçiqandin. Vêca hemû kesên welatparêz çavên xwe dabûn rêyan, ka wê kengê faşîst wê bên. Wê wan ji mala wan, ji karên wan an ji mizgeftekê derxînin û bibin. Bavêjin bendexanan.

Ez jî yek ji melayên Kurdistanê ê welatparêz bûm û wusa dihatim naskirin. Divî bû ji girtin û lêdana neyarên faşîst û tirsonek dur nemênim. Bêpar nemabame. Lê girtina ji ber rizgariya welat, tiştekî pir bi şerefe... Ez jî ji bo girtin û kuştina xwe amade bûm.

Rojek ji rojên înê bû. Piştî niméja înê, ez li mizgeftê mam. Li dora min hevalekdido hebûn. Mizgeft li ser rêya ku tê gunde. Ji nişkan ve dengê motorekê hate guhên me. Pêre pêre du cemsên leşkerî hatin ber mizgeftê sekinîn. Leşkerên faşîst jê derketin û lib birin ber tivingên xwe. Heryekî cihê xwe girt û rawestiya. Man li hêviya fermana serleşkerên xwe. Min da xwe û rabûm ber wan ve çûm. Ez bi wan re axifîm, da newin mizgeftê. Ji ber ku faşîst qedrê mizgeftan û cihên îbadetê nagrin. Û nizanin. Bi solên xwe ve didin ser cilên nimêjê. Gava ez nêzîkî wan bûm, serleşker got:

— Îmam misin? (Tu melayî?)

Min got:

— Belê mela ezim.

Ji xwe ji kefiya serê min diyarbû ku, ez mela me. Bezîn hatin li min geriyan, lê tiştek neditîn. Serleşker got, mala xwe nîşa me bide. Min da pêşiya wan û em çûn malê. Weke guran girtin malê. Cil, nivîn û firak gişt têkilî hev kirin. Tiştekî kêrî wan bê neditîn. Ez dame pêşiya xwe û birim kirim cemsê de. Kelepçe derxistin û avêtin destên min. Bi bêsimê (telsîz) bi cihan re axiftin. Weke ku mizgîniyek bidin hev, gotin: "eve me mela girt. Em birê ketin. Çavên we li me be." Lewra neyar, carna ji siha xwe jî ditirsiya.

Em bi rê ketin. Tu pirs ji min nekirin. Min jî tiştek ji wan nepirsî. Lewra li nik wan tişteke mezine ku Kurdekî bigrin û kelepçe bikin. Lê li nik min û li nik hemû Kurdên welatparêz girtin an kuştin, ne tiştek hevqas mezine. Vêca kuştin û girtina di ber welat de, ji xwe dest herkesekê jî nakeve; ev şerefeke mezine. Dema em gihan cihê wan, pêşî serbaz peyabûn. Dure çekên xwe bi destên xwe girtin û tiliyên xwe danîn ser tetîkan û sekinîn. Ez jî peya bûm. Bi rihetiya xwe min qesta deriyê merkeza leşkeran kir. Serbaz li dora min bûn; li pêşiya min, li paş min di meşiyan. Min xwe weke kesekî gelek mezin didît. Bi nefsa xwe ez gelek mezin bibûm. Gavbigav maneviyeta min xurt dibû. Lewra ez gelek bawerbûm ku, ev şer ê din namire. Ev şer nayê temirandin. Derîkî mezin ji hêsînî vekirin. Min dehfandin pişt vî deriyî. Derî li min dadan, lê destên min jî vekirin. Mezel vala bû. Tukes tê nebûn. Min kefiya xwe ji pişta xwe vekir û raxist. Nimêja xwe a esrê kir. Piştî qasekê dengek ji derî hat. Derî vebû. Ez derxistim û birim mezeleke serleşkeran. Serleşkerê ku ez girtibûm got:

— Tu dizanî bo çê me te aniye?

— Ne!..

— Emê te rêkin "sikiyonetim (girêdana awarte= orfî îdare)'ê." Ka te pere hene? Divê tu perên rêya xwe û serbazên digel te bên, bidî.

— Hewe derfet neda ez ji xwe re peran bênim. Perên min niha nînin.

— Başe, ka em çawa bikin?

— Tu dizanî.

— Ezê hindek pere bidim te. Dema tu vegerî, dîsa li min vegerine.

— Ez perên te nagirim. Heke ez venegerim, perên te wê bimînin ser min. Eşkereye ku gelek diçin û dîsa nayin. Ji ber lêdan û hingavtinan dimrin.

— Tiştên wusa nînin!

— Ez bi xwe bi vê nolê dizanim.

— Bes bipeyive!

Ez rawestiyam. Tiştên min, weke cuzdan, seet û yên din, hemû tiştên min ji min girtin. Dîsa ez birim xistim mezela berê de. Min wê şevê li wir derbaskir. Ez li ser betonê razaham. Tu xwarin ji nedan min, ez birçî mam. Beyanê, seet dora heştan derî vebû. Yekî tiştên min anîbûn, da min. Kelepçe avêt destên min. Ez dam pêşiya xwe. Du Romiyan (Tirkan) ez birim xistim cemsê. Berê xwe dan bajarê Mêrdînê. Piştî çend seetan em gihan Mêrdînê. Perên rêya min û yên xwe ji min sitandin. Ji xwe, ji xwe re perê neanîbûn. Perên xwe jî ji min girtin. Gava em gihan Mêrdînê, em pir birçî bibûn. Ji bo xwe ez birim aşxanekê. Yekî destê min ê çepê vekir. Destê rastê girêdayî ma. Paşê destê min ê rastê, serbazek bi destê xwe ê çepê ve girê da. Xwarinek ji me re hat. Me xwarin xwar. Perên min yên mayin jî, ji berîkên min derxistin. Perên aşxanê jê dan. Dîsa ez dam pêşiya xwe. Me da nava sukê. Em çûn. Ji vî serê bajêr, ez birim wî serê bajêr. Em çûn nizamiya alaya cendirman a bajarê Mêrdînê. Yek-du kes din, ketin du me. Ez xistim eywanekê. Pişta min dan dîwarekê. Du kes li nik min sekinîn. Ewraq birin cihekê. Hîna serleşkerên cunta faşîst ji wê ve hatin. Serleşkerek (albayek) got;

— Te çi kiriye?

Paşê dest bi dijunan kir. Weke devê xwe ê gemar xebar da û dîsa got;

— Bêje ka te çi kiriye?

— Min çi nekiriye. Çiye gunehê min ez nizanim.

Dîsa dest bi sixêfên neqenc kir. Min bersiv neda wî. Got;

— Xebernedan ji xwe bûye karê we!

Xwe ji cem min dur kirin. Qasek pêçû ewraqên min ji jor ve anîn. Carek din ez dam pêşiya xwe. Anîm ber erebekê. Erebe amade kiribûn. Ez siwar kirim. Li ber pencerê runiştim. Serleşkerek qîrkir serbazan got; "wî bidin piştê!" Min rakirin birim piştê. Min nedizanî dê min kuve dibin. Berê min dan rêya bajarê Diyarbekrê. Hinekê em çûn berê erebê zivirandin dan aliyê bajarê Qiziltepe. Em hatin gihan hindava tugayê. Berê erebê dan nava tugayê. Li cihekê em rawestiyan. Ez peya kirim. Çavên min vekirîbûn. Aliyê avayiyeka mezin ve birim. Serbazek ber bi aliyê me ve bazda. Hat û got; "Zu çavên wî girêbidin! Çav vekirî qedexe ye." Kefiya min li pişta min bû. Ji pişta min vekirin. Çavên min hişk girêdan. Ez ber bi wê avayiyê ve birim. Min dizanî ku em nêzîkî wir bûn. Qesekê em man. Dîsa berê min zivirandin. Ez dam ser rêyekê. Ez birim. Ez hêj hînî koritiyê nebibûm. Min nedizanî ez çawa bi rê ve herim. Ez serhev, diketim. Serbazan ez radikirim. Min we dizanî ku, min jor ve dibin. Ez birim bereqekê û dam destê zebaniyan. Birek ji faşîstan li ser serê min kombûn. Heryekek ji alîkî, dest bi bi zilm û sixêfan kirin. Weke ku pez bikevê nava revdek gurên birçî de, lêdan li min kirin. Ji aliyê din ve jî, dijun û kîretî dikiran. Li dora min civiyabûn û tehdît dibarandin. Perê ji her digotin: "Tu Apociyî!" "Hun serbazan dikujin û ser de jî dibêjin em misilmanin. Hun Ermenîne, gawirin. Xwîna we gemare. Ka bêje te çend serbaz kuştine?" Min ji xwe re got: "desthilanîn li min pîroz be." Bi sistî min bersiv da.

— Xudê dizane.

Yekî got:

— Xudê çê dizane!

— Xudê hertiştî dizane. Yên ku serbazan dikujin, avaye li çiyane. Ne li ber destê wene.

Dure nehiştin ez gotinên xwe bêjim. Yekî got:

— Niha gelek têhnbûye.

Çû av anî û got:

— Ha ji te re!.. Avê vexwe!

Ez pir têhnbibûm. Min dizanî ne ave. Heye ku mîza wî jî bû. Min got:

— Ez têhn nebû me.

Kirnekir nekarî bide min. Min destê xwe lê da û rijand. Dev ji min qeriyan. Tiştên min ji ser min girtin. Seeta min, cuzdana min, kefiya min û tiştên heyin birin. Pateke cilkên leşkerî anîn. Çavên min pê girêdan. Ez bi cihekê ve birim. Deriyek vekirin. Avêtim pişt derî. Li wir yekî rahişte destê min. Ez birim li nik yekî din, dam runiştandin. Dest bi pirsan kirin. Hêdîka digotin;

— Te ji ku derê anîne? Sucê te çiye?

Min bersiv neda. Min wan nedidît. Çavên wan jî girêdayî bû. Lê belê ji zu ve li wir bûn. Hînbibûn xwe bilivênin. Hinek ji wan heştê, hinek şêşt û hinek jî kêmtirbû ku, ew li wir bûn. Bereqe pîvabûn. Dirêjahiya mezelê 5 metre, firehî 3 metre bû. Neh kes têda bûn. Sê kes gelek hatibûn îşkencekirin. Gelek lêdan xwaribûn. Bi rihetî nedikarîn rabin ser piyên xwe. Gava dixwestin rabin, milên wan dihat girtin. Bi vî awahî radibûn serxwe. Ez heftekê li wir mam. Pirsyarî ji min nekirin. Rojekê ji dergehê ve navê min xwendin. Min bersiva xwe da. Ez der anîm. Darek dirêjî destê min kirin. Min pê girt. Ez birim cihê ku tiştên min ji min girtibûn. Li ser sêlima ber derî, dengê yekî hat; "We çima niha wî aniye?" Serbazan got; "Emê tiştên wî bidinê û dîsa bibin cihê wî, gava ekîp bê emê wî rêkin."

Cila li ser çavên min leşkerî bû. Situr bû. Li ser pozê min girêdayîbû. Ji bin re, min dikarî ber piyên xwe bibînim. Min lingê yekî dît. Sivîl bû. Kesekî kurt bû. Pantorê bedlekê lê bû. Qundurek şîn û gorek sipî lingên wî de bûn. Tiştên min dan min. Dîsa ez vegerandim, anîn cihê min ê berê. Hevalan got:

— Çi gotin te?

— Ti negotin min. Tiştên min dan min. Digotin ekîp bê, emê rêkin.

— Wê te bibin ser rêkê û wê te berdin.

Lê min bawer nekir ku, wusa bi hesanî ji destê faşîstan ezê derkevim. Ez mam hêviya derî, ka kengê wê deng jê bêtin û bakin min. Piştî nîvro derî vekirin. Ez derxistim û anîm xistim dolmuşekê. Ekîbek tê de bû. Şeş serbaz, serleşkerek û du polîsên sivîl, tevlî şofêr tê de bûn. Gava ez anîm, çavên min girêdayî bûn. Destên min bi sencîrekê hişk girêdabûn, û dabûn pêşiya xwe. Em ji tugayê birê ketin. Em gihan rêya "îpek"ê. Dolmuş qasek ajotin. Hevalan gotibû ê te berdin, lewma tiştek ji te nepirsîne. Lê min bawer nedikir. Min dizanî ku, ev der ne cihê yekî weke mine. Diviya bû min bibin cihekî pir nexweştir. Ez nêzîkî bajarekê kirim. Min baş nedizanî, ew der Mêrdînê an Qiziltepe ye. Yekî ji yên sivîl gote serbazan: "Wî dirêj bikin! Da tu kes wî di nava erebê de nabîne. Heye ku nasên wî hatibin van deran." Ez di nava erebê de dirêj kirim. Di nav xwe de xeber didan. Paşê em gihan bajêr. Li cihekî sekinîn. Şofêr bi zimanê xwe ê Erebî gote yekî; "Bêje mala me bila nemênin hêviya min. Heye ku ez vê şevê nayim."

— Înte tiroh Diyarbekir? (Tu diçî Diyarbekrê?)

— Îlel Urfa. (Na heya Urfa).

Lê min dizanî ne we ye. Em bi rê ketin. Ez dîsa dirêj kirim. Ji pencerê min hinek avahiyên sipî dîtin. Min zanî ku ez li Mêrdînê me. Berê min dan rêya jêr. Yekî ji yekî pirsî:

— Em Midyadê re herin nêzîkê an ji ser rêya "îpek"ê?

— "Îpek"ê re çêtire.

Berê me dan rêya bajarê Nisêbînê. Ajotina xwe domandin. Ew di nav xwe de dikenîn. Sitranên bi Tirkî digotin. Ez dirêjkirî mabûm. Bêhna min pir teng bibû. Min xuh dabû. Min digot qey ezê bifetisim. Min destê xwe avête yekî:

— Ez fetisîm!

Ez rakirim. Çi bi min bibû ez nizanim. Lê ez gêj bibûm. Paşê ez runiştim, qasek din hişê min hate serê min. Em hatin gihan bajarekê. Ma gelo ev kîjan bajar bu?.. Belê belê, ev Cizîra Botan bû. Em gihabûn Cizîrê. Li ser çar rêyê erebe sekinî. Zarok hatin dora me girtin. Gotin hev; "Vaye yekî girêdayî tê de ye." Serbazan berdan wan. Bela wan ji erebê kirin. Hatin dîsa ez dirêj kirim. Nehiştin veca tu kes min bibîne. Ez di wê rewşê de mam. Çûn ji xwe re cixare û tiştên din kirîn.

DÛMAHÎK HÊJMARA BÊ DE

Dizê encûra payîzê diyar dibe

Cankurd / 1987

Armanca min ji vê gotarê ne parastina PKK ye ji gotin û devavêtinên Komkarê, ji ber ku PKK dikare xwe bi xwe biparêze û wan gotinên nerast û pûç serrast bike.

Armanca min ji vê gotarê ne beredana ser Komkarê ye, ji ber ku peyayekî Kurd ê li Almaniya û bi nav û deng (A. Saydam-Beko), yê ku ciyekî bilind di Komkarê de bi dest xwe ve aniye, bi xwe siyaseta Komkarê a nerast pûç kir.

Lê armanca min ewe, ku bi zimanê gelê xwe dav û lîstikên ku li dervey Kurdistanê, ji hêla hinde kesan ve tên lîskandin bidim xweya kirin û ji ber ku "Bexwedan" li gelek deran û welatên ku Kurd lê hene belav dibe, hêviya min mezine, ku ev gotara bigihîne piraniya wan xwendevanên ku dixwazin zanibin, ka çi li Ewrupa tê gotin û kelandin.

Ev xweriswakirina peyayekî namdar çawa pêkhat?

Di dawiya meha çêriya pêşîn de (meha çuyî de) li bajarê Koln, di xaniyê DGB (Hevgirêdana Sendîkatên Almanî) de civîneka bi req û peq hat çêkirin. Têde mirovê Komkarê li singê komîteya civînê rûniştibû, li rex wî hinde kesên Alman ji partiya Keskan û hinde komikên ku xwe civakî û mirovî didin naskirin. Di civînê de dora 60 kesî ji Komkarê hebûn. Berî civînê kesên Komkarê û yên DDKD nedihêştin dost û piştvanên PKK derbasbin eywanê, lê piştre gava wan dost û piştvanan daxwaza xwe ji mirovê Sendîkatê re diyar kirin, êdî dergevanên ku ji Komkarê û ji DDKD piçekî sistbûn.

Di destpêka civînê û heya dawiyê, van "Kurdan" gotinên xwe dij PKK kirin, kesekî ji wan dev navêt cunta faşist a ku xwîna gelê Kurd dimêje. Wan û Almanan ji hevdu re didan çepikan û piştgirtiya hevdu dikirin. Rast û nerast bi hevre bûn.

Serokekî DDKD'ê bi navê O. Tuku, xwe bi rengekî "pir" demokrat dida naskirin. Te digot belkî DDKD çi caran xwe mîna komeka marksist-lenînîst nedaye naskirin. Gava ez dibêm demokrat, yanê ne demokratiya bindestan û azadîxwazan, lê demokratiya ku li Ewrupayê tê lêvkirin. Demokratiya ku zordarên Tirkiyê lêvdikin.

Heywax rebeno! Heywax dilo, jaro! Evê me bigihînin kîderê?..

Peyayê Komkarê, nedixwest ku civîn li ser Kurdistanê biaxive û gava kesekî bala Almanan dibir ser rewşa ku îro li Kurdistanê heye, pîreka ku nûnera Keskan bû digotê: "Em nehatine li ser Kurdistanê biaxivin, em dixwazin PKK di vir de rexne bikin." Peyayê Komkarê jî jê re dida çepikan û digot: "Em komelekî li Almaniya ne, di vê civînê de emê tenê şerê PKK bikin û çi dema me ji bo rewşa ser Kurdistanê re niha tune ye."

Piştî ku gelek şerê PKK hat kirin pêde, miroveki ji Tevgera Namîbiya bi Îngilîzî axaft û got, ku "eve rewşa hemû tevgerên azadîxwaz li cîhanê û dijminên gelan tevgera xebatkarên Namîbiya jî mîna karê kesên terorîst dibînin" û ji civatê xwest, ku civat xwe bi agahdariyên li ser Kurdistanê mijûl bike. Wergerandina gotina wî ji aliyê pîraka Keskan bû. Lê mixabin ne wê rast wergerand û ne jî daxwaza wî bi cih anîn.

Mirovekê çepê Almanî gelek caran xwest, ku li ciyê şer dij PKK'ê bête kirin, divê mirov daxwazê ji dewleta Almanî bike, bo vegerandina pere û tiştên ku ji karkerên Kurd û ji Komîtên Kurdistanê hatine standin. Lê kesekî guh neda daxwaza wî mirovî.

Pîremêrekî Alman rabû serxwe û got, ku dijheviya biyaniyan li Almaniya zerarê digihîne wan teviyan û loma divê civîn bixebite, bo dîtina bingeheka dirust bo berhevdana wan biyaniyan û bi taybetî Kurdên ku li vê dawiyê dij hevdu derketine. Lê gotina wî ji avêtin paş guhan û dîsa jî şerê xwe dij PKK berdewam kirin.

Zimanderê Sendîkatê got, ku pêwîste mirov danûstandinê û bi hevre peyvînê dirust bike. Lê mixabin wê çawa hevpeyvîn û danûstandin li ser PKK bête kirin, bêyî PKK. Raste hinde dostên dora PKK gotinên xwe gotin, lê çi caran bi wê kurtiyê û civîneka wilo de danûstandin nayê destpêkirin.

Mirovekî navsalî rabû ser xwe û got, ku wê baştir be civîn bibe civîneka agahdariyê û mirov hewcedarê gelek tiştane, ku li ser Kurd û Kurdistanê zanibe, bi taybetî piştî diyar bû, ku ên Olof Palme kuştine ne Kurdin... Wî mirovî got, ku ew ji Partiya Sosyalîsta Almanî ye û dixwaze bêtir xwe agahdar bike.

Lê dîsa jî kesekî guh nede daxwaza miroveke, ku dixwest bêtir li ser gelê me û li ser xebata komeleyên Kurd bibihîse.

Gava yekî, berê endamê partiyekî kevinperest bû, got: "PKK komeka mirovkujane û têkiliyên wê bi MAFIA re hene," ên weke Beko û Tuku ji wî re li masê didan û kêfxweş dibûn.

Welhasil... Belengazê Beko nizanî bû çawa bala mêhvanan bikişîne ser axaftinên xwe yên ku tijî kîn û dijminahî, li ser PKK. Dikir ku PKK bi carekê ne pareke ji tevgera netewî Kurde û tenê komikeka mirovkujane û dervey xebata gelê Kurde. Li dawiya gotina xwe jî, got ku polîtbûroyê (encumana ramyarî) PKK bi dijmin ve û bi MIT'ê Tirkî ve girêdayî ye...

Êdî dost û piştvanên PKK nema dikarîn bi kesên mîna wî re biaxivin, rabûn û ji civînê derketin...

Lê Kurd dibên: **"Dizê encûra payîzê diyar dibit."**

Roj derbas bûn, rêveçûneka karkerên Kurd ên ku piştgirtiya PKK dikin li Bonnê çêbû. Wê rojê televisiyona WDR a Almanî danûstandinek bi xortekî Kurd re yê ku di rêçûnê de bû çêkir. Li ser rewşa PKK û xebata Kurdan li dervey welêt kir. Xortê Kurd hema gotinek li ser Komkarê nekir û şerê kesekî nekir. Lê gava televisiyonê pirs ji Beko kirin, ji xwe re delîve (firset) dît, ku careka dî dij PKK biaxive û ji bîra kir, ku wî li civîna Kolnê gotibû, ku PKK girêdayiyê MIT'ê Tirkaye û hevalbendê dijmine, gava pirsvan ji wî pirskir "Ma PKK çi dixwaze?" Wî bersiv da, ku PKK tenê serxwebûna Kurdistanê dixwaze û dibêje an Serxwebûn an jî netişt.

Gelo ma gotinên te yên ku li civînê li kîderê man? Ma ev ne riswabûne? Gava pirsvan ji wî pirskir, "ma Komkar dikare bi PKK re bixebite", got: "Bi carekê ne, heya PKK polîtîka xwe diguhêre û PKK bi zorê bawer dike." Gelo çawa PKK polîtîka xwe ya rast di Kurdistanê de biguhêre? Ma daxwaza gelê Kurd ne serxwebûne? Ma serxwebûn bê zor wê çawa bê? Ma çima hun piştgirtiya zorê li parçeyên Kurdistanê yên din dikin? Ma ne hun bûn ên ku ji sibê heya êvarê, ji bo PDK-Îran û ji PUK re piştgirtî dicivandin û kovar û pirtûkên xwe bi deban û cilên pêşmergan dixemilandin?

> *"...Gava mirov rexnekê li hêzeka Kurdî dike, mabest ne ewe, ku mirov vê hêzê tune bike...*
> *"...Ewên ku hêj tênegihêştine Kurd çi dixwaze, bila li mala xwe rûnin... û ewê ku têkoşînê dike, wê hertim hevalê şoreşê be û şoreş hertim hevalê wî ye."*

Li ser vê de jî got, ku Komkar û siyaseta ku ev piştgirtiyê jê re dike, dixwazê bi Tirkan re hevwelatiyê pêkbêne û gava nebû, wê îcar bo serxwebûnê bixebite. Kuro ma ev raste bo gelê Kurd? Çîma em bo mafê xwe ji destpêkê de nexebitin? Gava Tirkên xwe çep dibînin, xwestin piştgirtiya me bikin, bila bên, wê demê tevwelatî bixwe çêdibe.

Beko got, ku di van salên dawiyê de hinde guhartinên tektîkî li ba sermîriya (hukumeta) Tirkiyê pêkhatine, lê negot bo çi di van sê salan de ev guhartin pêkhatine û ne berî niha... Ma wî ji bîr kir, ku di van salan de lêdanên peşmergan û şoreşgeran li hemû bakurê Kurdistanê çêdibin û polîtîka Tirkan dixînin bin zorê. Raste ku ev guhartinên ku pêkhatine tektîkî ne, lê emê bê xebata PKK çawa li dij van tektîkan rawestin?

Kurd dibên: **"Ez dizanim av di ser çi re dihere, lê nabêjim."**

Gelo! Weke çawa Beko ketiye şaşiyeka mezin, wilo jî siyaseta sermîriya Tirkî jî ketiye nav siyaseteka şaş. Di vê rêportajê de, gotin li ser parêzkarên gundan jî çêbû. Serokekê cehşikan got, ku Tirk tiving û peran didin wan, bo dij PKK rawestin û diyar bû, ku wî sercehşikî hêriş biribû ser gundekî dî û zordarî li gundiyan kiribû. Loma PKK hêriş ser mala wî kiribû. Ew jî bi xwe xwediyê şeş gundanê. De bila Beko bêje çawa PKK hêriş ser mirovên belengaz dike, ewên ku çi caran tivinga dewletê ranakin û qebûl nakin, ku bibin cehş? Kuro ma kê raste? Ew mirovê ku bi xwe cehşe û xwefiroşe an rojnama Komkarê gava dibêje, ku "PKK lêdanek li gundiyên ku tivingan hilnagrin daye?"

Ez dibînim, ku kesên bo gelê xwe dixebitin, divê berî hertiştekî li şaşiyên partî û komela xwe bigerin û wan serrast bikin. Komkar û ên din jî dikarin xwe rast bikin û ji wê siyaseta çewt derkevin. Ma çima Alman Beko dixwazin û pêre li ser PKK diaxivin? Çima ew, ji PKK yekî naxwazin? Ma çima Beko li ser xebata gel û komela xwe naxive û hema destpêdike, bi şerê dij PKK? Û ser de jî di televisiyonê Almanan de... Profesorekî ku di rûniştinê de hebû got, ku piraniya piştgirtiya Tirkiyê ji welatê Almaniya ye.. De başe, wê çawa bêtin veşartin, ku Almaniya piştgirtiya Tirkiyê dike û eger em tev vê dizanin, emê çawa dij xebata ku îro li Kurdistanê dibe derkevin?

Gelê me dizane, kî şaş dibore û rêya kê xware. Lê divê heryek bêje, ne tenê em bo biratiyê û hevkariyê bang bikin. Biratî û hevaltî berî hertiştekî bi rêya rast û xebata dirust tê.

Ez dibînim, ku niha delîveyek mezin li pêş Komkar û ên din heye, ku vegerin rêza şoreşa gelê Kurdistanê, gava berî parçeyên din ên Kurdistanê piştgirtiya xebat û şoreşa bakurê Kurdistanê bikin. Gava ew li xwe vegerin û dij şoreşê dernekevin, wê gelek hesan be, ku mirov navbera wan û PKK baş bike. Ji ber ku PKK tenê şertekî qebûl nake, ew jî rawestandina şerê çekdariye.

Gava pirsvan ji Beko pirsiya, ma gelo çi hêvî di sermîriya piştî hilbijartina îsal de hene, got: "Na!" De başe, gava çi hêvî tune be û şerê çekdarî jî zûye û xebata serxwebûnê niha neraste, tenê hevwelatiya we û Tirkan pêwîste, ma bo çi hun xwe hêzekî şoreşger dibînin û çima hun xwe Kurdistanî dibînin?

Ma eve Sosiyalîzm?

Di destpêka reportajê de, gava pirs ji hinde hevalên Komkarê hatin kirin, wan got, ku li Tirkiyê û Kurdistana Tirkiyê mafê mirovan nîne û loma em hatine vir. Lê gava pirs ji Beko hat kirin li ser xebata dervey welêt, got ku Komkar tevgereka ji karkerên ku bi peymana Tirkî-Almanî bo kar hatine, pêdabûye. Ew ne sazûmaneka li penahiyê ye. Gelo çawa hevalên te dibên, ku ewan ji ber zora Tirkan hatine û tu dibêjî, ku li gor peymanên mîrî, Kurdên Komkarê hatine? Mabesta Beko ji vê çiye? Ew dixwaze bo Tirkan bêje, ku em Kurdên bakurê Kurdistanê li gor peymanan hatine, nereviyane û ne jî dij dewletê ne. De bihêlin em jî vegerin welatê xwe û xebata xwe ya polîtîkî li rex ên din bikin. Eger mabesta Beko ne eve, çiye?

Ezê pir kêfxweşbama, eger peyayekî DDKD jî bixwestina wê danûstandina ber televisiyonê, ji ber ku ew ji Beko zûtir dikevin xwarê û şaş dibin. Hema ez yekê bêjim:

Li bajarê Bonnê, civîneka Almanan û Kurdan çêbû. Têde hinde Ermenî û Asûrî hebûn. Gava ê Asûrî li ser Asûristanê axivî, got ku Kurdan Asûristan zeptkirine û gelê Asûrî xistine bin destên xwe û wilo jî li Ermeniya kirine, mirovê DDKD (O. Tuku) ji wan re li masê dixist û piştgirtiya wan dikir.

Ma gelê me yê ku li Kurdistanê, dizane çi li dervey welêt li ser pişta wî tê lîskandin û gerandin?

Eger ez nebêjim, tu nebêjî, em nebêjin, wê kî bêje û çarika reş biçirîne?

Bo berhevhatina hêz û komeleyên Kurdan ên dervey welêt, divê bingeheka dirist û paqij hebe. Bona vê yekê:

1-Daxwaza gelê Kurd îro û sibe û hertim, serxwebûna netewî û yekbûna axa Kurdistanê ye. Ne otonomî, ne konfederasiyon û ne jî mafên kulturî û civakî ne.

2-Maf tê standin û naye dayîn. Zor û têkoşîna çekdarî vê armancê bicih tênin.

3-Yekbûna netewî, di hundirê Meclîsekî Netewî Kurdistanî de, bi şêweyekî demokrat û dirist, gaveka giringtirîne di vê koçbera dîrokî de. Ev, kar û barê hemû komik, komele, partî û hêzan e, ên ku bi rastî û dilsozî xwe bo rizgariya gelê Kurdistanê amade dikin.

4-Xwe rexnekirina partiyan, komelan û komikên netewî, rêya rasttir û baştire bo berhevhatina netewî. Lê bila em xwerexnekirina hêzekê ji xwe re nekin delîve û dav bo wendakirina wê hêzê an wan kesên ku xwe welatî dibînin.

5-Di nava gelê me û dijmin de, tu rê û cih ê din bo kesan, komele û hêzên Kurdî nînin. Dervey van bend û daxwazan, kes nikare bêje xebata min xebateka raste. Loma divê gelê me tev li dij wan derkeve, heya ew xwe rast dikin û tên ser rêya gel.

Gelî bira û xwendevanan!

Gava mirov rexnekê li hêzeka Kurdî dike, mabest ne ewe, ku mirov vê hêzê tune bike. Lê gava ew hêz bi xwe rexna xwe bike, wê baştir û diristtir be.

Niha em bûne çar parçe û di her parçeyekî de bûne deh parçe. Ev jî tev ji bin seriyê van siyasetên çewt û şaş derdikeve. Ên ku Kurdistanê dixwazin û jê re naxebitin pirin, lê ên ku dixebitin û şaş diherin, divê xwe rast bikin, ji ber ku ev ne lîstika zarokan e. Ev maf û daxwaza gelê me ye: **An Kurdistan"e "an neman"e.**

Ewên ku hêj tênegihêştine Kurd çi dixwaze, bila li mala xwe rûnin û weke serokê PKK ê qehreman gotiye: "Bila rûnin û duayên xwe li me bikin."

Lê ewê ku dibîne, daxwaza gelê Kurd mafekî mirovî ye û bê şerê çekdarî û xebata gel bi destan ve naye û xwe bo vê armancê dilivlivîne, kefteleft û têkoşînê dike, wê hertim hevalê şoreşê be û şoreş hertim hevalê wî ye.

DEH SALİYA DAMEZRANDİNA PKK Bİ ŞÊWEYEKA SERBİLİND HAT PÎROZKİRİN

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENİYA RIZGARİYA NETEWA KURDISTAN

Hinde kêlî ji Şeva Berxwedana Netewî a Kurdistanê

Beri niha bi neh salan, 27'ê Mijdarê 1978'ê damezrandina **Partiya Karkerên Kurdistan** hat danezanekirin. Deh saliya damezrandinê, roja 28'ê Mijdarê 1987'ê li bajarê Düsseldorf welatê Almanya, bi navê **Şeva Berxwedana Netewî a Kurdistanê** hat pîrozkirin. Dora 8.000 welatperwer û demokratên biyanî beşdar bibûn.

Ji bo destpêkirina şeva pîrozkirinê hêj 2 seet mabûn. Dora seet 14'an girsên gel tevlî bangkirina durişman ref bi ref hatin. Girsên gel ên ji bajarên curecure dihatin, xwe li pêşiya deriyên eywanê lihevcivandin.

Seet dora şazdehan. Welatperwer û vexwendî, hêdî hêdî diherikin eywanê...

Di vê navberê de gelek kes xwe li dora standa Serxwebûn'ê dicivênin. Li ser serê standê (masa agahdariyê) nivîsta **Serxwebûn** daleqandiye. Li dora standê, wêne û afîşên 10 saliya PKK rêzbirêzin. Dor xemilandine. Li kêleka **Serxwebûn**, rêkxistinên bi navên Kivilcim, BWK, Av. Dev-Genç, Işçi Gerçexi û Hêviya Gel ji standên xwe vekirine.

Bi hezaran mirov, rewşa nasên xwe dipirsin, silavan lihevdikin. Ji mêje hevdu nedîtine. Hisret û bêriyên xwe tênin zimên, digel hev dipeyivin. Herkesek bextiyar û dilovane. Kefxweşî û şahî ji çavan têtin xwendin. Rû bi ken û geşin...

Seet dora şazdehûnîve. Vexwendî derbasî eywana pîrozbayiyê dibin...

Eywana pîrozbayiyê bi taybetî hatiye xemilandin û zînkirin. Li pêşberê eywanê ala Eniyê, dure bi rêzê, wênê serok APO, amblema PKK û li dorê şehîdên PKK ên komita navendî û ala Artêşê li bahevin. Li aliyê din afîşên 10 saliya PKK derdor xemilandine. Çardorên eywanê bi wênên şehîdên serxwebûnê hatiye kemilandin...

Seet dora hivdehan. Girsên gel ref bi ref dikevin hundir, herkesek li ciheki rûdine...

Endamên sazkirina şevê cih şanidikin. Eywan tijî dibe. Lê hêj ên têne hene...

Seet dora hivdehûbistan. Şeva pîrozkirinê destpêdike, perde vedibin. Eywanê de cih nemaye. Sê axafkar peyda dibin: heryekek bi zimanekî, Kurdî, Tirkî û Almanî, digel dengên durişman, **"em 10 saliya damezrandina PKK pîrozdikin"** dibêjin. Dure durişmên awazî û çingîniya çepikan...

Dûmahîk rûpela 20. de

Peyva endamê navendî ê Partiya Sosyalîsta Panhelen li Yewnanîstanê-PASOK û endamê "Konseya Yekîtiya Navnetewan Bo Rizgarî û Mafê Gelan", Michalîs Haralambîdîs:

"Cîranê me ê gûnehkar

...Li erdimên rojhelata Derya-Spî, ku gelek nimunên dewlemend ên şaristaniyê li pêşberê mirovatiyê derketine holê, em dikarin hinde katagoriyên netewên babêtî bibênin.

Hinek ji van gelên ku şaristaniya mirovatiyê pir pêşve xistine, ji ber vebirîn û qirkirinên sîstematîk, berî ku welatekî xwe bidamezrênin, hatine tunekirin. Gelên, Ermenî û Aşurî ji van gelanin.

Hinek gel jî, ji ber kesbûnên xwe ên netewî û çandî hertim tên kuştin û rastî pîkoliyên gelek xedar dibin. Lê dîsa jî ev gelan, hebûna xwe bilî nîrê di jiyanê de berdewam dikin.

Gelê Kurd jî, yek ji van gelaye. Ev gelê dîrokî, îro jî nexwediyê mafê çarenusê ye, ku gelên Ewrupa û Emerîka vê mafê bingehî, berî niha bi dehan salan bi destê xwe ve anine. Bi vî awahî gelê Kurd, dikeve nav katagoriya gelên, ku nexwediyê mafên xwe ên konevanî û dewletekê ne.

Avabûna kapîtalîst a dewleta Tirk, li ser bingeha dewlemendiyên Kurdistanê û li ser bingeha mijandina gelê Kurd bilind dibe. Dagirkariya li Kibrisa bakur û nîv-mêtingehkirina vê êrdimê û zagonên nijadperest ên li vir bikartên, vê konevaniyê dikute û têkuzdike.

Gelê Kurd, îro nikare qala navê xwe jî bike. Li gora terminolojiya dewletê, 'Tirkên Çiyayî' ne. Navê welatê Kurdan jî, 'Anadoluya Rojhelat' danîne. Gelê Kurd, ku îro ji bo azadiya xwe şerdike, rastî vebirînan, koçber û nefîbûnan, pîkolî û nîriyan dibe. Em dikarin bêjin, ku îro gelê Kurd, di navbera şerê azadiyê û vebirînê de dije."

Civînên bo piştgirtina Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan didomin

Ev cinînên, ku bi giranî şoreşger û demokratên Almanî lê beşdar dibin, destpêka mehên payizê de destpêkiribûn.

Civînên ku di meha Cotmehê de li bajarên Duisburg, Mannheim, Nûrnberg û Hannover çêbibûn, me nasî xwendevanên xwe kiribûn. Vê taliyê de, 2 civîn din, li Almanya Rojava li bajarên Berlîna Rojava û Gottingen çêbûn.

Berlîna Rojava: Roja 15.11.1987'ê civînek çêbû. Dora 200 Alman, Kurd û Tirk beşdarbûn. Bi axafên konevanî û danûstandinê, pêwistiya hevkariyê hate zimên. Civîn, bi kampanya bêşê bo Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan berdewamkir. Filmek, li ser jîngariya civaka Kurdistan hat şanikirin. Nimunên govenda Kurdî hatin pêşkêşkirin. Taliyê de dora 1000 mark bêş hat lihevdan.

Gottingen: Roja 17.11.1987'ê civîn çêbû. Dora 150 piştgirtên têkoşîna me ên Alman beşdarbûn. Rêkxistinên bi navên BWK (Eniya Gel li Almanya), Keskên xwendevanên zanîngehê û hêzên pêşveçûyî ên otonom hevkariyên xwe diyarkirin. Di civînê de dîroka Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan hat nasdan. Hêzên hevkar, pêwistiya piştgirtinê anîn zimên û ji bo peydakirina azînên hevkariyê, biryarên nûh girtin.

★

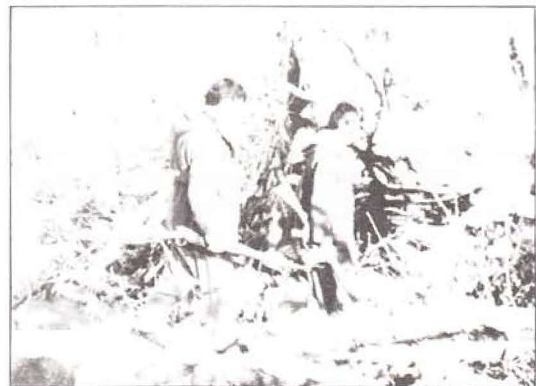
SERFÎRAZÎ Bİ DESTÊ GELÊ KURD BERZDİBE

Bilî zêdebûna hoyên zivistanê ên zehmet û tundebûna operasyonên leşkerî ên mêtingerên Tirk, livbaziyan me ên şoreşgerî bilindtir dibin. Şerê me ê rizgariya netewî kozên nûh ên têkoşînê bi destên xwe ve têne. Demsalên havîn û payizê de, li seranserî Kurdistana bakur livbazikariyeka herî tunde birêket. Ji ber vê pêşveçûna mezin a têkoşîna rizgariya netewî, kedxwarên Tirk lêdanên gewre xwarin.

Mêtingerên, ku hoyên zivistanê ên zehmet li nêzik dibin ji tênin ber çavên xwe, bi taybetî di van mehên taliyê de giraniya xebatên xwe didin operasyon û êrişên leşkerî. Hêzên taybetî û parêzkarên gundan bi çekên nûh tekûz û xurtdikin. Bi vî awahî karguzariya xwe ji bo êrişên nûh li dijî şerê me ê rizgariya netewî pêşvedibin. Waliyê mêtigehiyê, di duxuyaniyên xwe ên vê pêlê de, hertim dibêje ku hêzên xwe ji nûh ve rêkxistindikin, çekên nûjen kirine û nêzikî taliya tevgera xwe dibin. Herçuqasî ev gotinên hanan di rastiyê de bêbûhane jî, van gotinan duhev tênin zimên û pesna xwe didin. Rind têtin zanîn, ku mêtingerên Tirk ji roja destpêka livbaziyên şoreşgerî heya niha gotinên vê nolê ji devên xwe kêm nekirine. Lê hercarê jî encam, mîna çewta gotinên wan bûye. Di dema pêşiya me de jî, wê encam ne bilî vê yekê be. Ev jî rastîkî eşkere û berçave.

Li hemberê kozên cengê ên ku şerê me ê rizgariya netewî herdem nûh bi destê xwe ve têne, mêtingerên Tirk jî hêzên leşkerî ên nûh birêdixin û avadikin. Çekên nûjen ji bo artêşa xwe dikirin. Bi vê nolê keftulaftê dikin, daku bikaribin li ser piyên xwe bimênin. Li kêleka çekên nûh, mêtingerên Tirk panzerên bi zirx û zirxên li dijî mayinan ji xwe re kirîn. Ev rûdan tev, eşkere datênin holê, ku mêtingerên Tirk domana rûxandina xwe de ne. Hêvî bi çekên nûjen girêdidin, û

Dûmahîk rûpela 21. de

Duxuyaniya berpirsiyariya ERNK li Ewrupa:
"Qonaxa dawî a çepê kemalîst:
H. Kutlu û N. Sargin vedigerin Ankarê"

Ji ber sedema vegerîna sekreterên giştеyî ên TKP (Partiya Komunîsta Tirkiyê) û TİP (Partiya Karkarên Tirkiyê), bi lihevhatina bi faşîzma Komara Tirk re û bo legalbûnê, daku li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan cihên xwe di platforma "yekîtî û bihevrebûna netewî" de bigrin, roja 16'ê Mijdarê 1987'ê berpirsiyariya ERNK li Ewrupa roja vegerîna wan, duxuyaniyek li pêşiya rojnaman da nasdan. Naveroka duxuyaniyê kurt bi vê nolê ye:

"...Rejîma 12'ê Êlûnê, ji roja ku dest daniye ser karheya niha, 'şerekî taybetî' ji bo rûxandina tevgera şoreşgerî û ji bo helandina hêzên mayin, bêbetlanî didomêne. Di eniya Tirkiyê de, meyla berxwedanê a ku ji xwe sistbû perçiqand û bi tevayî giraniya xwe bera xwe da têkbirina Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan. Daku eniya fireh a çepê hilweşayî û rizîli dijî tevgera PKK bikarbêne, bi demûdirêjî xebatên kedî kirina van hêzan amadekir.

"...Rejîma Evren û Ozal, ku li hemberê şerê berxwedana li Kurdistanê kete nav bêçaretiyê, gava ji hêlekê hemû azînên şerê taybetî ên ku malê Emerîkane bikaranî, ji hêla din jî xwediyê 2 çekên zincargirtî bû, ku bikariba ji xwe re derxêne rê. Yekemîn; welatfiroşî û bêbextiya di nav Kurdan de ji nûhve bi navê 'parêzkariya gundan' rêkxistinkirin, duwemîn; berhevanîna hemû hêzên çep û rast, tevlî komunîstan, sosyalîstan, olperest û delîvkaran di platformeka 'yekîtî û bihevrebûna netewî' de, daku van giştan di karvanî û konevaniyê de, li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan têxe nava şer de.

"...Ev domana ku bi zagona referandumê di sala 1982'an de destpêkir û îro bi vegerîna Haydar Kurtlu û Nîhat Sargin, ber bi Ankara ve, hat kutandin, di jiyanê de pêkanîna bernama cunta leşkeriye û mirina rejîma kemalîste."

Pirsa Kurdistan, di Konseye Ewrupî de yekcardin bû babêtê gotebêjê

Di rojên 25 û 27'ê meha Mijdarê de hinde civîn, li ser "pirsên karkerên penahbûyî û mihacirên konevanî" de çêbûn. Bi navê ERNK heyetek beşdarî civînan bû.

Konseya Ewrupî, dest avêt pirsên karkerên penahbûyî û mihacirên konevanî û di civînên ku 3 rojan domkirin de, rêyên helkirina pirsên vê barê de pêşniyar kir. Bingehê xebatên di civînan de, zehmetiyên biyaniyan di barê çandî de û nêrîna weşanên Ewrûpî ê nebaş di dermafê biyaniyan de,

Dûmahîk rûpela 20. de